

הימאי הישראלי

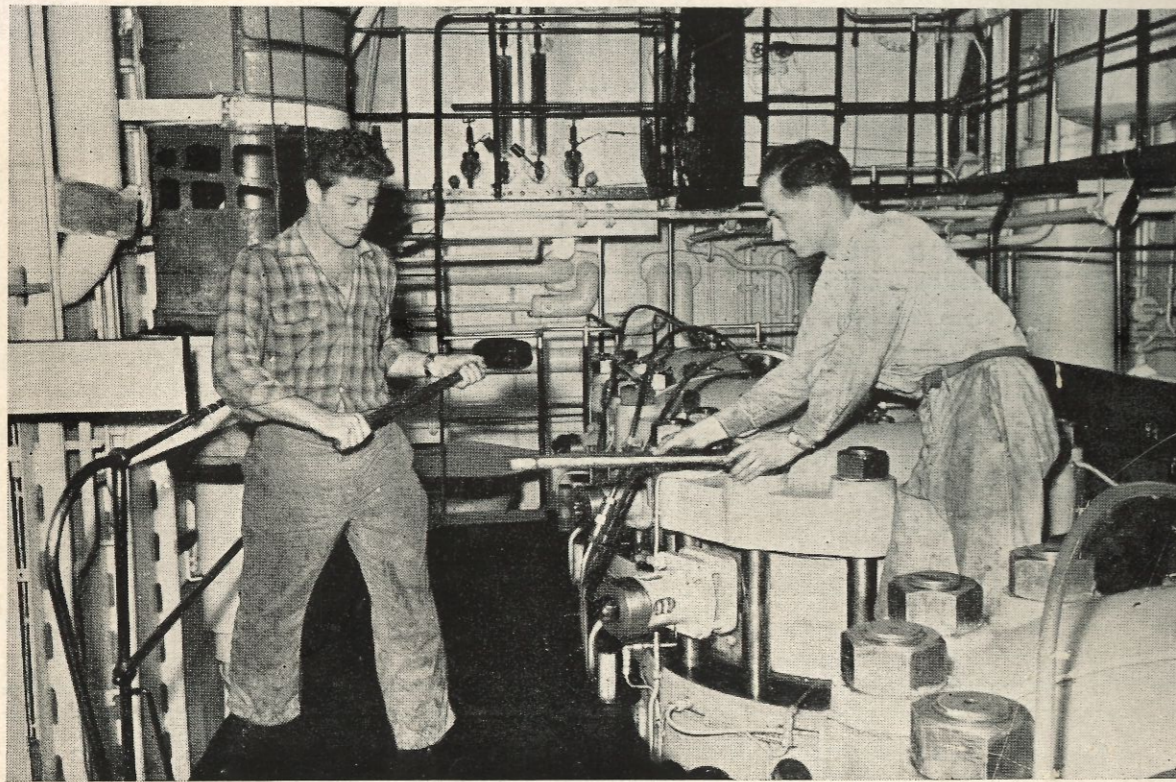
בטאון האיגוד הארצי לימאים



ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ-ישראל

ספטמבר 1957

אלול תשי"ז



עם חידוש הצי: הדיזל קורא למאמץ...

39

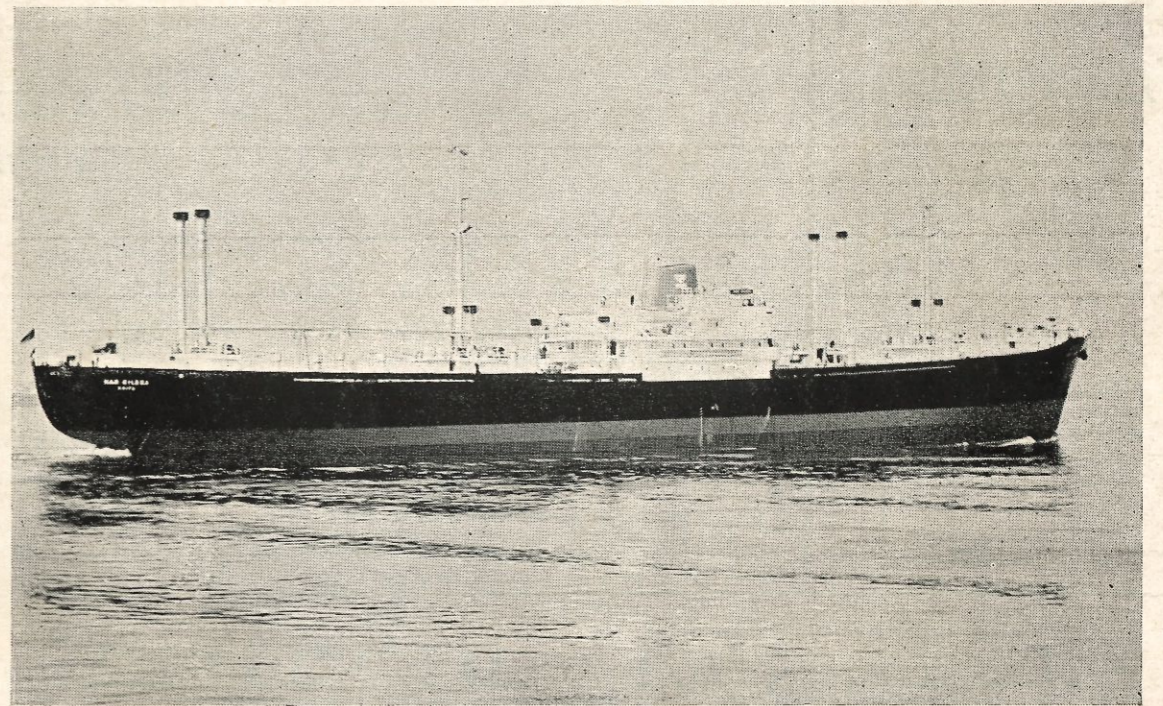
The ISRAEL SEAMAN

ORGAN OF ISRAEL SEAMEN'S UNION



The General Federation of Jewish Labour in Israel

SEPTEMBER 1957



א/מ הר גלבוץ — אניתי־משא מהגדולות בצי הסוחר

39



אגדת לחבר

חברים יקרים!

מאז המועצה האחרונה, עת נבחרה המזכירות החדשה ב-17.3.57, הופיעה רק חוברת ובה דיני-השבון של ישיבות המועצה והחלטותיה. וזו הפעם הראשונה שאנו פונים אליכם מעל דפי חוברת זו.

המשימה הראשונה, שהוטלה עלינו, היתה הכנת טיוטת חוזה-עבודה וכפי שהחליטה המועצה היה עלינו לשנות את מבנה האש"ל מיסודו. בעת כתיבת שורות אלו אנו עומדים לפני סיכומים של החוזה ערב חתימתו.

היות והשינוי היה "מהפכני", גרם הדבר לדחיה בחתימת החוזה. אין צורך להסביר, כי התפקיד החשוב והראשון של כל איגוד מקצועי הוא הבטחת תנאי עבודה ע"י חוזה ברור ומפורש.

מהותו של החוזה והסברים על סעיפיו נפרסם מיד לאחר חתימתו.

מס הכנסה

לאחר מאבק קשה הצלחנו לשכנע את מוסדות מס הכנסה למתן הקלות ליורדי-הים בניכוי מס הכנסה כפי שזה ניתן לעובדים ביבשה במפעלים חיוניים.

אמנם, כעובדים במפעל חיוני, ניתן לנו לפני שנתיים, אישור, שלפיו יש לנכות מכל לירה משכר עבודת שעות נוספות סך 300 פ"ר, למס הכנסה.

ההסדר הזה קיים תוך הגבלה, בתנאי שהשכר בעד עבודה בשעות נוספות לא יעלה על 30% מהשכר הרגיל. התוספת הגלובלית לקצינים ורביי-חובלים לא זכתה להכרה.

ההגבלה הזאת לשיעור 30% ביטלה למעשה את ההקלה, היות ורוב הימאים עובדים הרבה יותר שעות נוספות. עובד היבשוש יכול תמיד לעשות לו חישוב מדויק: כמה שעות עליו לעבוד כדי שלא יעבור את תקרת ההגבלה. לא כן הדבר באניה. בהתאם להחלטת המועצה דרשנו:

(א) להסיר את התקרה בשעור 30%, שנקבעה לצורך החישוב לשעות נוספות;

(ב) לכלול בחישוב השעות הנוספות את השבתות והחגים;

(ג) לתת לקצינים הנחה לפי רשימה שמית, מבלי לפרט את העבודה בשעות הנוספות, כולל שבתות וחגים לפי התוספת הגלובלית;

(ד) לחשב את התוספת הגלובלית למפקחים ימיים בחוף, הניתנת להם כפיצוי בעד עבודה בשעות נוספות לצורך ניכוי המס.

כל דרישותינו התמלאו. להלן אנו מצטטים את אישור האוצר:

חישוב זה יחול על אותו חלק מהשכר החדש בעד עבודת שעות נוספות, אשר אינו עולה על 40% משכרו הרגיל של העובד באותו חודש.

אישור זה יחול על:

(1) קצינים, בעת שרוחם על האניות. ההנחה תינתן להם בגבולות של 40% מהשכר (עד 31.3.57 בגבולות של 30% מהשכר).

(2) רביי חובלי, המשרתים כמפקחים, תינתן להם ההנחה בהתאם להנחה, שניתנה לקצינים.

תוקף אישורנו החל מ-1.4.54.

אין ספק, כי כל אותם חישובים ודרישות ממס הכנסה על תשלומי מס ריטרואקטיבי בסכומים גדולים, שקיבלו החברים, יתבטלו ע"י ההסדר הזה. בנוגע להערכות ודרישות כספיות יוכלו החברים לפנות אל רואה החשבונות הפט את הפט, דרך העצמאות 51, שאתו התקשרנו על מנת שיטפל בעניני מס הכנסה של הימאים — בכל אחד באופן אישי, תמורת תשלום שנתי בסך 8 ל"י על חשבונו של החבר.

בית-הדין לימאים

בהתאם להחלטת המועצה אישרה הועדה המרכזת של ההסתדרות הקמת בית-דין נפרד לימאים, אשר יהיה כפוף לבית-הדין העליון של ההסתדרות. חבר השופטים יהיה מורכב מחציתם מימאים ומחציתם ימוגו ע"י המחלקה לאיגוד מקצועי. בכל משפט ומשפט יהיה לפחות שופט אחד בדרגתו של הנאשם. יש לקוות, כי הקמת בית-הדין תסייע לציבור הימאים לסלק אחת ולתמיד את האלמנטים הבודדים, הגורמים שם רע לציבורנו.

עד כה לא היתה שום אפשרות חוקית להוציא אנשים אלה משורותינו. הועד הארצי ימנה בקרוב את השופטים-הימאים, אשר יעברו ימי עיון מיוחדים בעניני חוק ונהל של משפט חברים.

"אופיר"

קואופרטיב להובלה ימית
בחיפה בע"מ

בעלי אניות

דרך העצמאות 39

מברקים: אופטרנס

ת.ד. 1461 • טלפון 66234

לציבור הימאים ולמזכירות האיגוד
שנה טובה ומבורכת

ימאים, בקרו במועדונכם!

פתוח כל יום משעה 5

*

מועדון הימאים

חיפה

רח' מסדה 6 - הדר הכרמל

טלפון 68675

SEAMEN'S CLUB

6, Massada St. - Haifa

from 5 p.m. Tel. 68675

*

מועדון הימאים מברך את ציבור הימאים

ומשפחותיהם

בשנה טובה ומבורכת

THE ISRAEL SEAMAN

ORGAN OF ISRAEL SEAMEN'S UNION

Published by:

The General Federation of Labour in Israel
Israel Seamen's Union

Editor: MOSHE LAZAROVICH

HAIFA, ISRAEL, 2, HANAMAL ST. P.O.B. 1324

Cables: "IGRAM" Haifa.

תוכן העניינים

מנמל הבית 3-7
איגרת לחבר — ר/ח ולטר זלמן; נסיון
6 חדשים בחטיבת הקצינים — משה
אלון; לקראת גישה מקצועית — ג'קסון;
כאן הצוות מחליט על הכול — נ.ב.

במקצוע 8-14
תכנון אניותיה החדשות של חברת "אל
ים" — י. ריקנאטי; חומר הלימודים
לבחינות למלחז כשרי; גם זו תורה,
הדורשת מומחיות; אנית העתיד; על
נתבים ועל ניווט במי אפטיים — ג.ו.
הוגרט.

תגובות 15-18
נדרוש מאחרים, אך גם מעצמנו — ב.י.
ביס וביבשה — אליהו חזרוני, א.א.א.א.ח.
פעולות ותפקידים למועדון — יוסף נ.
רואה את הצי מבטד לנקב הצינור...
תן לי "במקום" — מ.ס. צימבליסט.

חברים כותבים 19-24
האיגוד מתנגד להטלת קנס קיבוצי על
כל הצוות; שינויים בבחינות למלחים
כשרים; דורשים תשלום במקרה צוות
חסר; מעיד אותם משנתם ודורש לקפוץ
מן המיטה...; "איני אקרובאטי"...;
הנוסח העברי של החוזה הוא הקובע;
השבוטונים אינם מגיעים ובגדי-סערה
אינם ניתנים; הבדלי הגדרות בין מלח
מתחיל למלח רגיל; אין מקום למיטה
רביעית; התאים זקוקים למיזוג אוויר;
גם כאן בעית מאורר; תיקון בתאי
הקצינים; שמונה או תשעה? שינויים
בתכנית אניה לצורך תאי הצוות.

בספנות העולם 25
תנאים משופרים לצוות "גריפסהולס".

תחרות לזיהוי תצלומים 25
מי מכיר, מי יודע?

פרקי הווי 26-34
ערמונים קלויים — יוסף בר; חוף מבי
טחים — ז.ז. תשעה שחתרו — יעקב פ.
יום אחרון במנמל אפדיקאי — א.א.
משירי ים — י. ליכטנבוט; רבי-חובל
הנשכח — משה בן-ישראל.

מסביבנו 35-36
הסכם העבודה החדש ב"אתא".

הימאי הישראלי

בטאון האיגוד הארצי לימאים

יוצא לאור עליוני

הועד"פ של ההסתדרות / האיגוד הארצי לימאים

העורך: משה לזרוביץ'

חיפה, ישראל, רח' הנמל 2 / ת.ד. 1324

המען למברקים: "איגרם"

תחיקה ימית

משרד התחבורה הקים ועדה מייצעת לענייני תחיקה ימית, שבה אנו מיוצגים ע"י 3 חברים: ר/ח א. לוי, רב-מלחים אריה דיסקין, ר/ח ולטר דלמן והח' ז. ברש כנציג הועדה הימית ע"י חברת העובדים.

החלק הראשון מעבודת הועדה הוקדש לספנות. החלק המסחרי — בטיחות ימית, מטענים, רישום אניות וכ"י — נשאר לדיון.

כעת ניגשת הועדה לדון בענייני עובדים, צוותות, תקנים וכ"י. זהו החלק החשוב ביותר עבורנו ונצטרך להקדיש לו הרבה זמן ומרץ על-מנת להכטיח בחוק את הזכויות של יורדי-הים הישראלי.

מועדון

סוף-סוף הצלחנו להקים בית משלנו — מועדון צנוע בהדר-הכרמל. מועדון זה משמש מקום מפגש ובידור לציבור הימאים. זהו נכס יקר וחשוב מאד, שמחסורו מורגש היה מזמן.

כידוע עומדים אנו לפני הקמת בית ימאים גדול וראוי לשמו כמו ביתר נמלי העולם. נשיא איגוד הימאים האמריקאי (N.M.U.), הח' ג'ון קרן הביע נכונותו לתרום סך 100,000 דולר להקמת הבית וראש עיריית חיפה הח' אבא חושי הודיע על הסכמתה של הנהלת העירייה להעמיד לרשותנו מגרש מתאים לצורך זה.

★

בין הדברים היומיומיים, הנוגעים לעבודתנו השגרתית, נתבקשנו ע"י משרדי הפיתוח והתחבורה להשתתף בוועדות שונות, הנוגעות לנמלים וספנות. השתתפנו בוועדה לדירוג מקצועי לעובדים במחלקה הימית בנמל חיפה. כמו כן משתתפים אנו בוועדה של משרד הפיתוח בעניין נמל אילת.

העליתי לפניכם פרטים אלו מעבודתנו היום-יומית. הנני מסיים בברכת שנה טובה לימאים ולמשפחותיהם. תהיה זו שנת שלום, פיתוח וספנות, פתיחת נתיבי-ים חדשים ושנת הישגים לישראל!

ר/ח ולטר דלמן

מזכיר מרכז

נסיון ששה חדשים בחטיבת הקצינים

אמנם, ההסתדרות מעסיקה עורכי דין משלה, אולם אלה מרוכזים בוועד בתל-אביב והמרחק הזה מונע מאתנו ת"י יעצות תמידית ומידית, ובהיות עו"ד חושב תל-אביב, הריהו רחוק ממרכז העניינים של המזכירות ואינו יכול להתמסר כראוי לבעיותינו המיוחדות ולהתעמק בהן.

הח' חיים צוקר, שעזר לי בניסוח החוזה ואשר בלעדיו לא הייתי יכול להכין את הצעת החוזה בגלל עבודתי השוטפת במזכירות האיגוד, נאלץ להפסיק את עבודתו באיגוד בגלל מצבו הכלכלי. פנית המזכירות לוועד למצוא פתרון לעניין היתה ללא תוצאות. הנני מסיק מזה, כי על מזכירות האיגוד להחזיק בידה מקור כספי, שיהיה בלתי-תלוי בשום מוסד, פרט לוועד הארצי של איגוד הימאים, שהוא בלבד יחליט על המטרות, שעליהן יוצאו הכספים. נראה לי, כי מקור כספים זה צריך לבוא מכספי מס האיגוד, שעד כה הוצאו לצרכי המועדון ושאר דברים, ומזכירות האיגוד תהיה רשאית להחליט במה יושקעו הכספים, ללא תלות באישור הוועד של ההסתדרות.

הכנת הצעה לחוזה נעשתה בכל חטיבה וחטיבה בנפרד, וחוסר פעולה משותפת בין החטיבות גרם לקשיים לא-מעטים בעת ניתוח המו"מ. אכן, בעיות חטיבה אחת אינן דומות לבעיות חטיבה שניה, אולם יש בכל-זאת כמה סעיפים עקרוניים, שהם משותפים לכל החטיבות ועל עקרונות אלה היתה צריכה לבוא הצעה מוסכמת אחת מאת כל החטיבות. יש להניח, כי חוסר הזמן גרם לכך, שלא הספקנו לשבת יחדיו כדי לעבד את היסודות המשותפים לכל החטיבות לפני הגשת הצעה הסופית. בגלל הזמן הקצר, שעמד לרשותנו,

גם לא יכולנו ללמוד את עקרונות החוזה והתנאים המקובלים בארצות אחרות. את הצעת הוועדה הימית שליד הוועד, לשגר משלחת לאירופה כדי לבדוק במקום את תנאי הימאים הנני רואה על-כ"פ כהצעה חיונית (אם-כי נדחתה על ידינו בזמנו בגלל הדחיה הנוספת בהתקדמות המו"מ, שהיתה כרוכה בזה). רצוי שנרכז בידינו כל חומר, הנוגע לתנאי עבודתם של ימאים בארצות העולם — על-ידי קיום קשר תמידי עם חברות אניות זרות בחו"ל ואיגודים ימיים ולנהל סטטיסטיקה מדוייקת ועדכנית של תנאים סוציאליים ושכר עבודה ביתר הארצות, דבר אשר יקל בעת ניסוח החוזה וניהול המו"מ.

ותכאן מסקנות:

1) יש להבטיח תקציב בסך 6,000—4 ל"י, שיועמד לרשות מזכירות האיגוד לצורך העסקת עובדים ארעיים — עו"ד וכו', שיועסקו לפי החלטת הוועד הארצי של האיגוד.

2) את ההכנות למו"מ יש להתחיל לפחות 4 חדשים לפני תום תקופת החוזה ולהגיש למעביד את השינויים המוצעים לחוזה לפחות חדשיים לפני גמר החוזה.

3) את הצעה לחוזה יש לעבד תוך שיתוף מלא בין כל חטיבות האיגוד.

4) את הסעיפים הכספיים (הנוגעים לשכר העובדים) יש לעבד בשיתוף עם רואה-חשבונית מוסמך כדי שמבנה השכר יותאם לתקנות מס הכנסה.

5) המטפלים בהכנת הצעות לחוזה והשינויים בו חייבים להכיר את החוזה ביתר הארצות, שרמת החיים שם מקבילה פחות או יותר לארצנו. כן עליהם לבדוק מבחינה מספרית כללית כל הצעה לתוספת או שינוי בשכר (לצורך זה אפשר להשתמש בכרטיסיות שבידי חברות האניות).

המשא-ומתן

המו"מ מתנהל בדרך כלל באווירה נוחה, אבל יש "סחבת" מיותרת, הנובעת מהעובדה, שאין אדם מטעם החברה, שתפ" קידו העיקרי הוא לטפל בעניין חוזה-העבודה, חברי הנהלת החברה נמצאים לעתים קרובות בחו"ל ולכן רובצים תפקידים מרובים על מזכיר החברה, וחווה-העבודה הוא רק אחד מתפקידיו. לפיכך, גם מצד החברה לא היתה הכנה ראויה למו"מ והתוצאה היא, ששני הצדדים מתכנסים לשם ליבוך ולימוד הבעיות תחת לדון ולסכם את סעיפי הצעות.

החבר ז. ברש, שהשתתף בישיבות הדיון על בעיות עקרוניות, היה לנו לעזר רב ותרם מנסיונו בניהול המו"מ ובעיקר במעמדו כבורר בשאלות, השנויות במחלוקת, נעזרה לא מעט גם ע"י קצינים, חברי המועצה, שרובם אנשי צוות א.ק., תיאודור הרצל, שהגישו הצעות והביעו דעות, שלפיהן נקבע הקו שלנו למו"מ על החוזה. הגעתי למסקנה, כי על האיגוד להפעיל לחץ על חברות הספנות כדי למנות אדם בעל סמכות הנהלתית, שעיקר תפקידו יהיה המגע עם האיגוד בכל הנוגע למו"מ על החוזה וקיום סעיפיו ובכל העניינים השוטפים, העולים מדי פעם והדורשים טיפול מידי ונמרץ.

עם מינוי אדם מוסמך כנ"ל נהיה בקשר אתו בלבד ולא נצטרך להתרוצץ ממנהל מחלקה אחד למשנהו בהתאם לאופי הבעיה, העומדת לבידור, אלא נפנה בכל עניין אל האיש, שימונה ע"י החברה ונגיע אתו לידי הסכם, שיוצא לפועל על-ידי ובפיקוחה.

רבות בעיות בחטיבה ובאיגוד

ברצוני למסור כאן דו"ח קצר על יתר הפעולות, הנוגעות לחטיבת הקצינים.

מס הכנסה

אחר מו"מ מייגע עם שלטונות מס הכנסה הוכרה סוף-סוף עבודת הקצינים בים כעבודה חיונית לצורך חישוב מס הכנסה ולפי החלטת נציבות מס הכנסה יוכרו 40% ממשכורת הקצין כשעות נוספות לצורך חישוב מס הכנסה (מהן ינוכה מס בשעור 30%). רוב הקצינים — ובעיקר קצינים בכירים, הסבלו עד כה מניכויים ניכרים כמס הכנסה בגלל משכורתם הגבוהה יותר — ייהנו מהישג זה.

התקשרנו עם רואה-חשבונית מוסמך, המטפל בעת בענייני מס הכנסה של ימאים (תמורת תשלום אינדיבידואלי). רואה-חשבונית התעמק בבעיות המיוחדות של הימאים והתמצאותו בהן תהיה ללא ספק לעזר רב לחברים, הפונים אליו. (בעניין מס הכנסה ר' גם, "איגרת לחבר").

ביקורים באניות

דובר בשעתו במועצה, שנוציג הצוות באניה יתקשר עם האיגוד עם בוא האניה לנמל הבית, לדאבוננו אין הנציגים מקיימים דבר זה ואנו נאלצים לבקר בעצמנו בכל אניה ואניה, הנכנסת לנמל. עובדה זו גורמת ביטול זמן רב של חברי המזכירות. אני מבין, שקשה לדרוש מנציג האניה לבזבז מומנו הקצר של שהותו בחוף כדי לבקר במזכירות. הצעתי היא איפוא, שנוציג האניות ימסרו דו"ח בכתב בסוף כל הפלגה והפלגה וישלחוהו למזכירות עם בוא האניה לנמל הבית. בהתאם לזה נוכל לכוון את ביקורינו באניות לפי הצורך.

בעיות אישיות

אמנם, על מזכיר האיגוד חל הטיפול בכל בעיותי האישיות של חבר האיגוד, אולם יש חברים, הרואים במזכירות האיגוד אמצעי להשיג מטרות פרטיות. לדוגמה: נהוג בחברת "שהם" לאפשר לקצין לקחת את אשתו ואת ילדיו או את תוריו להפלגה אחת בשנה. בהתאם לחוזה עם "שהם" קיימת זכות זו רק לגבי אשת הקצין ולא לגבי יתר בני המשפחה ואין באפשרות מזכיר החטיבה לדרוש מהחברה "טובה" כזו בשביל קצין אם החברה מסרבת להתיר נסיעת תורים או ילדים.

דוגמה אחרת

בהתאם לחוזה העבודה זכאית החברה לדחות את לימודיו של קצין עד ששה חדשים אחר שירות במשך 18 חדשים בים במקרה שאין מחליף. אולם לא פעם פונים אלינו קצינים

לקראת גישה מקצועית

שלום חברא.

אתם הרי יודעים שאינני איש דברים ולא "כותב מאמרים" ולכן אנסה רק להעביר אליכם כמיטב יכולתי מהמתרחש בחטיבת הסיפון.

מלכתחילה נגשתי לתפקידי לא רק מתוך מטרה לבצע את החלטות המועצה אלא גם להחזיר בחטיבה אורה מקצועית רצינית, שתאפשר לנו להיאבק בהצלחה על מה שמגיע. וזאת אצטרך להזכיר לכם תמיד: אי אפשר לבוא ולדרוש כשאתה בעצמך לא בסדר, ואין דבר שמכביד יותר על עבודת נציג ציבור ממצב שבו האדם צריך קודם כל להתגונן ורק אחרי כן ל"התקוף" כדי לתבוע את זכויותיו.

לעומת זאת נוכחתי כי פעמים רבות מגוימים ראשי המחלקות בחריפות החיכוך או הסכסוך, שהגיעו אליו עם הצוות. אינני צריך לספר לכם על הרעש הגדול המתעורר לעתים באגיה זו או אחרת: מברקים, מכתבים, דו"חים מפחידים על הצוות מרבי חובל ומראשי מחלקות, עד שכאן, ביבשה, נדמה, כי האנשים היו ראויים לפיטורין ממש. "בלב ים".

אבל פעמים רבות בהגיע האגיה לנמל הבית מתברר שה"שד" אינו נורא כל כך, שאמנם יש על מה לרגז, ואולי

כעת מו"מ בנידון זה עם יתר חברות הספנות ואין ספק, שחברת ספנות רצינית תהיה מעוניינת בדבר ותקח חלק במאמץ לשיכון הימאים, המועסקים על ידה.

לשבת עבודה

לכאורה, המצב הקיים אינו מצריך לשכת עבודה לקצינים, אולם צריך להיות פיקוח מצד לשכת העבודה לגבי הקצינים, שאינם קבועים בחברה זו או אחרת, בייחוד לגבי קצינים מתחילים. במצב הנוכחי אין באפשרותנו לקיים פיקוח כזה, בפרט לגבי רופאים, אחיות, חשמלאים, מכונאים מתחילים ומשגיחים. הצרה היא, שיש כל מיני "בעלי בתים" (קופת-חולים, הרבנות, חברות אגרות) ושלאיגוד אין בכלל מה לומר בקשר להעלאת דרגתם של עובדים, הכפופים להם. עלי להתודות, כי עד כה לא ניגשנו בהחלטיות להסדר עניין זה ואני רואה הכרח לנקוט באמצעים הדרושים לחיסול האנדרל-מוסיה הקיימת כעת בשטח זה. על לשכת העבודה, בפיקוח חטיבת הקצינים מוטלת החובה להבטיח תור צודק לכניסת העובדים המתאימים לעבודה בים. זו לדעתי אחת מבעיות היסוד של חטיבת הקצינים כיום ופתרונה יקבע בהרבה את הרכב החטיבה בעתיד הקרוב.

עוד יש בעיות אחרות, שלא ייחדתי להן כאן את הדיבור, כגון בעיות הקאדטים, התקנת אניות, הכשרה, טיפול לשחרור צעירים משירות בצה"ל, פעולת ועדת המגורים, פעולת תרבות וכו', המהווים חלק מהתלבטויותיה ומעבודתה היומיומית של מזכירות האיגוד.

משה אלון

בבקשה שנדרוש את ירידתם מהאניה לפני גמר התקופה הזאת. אין ספק, כי על האיגוד לעמוד בתוקף על זכויות הקצין ללימודים בתום התקופה הזאת. אולם כיצד תיראה תביעתנו בעיני החברה כשהיא נוגדת את תנאי חוזה העבודה הקיים?

קרן פנסיה

אחת הבעיות, שפתרונה לא נמצא עדיין, היא קרן פנסיה. לפי הצעת הוועד הפועל ובהסכמת חברת "שהם" מסרנו את הטיפול בקרן פנסיה לח' קנב והוסכם מראש, שהצעותיו תתקבלנה ע"י שני הצדדים. יש לקוות, כי בזמן הקרוב, נקבל הצעה מפורטת וסוף-סוף נוכל לגשת להגשמת אחד הדברים החשובים ביותר לעתידו של הימאי. הח' קנב חוקר כעת את התנאים המיוחדים של הימאים ברחבי העולם ואנו אמונה, שנסיונו ובקיאותו בשטח הבעיות הסוציאליות וקשריו המרובים עם בעלי-מקצוע בעולם יסייעו בידו להגיש הצעה יסודית ומעשית להקמת קרן הפנסיה לימאים.

בית לימאים

עוד בכינוס המועצה האחרונה נתבררנו, שאיגוד הימאים האמריקני מוכן לתרום סך 100,000 דולר להקמת בית לימאים בתנאי שסכום דומה יושג על ידינו ממקורות מקומיים. בפגי-שתנו עם הוועד הפועל הבהרנו את עמדתנו ולבסוף הוחלט, שאמנם רצוי להקים "בית לימאים" פשוטו כמשמעו (ולא בית לפועלי התחבורה בכללם כפי שהציע הח' י. אלמוגי בכינוס המועצה).

לפני שבועות מספר ביקר בארץ הח' סטולרסקי מארה"ב ובפגישתנו איתו נדרשנו להגיש לו תכנית ותיאור הבית שאנו מתעתדים להקים; על-פי תכניתו אלו יוכל להשיג את התרומה שהובטחה. התיאור נמסר לו ואילו התכנית אנו עומדים לשלוח לאחר פגישה עם ראש עיריית חיפה, שהבטיח לנו את עזרתו ועזרת מועצת העירייה להגשמת תכניתנו.

בית לימאים, שבו ימצא הימאי מלון, מסעדה, אולמי ספורט, חדרי שעשועים וקריאה, אולם לאסיפות, משרדי האי-גוד, מגרש ספורט ובמרוצת הזמן אולי גם בריכת שחיה. — אין ספק, שבית כזה הוא נכס הכרחי לנו, שיהווה גורם חשוב להידוק קשרינו ויחסינו עם מלחי העולם ולגיבוש פנימי של חבר הימאים שלנו.

שיכון לימאים

מוקדם עדיין לדבר על פרטים, אולם אפשר להצביע כאן על כמה פעולות, שנעשו בשטח שיכון לימאים.

העברנו למפעל החסכון לבניה סך 100,000 ל"י מקופת התגמולין של עובדי "שהם" בהתאם להחלטת הנהלת הקופה ולפי הצעת הוועד הארצי של האיגוד והנהלת "שהם". סכום זה בא להבטיח את זכותנו למספר דירות, הנבנות כיום.

חברת "שהם" קיבלה על עצמה את הטיפול ואת הדאגה למפעל זה ויש סיכויים להבטיח כ-100 יחידות דיור לימאים, שהם עובדי "שהם", תוך השנתיים הקרובות. אנו מנהלים

לאחרונה הכנסנו לפעולה מעשית את ועדת הטיול. רבות דובר במועצה האחרונה על ענין קבלת חברים חדשים לעבודה בים. זהו אחד העניינים הרגישים אצלנו ולכן הקדשנו לכך את מלוא תשומת הלב והשתדלנו שיכנסו לפעולה ימאים בעלי ותק ונסיון. אמנם, קשה לעמוד על טיבו של אדם עד שעובדים אתו, אבל רב מלחים מגוטה או מלח כשיר ותיק מסוגלים בכל זאת לקבוע באיזה מידה מתאים אדם לתפקידו.

מוכיר החטיבה מוסיף לקיים בדיקות אישיות על רמת האנשים החדשים המתקבלים אצל ראשי מחלקותיהם, ועדי הצוות וחבריהם, כדי לעמוד גם על התאמתם החברתית. וכבר נוכל לרשום לזכות פעולת סינון זו מקרים אחדים בהם נמנע מציבור הימאים צירוף יסודות בלתי רצויים, מוטב להיפטר מהם בתחילה, כך נוח לכל הצדדים.

הודות להחלטת מועצתנו האחרונה בדבר עובדים זמניים, ניתן לנו למעשה לפקח על רמתו המקצועית והאישית של הימאי החדש במשך כל שנת הנסיון, בה נתון הוא על "כפות המאזניים", דבר שיש לו השפעה חיובית עד מאד.

בשורה טובה לאיגודנו הוא ענין משפט חברים, שהח' דלמן הרחיב עליו את הדיבור במאמרו. כידוע, לא ניתן לנו לכוון מוסד זה בעבר כי ההסתדרות מכירה רק בזכותו של מועצת פועלים למוסד כזה, ולא לאיגודים ארציים, אך התי-גברנו על הקשיים ובקרוב נוכל להפעיל מוסד חשוב זה באיגודנו. בין השופטים יהיו ימאים מכל הדרגות.

ג'קסון

ראוי ימאי זה או אחר לנזיפה או לעונש, אך מכאן עד לעונש החמור של פיטורים — עוד רחוקה הדרך. ואומר בגלוי: עד כה ניסו להשתמש בנשק הזה לעתים יותר מדי תכופות. נכון, לפעמים מגיע לפטר צוות שלם, אבל או, כאשר משתמשים בעונש חמור שכזה צריך שתהיה סיבה מספקת לכך, שתהלוך את חומרת המעשה.

אינני רוצה להזכיר שמות אניות ושמות חברים, הספיק המגע האישי שקיימתי עמם ועם הממונים עליהם בתוקף תפקידי, ואין צורך לעורר את הדבר מחדש. צריך שיהיה ברור, כי החלטתנו נחושה לשמור על העקרון של הימנותות נפיטורין ככל האפשר.

אבל מובן מאליו שלא נוכל להצליח לשמור על עקרון מקודש זה אם ניתקל בתופעות של זלזול בעבודה, של הזנחת משמרת, של הפקרת האגיה לכל צורותיה, וכך, בה במידה שנשתדל לקיים את העקרון של מניעת פיטורין נקיים את העקרון של ניקוי האניות מאותם אנשים המפריעים לנו בהשלטת אורה רצינית ואחריות!

לעומת זאת ייטיבו ראשי המחלקות לעשות אם יהיו גמישים יותר במגעם עם צוותותיהם. לעולם לא ניתן לחבר תווה ותקנון עבודה, שיענו לכל מקרה ומצב, העלולים להיווצר באגיה. לכן יש לקבל את הדברים מתוך הבנה ש"השקעה" מסוימת עשויה להשתלם במרחק ארוך, אפילו אם איננה במאה אחוז "לפי החוזה". כל מי שעבד עם אנשים יודע שהדבר משתלם לשני הצדדים ושמתח אני לציין שלאחרונה גילינו הבנה לכך במקומות רבים.

כאן הצוות מחליט על הכול!

(על סיפון א. מ. פלמי"ח)

המושטיות יד-עזר בכל פינה, והילדים, הלומדים את תורת-הים בעודם בחיתול-ליהם!

בנמלי הבית ניתן לראות חברים רבים עם ילדיהם הבאים ממעגן-מיכאל, מעין-חרוד, מקיסריה, מחולתא ועוד. באים הם לחוות באניות ובחבריהם העובדים בה, כשהם מוכיחים בזה את קיום תודעתם הימית ואת נכונותם להיות תמיד לעזר.

אין אלה רק המגורים המשופרים למופת, חדר הבידור הנאה, שפע המזון באגיה — שמשמעותם כמובן רבה, זהו הקיבוץ עצמו, על ארגונו, על אוירתו הלבבית והחברתית, המגיע לאגיה וליים הפתוח. אווירה זו מורגשת על-ידי המבקר מן החוץ, המגיע לכלל מסקנה, כי ערכים אלה ימלאו תפקיד חשוב עד מאד על-פני הימים בהתפתחותו העתידה של צי-הסוחר שלנו...

ג. ב.

בעבודת המטענים, בניווט ובפעולה החברתית.

כדי להעמיד את הנסיון על יסודות מוצקים ומכניסי-רווחים קיימת השות-פות עם הסקטור הפרטי, המיוצג על ידי חברת הספנות הישראלית הותיקה עוד מימי המנדט — חברת "עתיד", שהיא בעלת נסיון בספנות ובקשרי סחר בכל רחבי תבל. צירוף זה של "שמאל" והי-ימין" נותן תוצאות טובות ביותר.

בפרקי-הזמן הקצר של שירותה עד כה הובילה האגיה כמויות ניכרות של מטעני שילומים, פרי הדר, מינרלים, ברזל, חימיקלים, חיטה, מטענים כלליים, בקר ומטענים אחרים — באיחורים מועי-טים ביותר ובהוצאות מינימליות.

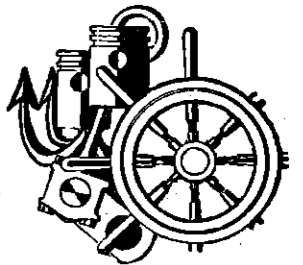
האנשים עושים בכל מלאכה קשה — למן הברקת אורות התורן ועד לשימון המכונות...

אווירה משפחתית אופפת את האגיה בזכות נשי החברים, המצטרפות לנסיעה.

בשום אגיה ישראלית לא ראיתי צוות כה מלוכד והרמוני כמו בא/מ פלמי"ח — "אגיה הקיבוץ" במלוא מש-מעוה של המושג.

האגיה היא בת 2,727 טונות והיא פרי-היצירה האחרון של בוני האניות החדשות — עובדה חשובה כשלעצמה, אך אין זה הכול. היסוד האנושי, למן רב-החובל ועד לאחרון הדרוגים, המחליט על הכול באגיה זו, עשה עלי רושם רב. לעומת כל אגיה אחרת הרגשתי באגיה זו צייתנות מרצון ל"ישרוליק" (כפי שמכנה כל אחד את רב-החובל יש-ראל אוורבוך).

כאן, שלא בדומה לכל מקום אחר, ממלא כל אחד את תפקידו כראוי ללא אותם ויכוחים בלתי פוסקים, ללא צעקות וצווחות, מתוך אהבה לאגיה ולמקצוע ומתוך יחס כבוד לראשי המחלקות, להור-ציא את הצלילות" פה ושם, בקיצור, באגיה כולה שוררת הבנה מלאה ואחריות



במקצוע

תכנון אניותיה החדשות של חברת „אל ים“

סאת י. רקנאטי

בואן של האניות „הר כרמל“ ו„הר גלבע“ לנמל הבית עורר עניין רב בחוגי הספנות והימאים הן מבחינת ממדיהן והן מבחינת מתקניהן ותכנונן ומבחינת מגר רי הצוות, שכן זוהי הופעת הבכורה של אניות המטען הישראליות הגדולות ביותר בציינו. דבר היותן אניות סחר נודד אף הוסיף עניין.

חברת „אל ים“ החלה בפעולותיה בתחילת שנת 1953. החברה שמה לה למטרה את פיתוח הסחר הנודד בספנות ישראל. עד אותו פרק זמן לא נערך כל נסיון לטיפוח ענף זה בספנותנו. לרשות החברה עמדו בתחילה האניות „תל אביב“, „עכו“ ו„יפו“, אניות דומות לטיפוס „ליברטי“, שנבנו בקאנאדה בימי מל-חמת העולם האחרונה. טיפוס זה של אניה היה והנה גם כיום הנפוץ והמקובל בסחר הנודד בספנות ומבחינת עצם השיי-מוש בו לא חידשה „אל ים“ דבר. להיפך, היה זה בבחינת צעד „שמרני“ ביותר, שכל חברת ספנות צעירה חייבת היתה לנקוט בו.

לאחר שתי שנות נסיון, דהיינו בשל-הי שנת 1954, הרגישה החברה, כי רכשה נסיון מספיק כדי לשפר את טיפוס כלי השייט. ניצלנו את אפשרויות הבניה בגרמניה באמצעות חברת השילומים וניגשנו לתכנון כלי שייט, אשר יהלמו את מסגרת גידול ציינו, בהתאם לצרכיו המיוחדים ואשר גם יעניקו לנו יתרון בתחרות הקשה, הרווחת בענף זה, הפתוח לכול. הוחלט לבנות 4 אניות אחיות מטיפוס אחד, שהראשונה מהן א/מ „הר כרמל“ נמסרה לחברה בינואר 1957. השניה והשלישית א/מ „הר גלבע“ וא/מ „הר כנען“ נמסרו באפריל ואוגוסט 1957 והרביעית א/מ „הר תבור“ תימסר בנר-במבר 1957.

גורות כחלק מן התכנון הכללי של האניה, מובן מאליו, כי היה גם צורך להתחשב בשוקע (draft) נמלי העגינה המשווערים, באורך האניה לגבי ממדי הרציפים, כבנתונים רבים אחרים. כמו כן הוצרכו להביא בחשבון בתכנון את העובדה, כי סוגי המטענים, שאנטי סחר נודד צריכה להיות מותאמת להובלתם, הם רבים ומ-גוונים ועשויים להשתנות בתקופת חייה של האניה, מטעם זה חייבת האניה להת-אים לטיפוסי מטען רבים ככל האפשר. אחת התוצאות משיקול זה היה תכנון אניה דו-סיפנית, העשויה בין השאר להוביל מטען כללי בקווים קבועים, וכך בחרנו במערכת ממדים מסוימת לתכנון „הר כרמל“ תוך התחשבות בכל הגור-מים דלעיל, כפי שנפרט בהמשך דברינו.

עם קבלת אניותיה החדשות של חברת „אל ים“



מר י. רקנאטי נואם

המעמס והמהירות המבסימליים, שאפ-שר היה להפיק תוך התחשבות בגורמים הנ"ל, נקבעו לבסוף בנתונים כדלקמן: 14 אלף ו-960 טון מעמס ומהירות של כ-14 קשר. מושג-מה על משמעותם המ-עשית של נתונים אלה אפשר לקבל כשנשווה אותם לנתוני הטיפוס המקובל של אנית סחר נודד, שהם: 10 אלפים טון מעמס ומהירות של 10 קשרים.

אשר לתצרוכת הדלק בחרנו במנוע דיזל של 5,340 כוחות סוס, המותאם לצריכת דלק כבד, מנוע מטיפוס זה נהנו חסכוני ביותר לעומת כל טיפוס מכונה אחר.

למתקני הטעינה והפריקה הבטחנו מהירות מבסימלית של טעינה ופריקה ע"י תכנון 6 פתחי מחסנים בגודל 28x35 רגל ומנופי השמל בעלי כושר הנפה של

2.5/5 במהירות של 196.8/98.4 רגל בדקה. מגורי הצוות זכו לתשומת-לב רבה. הבאנו בחשבון את המסעות הארוכים המחייבים להעניק הרגשת בית במידה שהדבר ניתן, כן לא נשכחה מלבנו העובדה, שגיל אניה משוער הוא 20 שנה, ובתקופת חייה קרוב לודאי, שרמת החיים תעלה והכרחי לקדם את פני העתיד במובן המגוריים, כל מגורי הצוות תוכ-נו באמצע האניה, שטח מבסימלי הוקדש הן לתאי המגורים והן לחדרי הציבור למיניהם: חדר האוכל, חדר הנופש, חדר הבידור, חדר כביסה ומספר רב של חדרי שירות וגם בית-חולים וכו'. 110 רגל מרובע הוקדשו במגורים האישיים לכל איש צוות ו-125 רגל מרובע הוקדשו בחדרי הציבור (סאניטציה, שירות בידור וכו') לכל איש צוות. דמה זו היא גבוהה



הז' ז. ברש מברך בשם הוועדה של ההסתדרות

בהשוואה למקובל באניות אחרות. לדרו-גים נתנו תאים זוגיים ולתת-קצינים ולקצינים — תאים יחידים, בכל תא הותקנה מערכת מים קרים וחמים. התאים מאווררים ע"י מערכת מרכזית של אוו-רור. התאים מחוממים ע"י ראדיאטורים של קיטור. הריהוט בתאים הוא נוח במיוחד. עשוי עץ אלון ומשרה אווירה ביתית נעימה. המצעים הם בגודל 190.90 ס"מ לדרוגים. לבידור הצוות והקצינים תוכננו חדר-נופש מרווח וחדר תחביבים. האניה מצוידת במכונת קולנוע וסידור מרכזי להשמעת נגינה בכל תא. יש בה בריכת שחיה מתפרקת.

האניה מתוכננת להובלת מטענים כבדים במיוחד. היא חד מדחפית בעלת Cruiser Stern, חרטום מעוגל (Stern Raked). גוף האניה מחולק ע"י 8 מחי-צות אטומות מים, החל מהתחתית הכ-פולה עד לסיפון העליון. גוף האניה הוא בעיקרו מרותך, מלבד 3 טורי מסמרות אשר 2 מהן בטור לוחות השיפוליים (Bilge Strake) וטור מסמרות אחד Sheer Strake. כמו כן יש טור מסמרות אחד לאורך הסיפון וכן Angle מסומרר.

צלעות האניה הן אורכיות בתחתית הכפולה ובסיפון העליון. הצלעות והקר-רות האחרות הן רוחביות (Transverse). התחתית הכפולה נמשכת לכל אורך האניה והיא מחולקת למיכלי הובלת-דלק, מי שתיה ומי נטל. תקרת התחתית הכ-פולה מצופה בשתי שכבות עץ מתחת לפתחי המחסנים. פתחי המחסנים הם בגודל 35x28 רגל (10.66x8.5 מ'). לפתחים אשר בסיפון העליון הותקנו כיסויים מטיפוס Simplex של בוני האניה „דויטשה רופט“, כיסויי המחסנים בסיפון זה מופעלים ע"י מנופי האניה. ע"י משיכת המנוף נמשכים הכיסויים בצורה מאונכת על גלילים ומאוחסנים בשולי פתח המחסן.

לפתחי המחסנים בסיפון התחתון הותקנו קורות הנעות על גלגלים ומכסי עץ. כל מחסני האניה מאווררים באורח טבעי. לצורך מתקני הרמה הותקנו תר-נים — קדמי ואחורי ושתי מערכות של עמודי שמשון, 12 מנופים של 5 טון, 2 של 20 טון וחצי ומנוף אחד של 20 טון. האניה מצוידת ב-2 סירות הצלה עשויות ברזל, שנועדו ל-50 איש כל אחת. הסירות מונעות במנוע דיזל. המנוע

תכנית חדר המכונות ב"הר כרמל"

ממדי א/מ "הר כרמל"

515 רגל 0 אינץ'	אורך מכסימלי
475 רגל 0 אינץ'	אורך בין האנכים
66 רגל 3 1/2 אינץ'	רוחב
39 רגל 2 1/8 אינץ'	עומק (עד לסיפון הראשון)
31 רגל 2 5/8 אינץ'	עומק (עד לסיפון השני)
12.750 טון	מעמס (Open shelter deck)
26.8 רגל 8 אינץ'	שוקע (Open shelter deck)
14.960 טון	מעמס (Closed shelter deck)
29 רגל 6 אינץ'	שוקע (Closed shelter deck)
14-14 1/2 קשר	מהירות

נסיון הפעלת א/מ "הר כרמל" הוכיח, כי תכנון האניה הצליח ביותר וכי כל התקוות שתלו בה מתבטאות. הת-קיימו במלואן. כאמת-מידה נציין, כי יכולת ההובלה של "הר כרמל" מארה"ב לאירופה עולה ב-80% על כושר ההובלה של אניה מטיפוס "ליברטי", בה בשעה שתצרוכת הדלק היא רק 40% לטון-מיל מזו של "ליברטי".

הראשי הוא מתוצרת M.A.N. מטיפוס K8Z70/120A בעל 8 גלילים (צילינדרים) Single acting, בעלי שתי פעימות, בקוטר צילינדר של 700 מ"מ ופעימה של 1200 מ"מ. המנוע הוא מטיפוס Crosshead, בעל הספק רצוף בשיעור 5340 כוח סוס (B.H.P.), במהירות של 125 סיבובים לדקה; לחץ ממוצע רשום (Mean Indicated Pressure) של 6.1 אטמוספירות. אוויר לבערה מסופק כדל-קמן: 2/3 ע"י החלק התחתון של הבוכנה, המשמש גם כמשאבה והיתר ע"י משאבה מיוחדת. המותקנת בחלק הקדמי של המנוע. משאבה זו היא Double-acting ובעלת שני צילינדרים בקוטר 930 מ"מ ופעימה של 900 מ"מ והיא מונעת במ"י שרין ע"י המנוע.

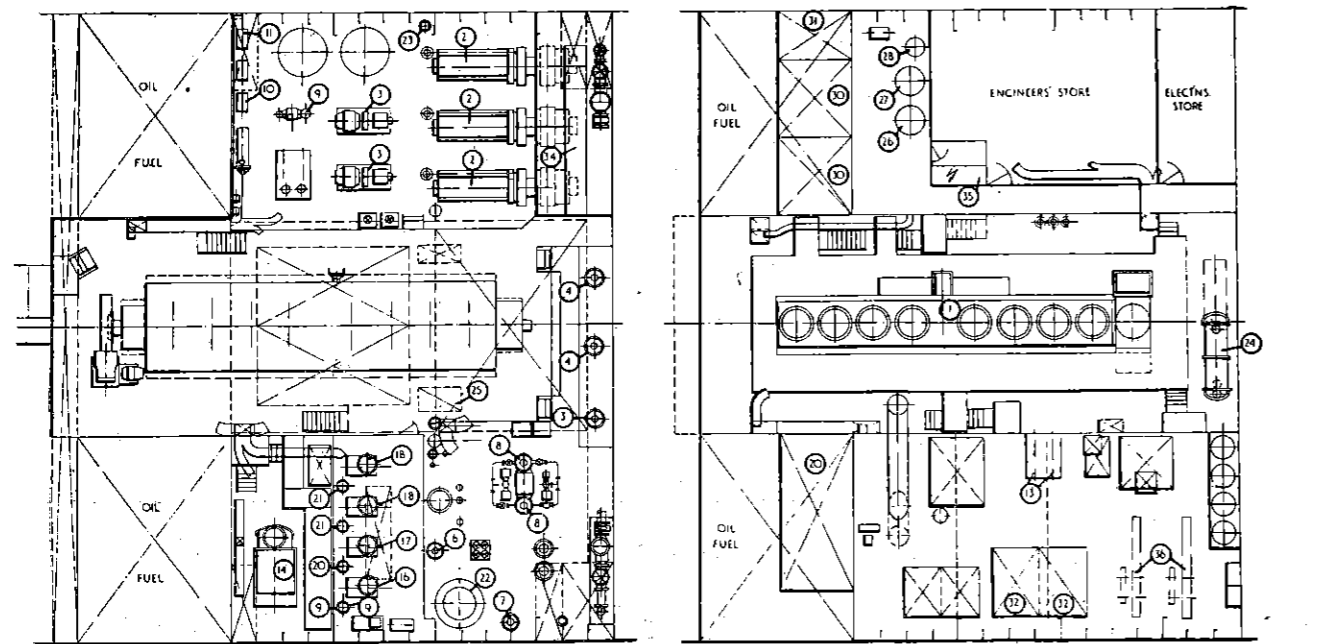
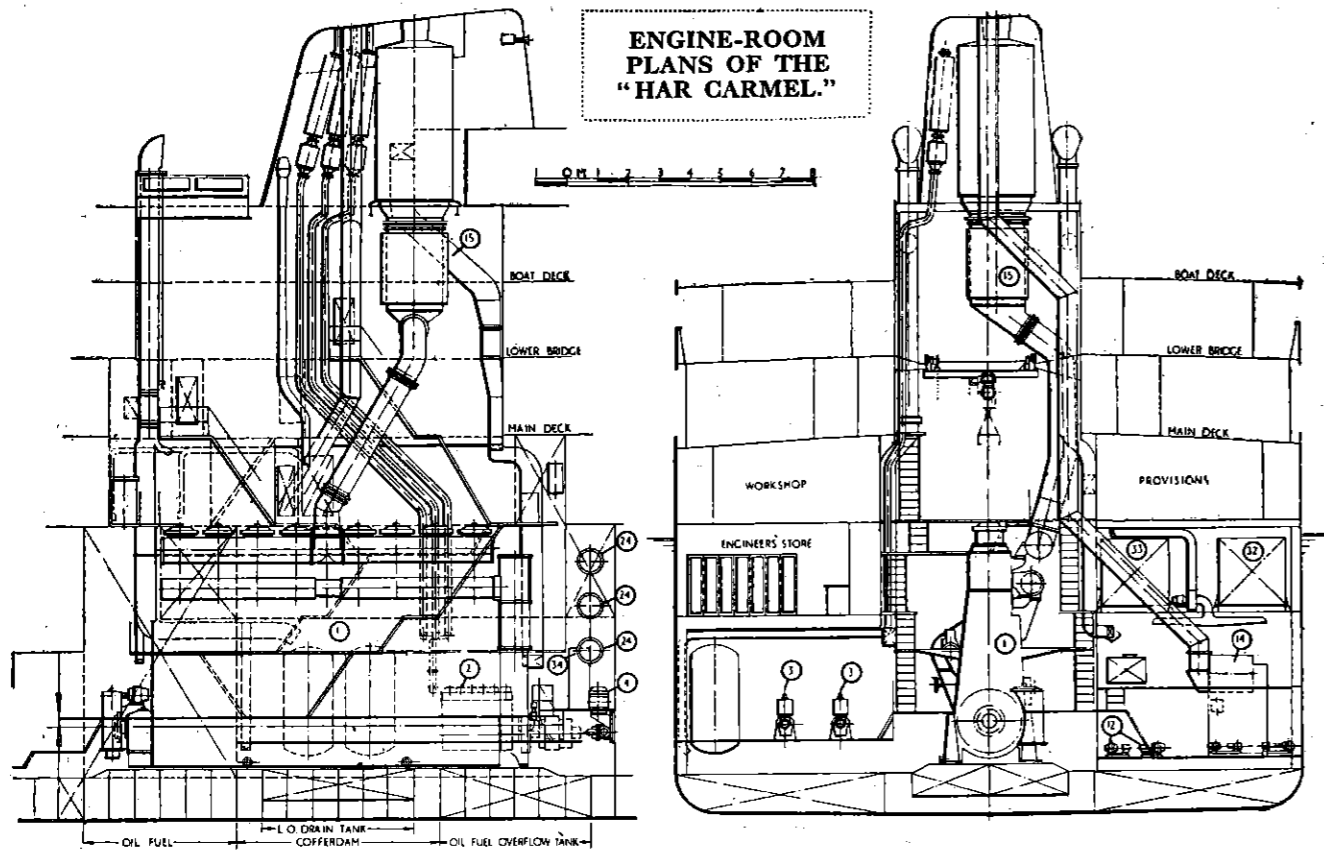
המנוע מותקן לבערת דלק כבד, אף כי בחודשים הראשונים לפעולת האניה היתה הכוונה להשתמש בדלק דיזל. חשמל מסופק לאניה ע"י 3 גנראטורים של 200 ק"ו של אחד וגנראטור-עזר של 30 ק"ו. המנועים להנעת הגנראטורים של 200 ק"ו הם מתוצרת M.A.N. והם מטיי-פוס 4 פעימות ומהירותם 600 סיבובים בדקה. למטרת חימום המגורים והדלק הכבד הותקן דוד, המחומום ע"י גזי הפלי-טה של המנוע (Exhaustgas), מטיפוס La Mont. שטח החימום הוא בעל 150 מטר מרובע והספקו מגיע לטון וחצי לשעה בלחץ של 7 אטמוספירות.

בגלל הטמפרטורה הנמוכה של גזי הפליטה אין סכנה לנוק לדוד גם אם יישאר ללא מים. נוסף לדוד זה הותקן דוד, המחומום ע"י דלק, בעל שטח חימום של 37 מטר מרובע ובעל הספק דומה לדוד הראשון. שני דודים אלה פועלים במשותף מאחר שהדוד השני משמש גם את דוד גזי הפליטה. כל משאבות האניה הצנטרופוגליות ומטיפוס Gear הן מתור צרת Worthington ומונעות ע"י מנועי חשמל. כמו כן מנוע ע"י מנוע חשמלי מדחס האוויר, בעל הספק 165 מטר מעוקב לשעה בלחץ 30 אטמוספירות.

למטרת ניקוי הדלק הכבד הותקנו שני מפרדים צנטרופוגלים מתוצרת Westfalla בהספק של 5 אלפים ליטר לשעה. כמו כן הותקנו 3 מפרדים דומים עבור שמן סיכה ודלק דיזל. להפרדת שמן ממי שיפוליים הותקן מפרד מטיפוס Turbulo, בעל הספק 100 טון לשעה ומ-חם חשמלי של 9.6 ק"ו.

חומר הלימודים לבחינות למלח נשיר

- פקודות הגנה ופקודות רגילות, הניתנות באניה, בגשר הפיקוד ובשעת התמרונים.
- קריאת המצפן במעלות ובנקודות, הרכב המצפן וכן ידיעת ההיגוי.
- עבודת חבל: קליעות, קשרים, קליעות עין וכ"ו בחבלים ובכבלים בהתאם לעבודה המעשית, החזקה ושמירה של חבלים וכבלים, ברזנט, עבודת תפירה בברזנט.
- מד-עומק רגיל ומייכני, מד מהירות, סימונס, שימונס, והחזקתם.
- ידיעה מלאה בשימוש בגלגלות, סידורן והחזקתן.
- ידיעה מלאה של הונקל (Rigging) באניה, מערכת החבל הקבוע והנע של ציוד הפריקה והטעינה וכמו-כן החזקה של הציוד הנ"ל, כולל החזקת המנופים.
- דגלים: דגלים למיניהם, דגלי קוד של אות ופירוטם, הצדעה בדגלים, שימוש בעוגנים, כבלים ומנופי עוגן, החזקתם ושמירתם הנאותה.
- מכונת הגה: חיבורה מהגשר למערכת ההגה, השימוש במעצור ההגה, ידיעת השימוש בהגה ע"י גלגלות וכבל שמירה והחזקת מכונת ההגה, צביעה: תכונות הצבע ושימושו, מברשות, שימושן ושמירתן, חומר ניקוי, טודה, סבון, חומרי ניקוי, הברקת נחושת וכ"ו, שמירה על חלקי המכתת והעץ באניה.
- ארגון האניה והמשמעת, סמכותו של רב-החובל במקרה של הפרת משמעת והפרת החחה.
- הזמן באניות.
- אורות ניווט, אורות עגינה, ידיעה נאותה והטיפול בפנסי שמן, תפקידי המלחים בעת משמרתם, משמרות עוגן ומשמרות נמל ויס, ידיעה יסודית של חובת האניה במקרה התנגשות, הנגרמת באשמת האניה והצוות, ידיעה יסודית של אמצעי הבטחון להגנת האניה, מטענה, נוסעיה וצוותה, סירות הצלה, ציודן, הורדתן ושיטתן.
- ידיעה מלאה במכשירי כיבוי אש ושמירתם, האמצעים באניה למטרה זו, שמירתם והחזקתם של אמצעים אלה.



1.—Main engine. 2.—Diesel generator. 3.—Air compressor (elec.). 4.—Main S.W. cooling pump. 5.—F.W. circ. pump. 6.—Ballast pump. 7.—Bilge pump. 8.—Lub. oil pump. 9.—Fuel trans. pump. 10.—F.W. pump. 11.—Sanitary pump. 12.—Boiler feed pump. 13.—La Mont circ. pump. 14.—La Mont boiler. 15.—Exhaust-gas boiler. 16.—Lub. oil purifier. 17.—Diesel oil purifier. 18.—Heavy oil purifier. 19.—Lub. oil heater. 20.—Fuel oil heater. 21.—Heavy oil heater. 22.—Oily-water septr. 23.—Aux. air reservoir. 24.—S.W. cooler. 25.—Cooling water drain tank. 26.—San. pressure water tank. 27.—F.W. pressure water tank. 28.—Hot F.W. tank. 29.—Heavy oil settlg. tank. 30.—Heavy oil service tank. 31.—Diesel oil tank. 32.—Lub. oil storage tank. 33.—Lub. oil settlg. tank. 34.—Switchboard. 35.—Aux. switchboard. 36.—Domestic refrig. plant.

על נתבים ועל ניווט במי אפסיים

מאת ג. ו. הוגרט (נאוטיקל מגזין)

תרגם אברהם אריאל, חובל ראשון א/ק "עליה"

ואי-רצון בולט. שאל אותו אם הוא נתב מוסמך וכשיר. "כשיר, קפטן, השיב ללא ענווה יתרה, "ידוע אני כל פינה ומערבולת בנהר. ליתר דיוק, מכיר אני כל שונת הדבוקה לתחתיתו הארוכה של נהר זה". כשעה, בקרוב, לאחר מכן, נעצרה האניה פתאומית. קול רעש מוזר בקע מלמטה והאניה נטתה על צידה נטיה רצינית. תקירה קצרה גלתה קצה של שונת, הבוקע ומציץ מתחתיתה של האניה.

"נתב", אמר רב-החובל, בנעצו בו מבט תוכחה, "טענת, שמכיר אתה כל סלע בתחתיתו של נהר זה, לא כן?"

— "כמובן! השיב הלה. והו בודאי אחד מהם"...

הנתבים אינם דומים איש לרעהו, שונים הם זה מזה תכלית שנוי, הן ביכולתם והן במראם החיצוני. אחדים עוטפים עצמם בפאר מדים לבנים, צחורים ללא דופי, עד שאין להבדיל בינם לבין קציני צי בכירים או נספחים ימיים של מעצמה גדולה. אחרים מופיעים כשונב חולצתם הדהויה משתרבב לו מבעד למכנסי הדונגרי שלהם, ומראם מזכיר דיגים חלכאים.

הנתבים מגיעים לאניות בדרך כלל בסירות מנוע מיוחדות, אולם אני עצמי הייתי עד למקרים בהם הגיח הנתב מסירת קאיאק, קאנו, וסתם סירת חתירה למים עמוקים. במקרה אחד, בלבד, צץ אלי הנתב מהליקופטר. לא מזמן, נכנסה אניתי לגמל, בו לא היה נתב כלל, היה זה גמל קטן ביס-החיתוכן והובטה לי נתב, כתשובה לבקשתי האלחוטית. מתקרב הייתי, הלוך וקרוב כשאני מגלה כל סימני חיים. ברגע האחרון הופיעה מאחורי שובר הגלים, סירת חתירה קטנטונת, קלופת צבע. החותר בה הורה בידו על רציף מסוים וקרא לי ללכת בעקבותיו. קשה היה לקרוא בשם "ניתוב" לפעולה הנ"ל, אולם החשבון שהוגש לי לאחר מכן העמיד את הדבר מעבר לכל ספק.

זריוותיהם של נתבים, עמוקות שורשים הן ועריסתן במורת-רוח ומקרה ביש. מספר אניות לעולם אינן מפחיתות בזמן ממחירותן, וכך מאלצות את סירת הנתב לפתוח ברדיפה חסרת תכלית אחריהן. רבי-חובל אחרים מגדילים לעשות, הם עוצרים את אניתם, ואף יותר מזה, הולכים אחורנית. בעולמנו אנו מעטות הדרכים היעילות יותר להביס סירת נתב מאשר לסובב את המדחף לאחור וכך ליצור מערבולת מים, בוקה ומבוקה ששום כלי שיט אינו יכול לחדור בעדה. זכורה לטוב גם השיטה לשלשל את סולם-הנתב מצד הרוח דוקא. מנהג זה רחוק הוא מלהחשב כימאות טובה, או נמוסים נאים, אך רבותי, זה יקרה פעמים רבות מדי!

הגישה לתחנת הנתבים, הינה מאז ומתמיד מאורע גדול בחייו של כל ימאי. באם מתעדת האניה להכנס לגמל, הרי פירוש הדבר מעבר מחיי משמעת חמורה ונורית מאונס לחיי חוף גורמליים. רובם של הנתבים נושאים עמם מכתבים, עתונים, דאר רשמי מהחברה ושאר שכירי ידיעות ורכילות שאין לשמען ברדיו. מפאת חשיבותן הפעוטה, באם פניה של האניה לים הפתוח נהפוך הוא. הנתב הנו חולית הקשור האחרונה עם מנהלי בנקים ובלוגדיניות כאחד. מכתבים בלתי-מבוללים, מקדטים חסרי פרוטה, נטמנים בתיקו, ללא סרוב; אפילו בוגרים, שידעו היכן לבנו כספם ועשו זאת, טומנים אף הם אגרת בכפו הסבילה של הנתב. לא אחת ישמין חשבון הטלפון של הנתב בגיגן של שיחות-טלפון-של-רגע-אחרון עם נערה בבאר אפולו, התמהה להרישת השלום הבלתי צפויה.

אין זה מפתיע כלל, שבעולמנו, בו כה שולטת הרשמיות, קיימת כת אחת כזאת שביחס אליה טמונה מידה רבה של דרך-ארץ. מעולם אין נתבים עולים לאניה כמסיגי גבול, החודרים לתחום לא להם. נהפוך הוא, דומים הם לאירחי משפחה ברוכים.

למרות הכל, למרות כל הקשרים המקצועיים והאישיים, לא תמיד יסכימו ימאים ונתבים זה עם זה. רבי-חובל רבים הנם שואפי ריב וחובלים לא מעטים הנם בגדר פרדים סתם. מאידך גיסא, נתבים — אם נתבטא ברכות — יכולים להיות מוזרים להפליא. ישנו הסוג התקפני, המשתמט, ועוד כהנה וכהנה, צללים ודמויות בספקטרום האופי.

סוג אחד צורח את פקודתו הראשונה בעודנו על סולם החבלים. מעבר לדופן, זה עלול להיות "לאט קדימה וכל ההגה שמאלה". זאת היא טכניקת ההתקפה, המכוונת להשלט מרות מוקדמת. יתרה על מעניין להוסיף, שלא אחת, בהגיע הנתב לגשר, תבוא הפקודה "לאט אחורנית וכל ההגה ימינה", רק בכדי להחזיר את המצב לקדמותו. בקצה השני של הספקטרום נמצא את הטפוס הבלתי מתבלט כלל, הוא פוער פיו לעתים נדירות בלבד ואף אז, רק בכדי לציין שברצונו בספל תה ממותק בשתי כפיות סוכר, ללא חלב. גרוע מכולם הוא "צ'ארלי הבטוח-בעצמו", הטוען, כי "ביכולתי להשיט ארבה זאת לא רק במים, כי אם אפילו בשדה מטוללי". סופם של אלו ידוע לנו זה מכבר, גרוד להבי המדחף בקרקעיתו של הנהר.

השמעתם על אותה ספינה סוחר בריטית שהגיעה לאחד מגמלי ארצות-הברית המרוחקים, בשלהי מלחמת העולם הראשונה? ניחא, אספר לכם, רבי-חובל ראה לפניו מין טפוס שאינו מושך כל עיקר, העולה לאניה כשהוא טרוף ספקות

גם זו תורה, הדורשת מומחיות

בחוגי הימאים יש רואים את עבודת המשק באניה כפתחה בערכה לעומת המקצועות האחרים, כעבודה שאינה זקוקה למומחיות יתרה כביכול. — אה, הוא בסך-הכול מלצר... — אפשר לשמוע פה ושם.

להלן מביאים אנו כמה פרטים על תכנית בית-הספר למלונאות מיסודה של "הדסה" ועל הידיעות, הנרכשות שם. מסתבר, כי עבודת המשק היא עבודה מקצועית הדורשת מומחיות.

בית-הספר למלונאות מציע קורסים, הנמשכים 18 חדשים. קורס חדש נפתח בכל שנה. התלמיד מכיר את ארגונו ואת פעולותיהן הכלליות של המחלקות השונות בבית-מלון ואת הבעיות, הכרוכות בניהולו.

הלימודים הם תיאורטיים ומעשיים ובסוף 13 חדשי לימוד באים 5 חדשי עבודה מעשית בבתי-מלון. בתכנית הלימודים אפשר למצוא בצד ביטול ואפיה — גם אנגלית וצרפתית; בצד ידיעות מנהלה והנהלת חשבונות — גם תורת התיירות וחוק מלונאי... וכי' וכי'. בקיצור, תורה היא ולימוד היא צריכה.

אנית הפתיד

החדשה החשובה ביותר בתחום הספינות פורסמה זה לא כבר ממקור בנייר יורק. באמריקה בונים אניה ראשונה, המיועדת לצי הסוחר והמונעת בכוח אטומי, אשר תיכנס לשירות בסוף 1958. האניה תהיה בת 21 אלף טונות ובה מקום ל-60 נוסעים ו-9000 טון משא ב-6 מחסנים. יהיה בה מדחף אחד, בן 25 אלף כוחות סוס. המהירות — 20 קשרים. לרשות הנוסעים — סיפון טיילת עם רצפת ריקודים, בארים, חדרי מנוחה, בריכת שחיה, שטח גדול למשחקי סיפון. האניה תיכנס לשרות בשלושה שלבים: (1) תקופת נסיון במימי ארצות-הברית בלבד; (2) הפלגה עולמית לראווה ברחבי תבל; (3) כניסה לשירות בקו בשנת 1960. מאז בנית אנית-הקיסור הראי שונה תהיה זו החדשה החשובה ביותר בתחום הספנות העולמית.



צוות "הר גלבו" בשדה-התעופה בלוד לפני המראתו להמבורג

מ/ק "חיפה"
 בלב ים, 19 ביולי 1957

הוראות קבע לעובדי מיכליות

ב נ מ ל :

- אסור בהחלט לעשן באניה.
- במידה שחדר הדוודים פועל, יותר העישון שם.
- לשם עישון יוקצה לצוות חדר מיוחד בחוף.
- במידה שהעישון באניה יותר, יהיה רק בשני אולמות, שעליהם יודיעו במפורש לצוות.
- דלתות אטימות במגורי הצוות יהיו סגורות, והשימוש בהן אסור.
- נשיאת גפרורים או מציתים על הסיפון אסורה בהחלט.

ב י מ :

- העישון על כל סיפון פתוח הנהו אסור כשהאניה טעונה דלק.
- העישון על סיפון הירכתיים יותר רק בהיות האניה ריקה, ואז רק לפי הוראה מפורשת.
- העישון במחסני חרטום וירכתיים, חדרי משאבות, מחסני הספקה ומזונות ותאי קירור אסור בהחלט.
- במקרה של אש באניה, יש להודיע על כך מיד לקצין המשמרת. יש להתייחס לאש הקטנה ביותר כאילו היתה מסוכנת ביותר. אני מקווה, שהצוות יבין חשיבות הוראות אלו וימלא אחריהן בדייקנות. רב חובל פרוידנברג



דגם אנית האטום — אנית העתיד...

נדרוש מאחרים, אך גם מעצמנו!

נשאלת השאלה: האם אי-אפשר למצוא פתרון נוח שיקל על הימאים, בלי שיגרום להמתנה ארוכה ולמריטת עצבים? האם אי-אפשר לקצר את הסיבוב הביורוקראטי של הגלגל כדי שהימאי לא יזכור את יומו האחרון בחוף כיום הקשה ביותר, שלפעמים אינו מביא כבוד לא לימאי ולא למוסד המטפל בו??

כדאי שהלשכות, המחלקות והמוסדות ישימו לב!

קליטת ימאים חדשים

עומדים אנו לפני קבלת חברים חדשים באניות. קליטתם תלויה בכס. עליכם לקבלם בסבך פנים יפות, לתת להם את העזרה הדרושה, לעזור להם בכל השטחים. דעו לכם, כי ביחסכם האנושי, החברי והלבבי תלויה ההצלחה בעבודה. הים אינו חדש בעיניהם. הם משוחררי חיל הים, בעלי נסיון.

משאלתם היא רק שתקבלו אותם יפה ותתנו בהם אמון.

אנו מקווים, שהחברים יבינו את צורך השעה לקראת קליטת אחים-ימאים, שזה מקרוב באו אלינו.

ב. י.

סעד רפואי?

אין בכונתי סתם למתוח ביקורת על מוסדותינו. אני מתריע על הסדרים במרפאה, שהרי כל ימאי רוצה למצוא בה יחס הגון.

מתי יהיו ימאים ראויים למרפאה ממש, שלא יהיה עליהם להפסיד זמן ולמרוט עצבים? מדוע "אתם איגוד" אינכם בודקים את התנאים, השוררים במרפאת הימאים? מדוע, אחרי נסיעה ארוכה וקשה, עלי לעמוד בתור בצפיפות איומה בפרוודור צר, בין המון חברים, שמחכים לבדיקות רפואיות, בעוד שקיבלתי רק 3 ימים חופש? האם עלי לבזבז את זמני היקר ולהמתין שעות? כלום אין אני חבר קופת חולים? האם אין מנכים ממשכורתי סכום הגון? ראה את ה"לוקש" שלי, אני משלם?

על אף הקשיים האובייקטיביים יש לעשות את הכול כדי לשפר את תנאי הגשת העזרה לחבר ולחסוך ממנו טרחה מיותרת.

עליכם לדאוג שיעשו שינויים יסודיים בשיטות העבודה במרפאה כדי למנוע מחברים סבל מיותר של עמידה בחוף, בפרוודור צר וצפוף. דרשו מקופת חולים תוספת כוח אדם. עוד אחות שתטפל במשפחות הימאים ותעסוק בביקורים בבתיהם.

לפי דעתי אין פרוודור המתנה תולם את קופת חולים. הוא מהווה גורם רציני להתנהגות הימאים הממתנים. יש ליצור אווירה תרבותית, שהימאי יוכל לשבת ולקרוא עתון ולחכות בסבלנות לתורו. יש צורך בחוף להעביר את המרפאה למקום יותר נוח ולייסד מרפאה לכל יורדי הים ולא רק לעובדי חברת "שחם", שהרי גם עובדי שאר האניות הם ימאים וגם חברי ההסתדרות!

בין גלגלי הביורוקראטיה

אנסה לתאר את סבלו של הימאי המקבל "סיין-אין". כמה שעות עליו לבזבז עד שהוא עולה על האניה בעוד שהיא עומדת להפליג אחרי כמה שעות ויש להכינה במינימום זמן. חשבון בזבז זמן:

- בלשכת העבודה — 1/2 שעה
- במחלקת הצוות — 1/2 עד 3/4 שעה
- במרפאה, בדיקה רפואית — 1 שעה
- במשרד המפקח הימי — 1/2 שעה
- במשטרה — 1/2 שעה עד 3/4 שעה
- אויקיי מהכלכל הראשי 1/2 שעה

עותיו של פקוד חצוי, עת שנים אחוזים בו, ואלו האסכולה הפרו-נתבית תדגיש את יעילותו של אדם המכיר את דרכי המים ומשמעת התנועה המקומיים. וכוח זה נמשך כבר מימים קדמוניים ולבטח לא יסתיים בימינו אנו.

באניות חיל הים יש בדרך כלל מספר גדול של אנשים על הגשר, הנתבים טוענים שזה מפריע לרכובם. באניות סוחר קיימות בעיות אחרות לגמרי. מכר שלי סח לי פעם אודות אחת מאלו. הוא נכנס לנמל, כרגיל, על הגשר היו רבי-החובל, קצין ומלח הגאי. אולם עם הקרבה לרציף חלו שנויי מה, רב החובל נטל את ההגה, שלח את הקצין לירכתיים ואת המלח לחרטום. זמן קצר לאחר כך אירעו אי אלו קשיים בחרטום ורב החובל מהר לשם, לתת את עצתו. עתה נאלץ הנתב להפעיל את מברקת המכוונת וההגה, לחלק פקודותיו לגרוריות ולהרים דגל אותות. הוא בצע את כל הפעולות הנ"ל במומחיות ובכשרון הראויים להערכה. אולם שפופרת הדבור של חדר המכונה, אשר פצחה פתאים בועקות בשפה היונית, היתה לגביו הקש ששבר את גב הגמל.

יתכן שלשם שמירה מפני אינצידנט כזה המתואר לעיל, דורשות רשויות הנייטוב זכות החלטה לעצמן, אחד מן החוקים החדשים של חברת תעלת סואץ יכול לשמש דוגמה. חוק זה מטיל קנס של עשר ליש"ט כאשר נתב עולה לאניה שאינה מוכנה לזה. רבי חובל התלוננו; כמובן, מעריכים הם את רצינות המחסור בנתבים והצורך למנוע עכובים, אולם הם זכרו גם מקרים אחרים, בנמלים בכל רחבי העולם, בהם מאותתים היו אותות יאוש לנתב שמצעדו בושש ובינתים נמסים רווחי מעבידיהם ועממם גם תקוותיהם הם לבלוי סוף-השבוע בחוף.

אפילו ימאים צעירים מבחינים בשינויים המהפכניים, החלים בנתבות מפעם לפעם. נתבים רבים, המשרתים עוד היום התחילו בחיילים על ספון מפרשיות. תעודות סמיכות של ספינות-מפרש נדרשו עליידי רשויות נייטוב מסויימת אפילו עד לתקופת מלחמת העולם השנייה, אחרות שנו דעתן עוד שנים רבות קודם. כמובן שימאי המפרשים המרובעים הביטו על האחרים במבט שחצני, מלמעלה, בה בשעה שימאי הקיטוריות החשיבים כמורדי-אור ושמרנים סתם.

אחד מן "המודרניים", שהיה מזלזל נמרצות ב"עתיקים", היה נושא לספור שמהלך היה בימים בין שתי מלחמות העולם. מפעם לפעם, כמובן, נאלץ היה לנתב ספינת מפרש ונזחח-אל, אולם הוא סרב בעקשנות להשתמש במונחים של ספינות מפרש. במקום זאת, בקש שיעמידו לידו שק תפוחי אדמה, על ספון הירכתיים. כשרצה שמפרש מסויים יורד, נטל תפוח אדמה בידו וזרקו בו. לכשפגע הקליע המונחה במפרש הדרוש, בקש שיתרדוהו וכך מונע היה עצמו משמוש בלשון הורה לו והשנאה עליו.

היחס אל הנתבים נשתנה תכלית שנוי במשך הזמנים. ימאים קדומים חשבו זאת כהגון ויאה לערוף ראשו של נתב שוגה. כיום הציעה מצרים משכורות פנטסטיות לנתבי תעלה מעולים. איזו שיטה תתן את הנייטוב הטוב יותר? זה כבר וכוח בפני עצמו.

כל זאת, כמובן מאליו, בא מצדו של רבי-החובל, אולם בדרך כלל, אף קצין הספון אינו טומן ידו בצלחתו. אין זה הענוג כלל להתקל בשלוב החביב של חסרון חבל-סירה וסולם דק-שלבים ושמונני. לפרקים קשור הסולם בצורה כה מוצלחת, שהוא מחליק מטה בשעור רגל אחת או שתיים, ברגע שרובבו עולה עליו. זה מצער ומשעשע כאחד, תלוי באיזה צד של הסולם נמצא אתה. גם באם עלה כבר הנתב לאניה, כשהוא שלם בגופו, לא תמו הבעיות, ביחוד באם עשה זאת דרך פתח בצידה של האניה. עליה לאניה הנה דבר בפני עצמו, כמות החפושים אחרי הגשר, דרך ארבעה-חמישה ספונים, מסדרונות וגרמי מעלות.

הירידה מהאניה, אף היא עשירה ברגעי צמרמורת וחיל. זכורני, פעם ירדתי מהכף הצפוני דרך הפיורדים הנורבגיים. ערפל הכביד, אכפו עלינו כבר מהתחלה. המצב כה הורע לאחר כך, עד שההפלגה במים אלו הפכה להיות כחלום בלהות. לבסוף נכנע רב החובל והחליט לצאת לים הפתוח. בפתחו של הפיורד עצר ספינת דיג והוריד אליה את הנתב, כשהלה מוחה נמרצות. עד היום תמה אני כיצד הגיע אותו נתב ביש-מזל לתחנתו, שמרוחקת היתה מהלך מאתיים מילין, ובאם האמינה אשתו לספורו.

בקווים קבועים ובדרכי נייטוב ארוכות, הופכים הנתבים לאנשי ממש, לא זרים. עתים נמצאים הם באניה משך ימים תמימים, כמו בפיורדים, בנהר פרנה, או בסנט לורנס. הם חיים באניה, אוכלים ועובדים בה ומשמשים כאוצר בלום לכל מיני ידיעות ואינפורמציה. בקיאותם משתרעת מגבואות ותחזיות פוליטיות ועד לדו"חים מפורטים על מועדוני לילה ושאר מקומות בלוי. קצינים רבים, שלמדו שפה זרה ע"י קורס בקורספונדנציה, מטרידים אותם לא אחת, כשהם מת-עקשים לשוחח עמם דוקא בשפתם הם.

כיום נדירים הם נתיבי הנייטוב המרטוניים. רובם של הנתבים נמצאים באניה כשעה בלבד, לעתים אפילו משך דקות ספורות ותו לא. בנסיעתי הראשונה כים השתייך רבי-חובלי לסוג אלו "היראים" מקו העומק של עשרים פאדום, וכך, בהתקרבו לאחד המעגנים הפתוחים באמריקה המרכזית, שרקנו ארוכות לנתב. לאחר המתנה מעצבנת של קרוב לשעה, עלה לאניה מין יצור שאינו נתן לתאור ופנה לגשר. הניע את המכונה אחת ושתיים, קרב את האניה כעשרים ירדים נוספים לחוף המוריק, זרק את העוגן ונתעלם לו בסירתו. רצינו בנתב וקיבלנוהו. חשבון בסך 25 דולר הביא את רבי-החובל לכדי דמעות חימה.

רבי-חובל מתרעמים לא-אחת במקומות, שבהם הנתבות חובה היא... ביחוד בנהרות ובלשוונות ים עמוקים ומסומנים כראוי. התוצאות נראות לאחר מכן בבתי הדין, בהם נקנסות האניות בשל עבירה על החוק. כמובן שאפשר לטעון לאי הבנה וכיוצא בזה, אולם זאת תחבולת ערמה שקופה מדי. שופטי השלום דואגים כבר שערמומיות זאת תבוא על שכרה. מצד רשות הנייטוב ובית המשפט ניהנת לך הברירה לשלם את הכסף, או...

האסכולה האנטי-נתבית תמיד מוכנה לטעון כנגד מגר-

דבר בשפתך

אל תאמר Seaman's Book	אלא פנקס ימאי.
אל תאמר Shoreleave Pass	אלא תעודת ירידה לחוף.
אל תאמר Overtime	אלא שעות נוספות.
אל תאמר Stop-Shoreleave	אלא גמר חופשת חוף.
אל תאמר Galley-boy	אלא נער מטבח.
אל תאמר Declaration	אלא אצהרת מכס.
אל תאמר Live-boat	אלא סירת הצלה.
אל תאמר Stowaway	אלא נוסע נחבא.
אל תאמר Aft	אלא ירכתיים.
אל תאמר A.B.	אלא מלח כשיר.
אל תאמר O.S.	אלא מלח מתחיל.
אל תאמר Dock	אלא מבדוק.
אל תאמר Bar	אלא ממוגה.
אל תאמר Tea-time	אלא שעת תה.

כשאנו מזדמנים בחוף

1. תלישותינו מהמציאות ומההווה בארץ היא עובדה קיימת. ביקורינו בנמל חיפה אחת לחמשה שבועות ושהית ששה ימים בנמל הבית אינם מאפשרים לק" לוט את המתרחש ולראות את המציאות כפי שהיא. למעשה אנו אורחים אצלנו בבית.

ימאים זקוקים להסברה מיוחדת ומקיפה לרקע המאורעות המרכזיים במדינה. העתונות העולמית, אשר ממנה אנו קולטים הסברה, נכתבים בה הדברים בצורה רה זרה לנו. העתונות מהארץ, המזדמנת לידנו אימתית, מביאה לנו רק קטעי חדשות. בשיחות בין ימאים נשמעת לעתים קרובות התלונה: איפה הם כל מוסדות ההסתדרות והממשלה, העוסקים בתרבות ובספרות? מדוע זה קצרה ידם להגיע אלינו?

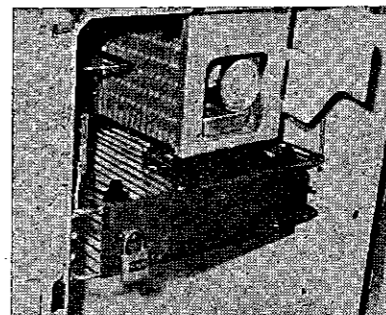
אשר לבטאוננו "הימאי הישראלי" — הריהו כלי מבטא, העומד על רמה גבוהה והוא מפעלו הגדול והמוצלח של חברנו יעקב הרדוף, אולם מתעוררת השאלה: האם "הימאי הישראלי" הנהו ירחוק או שנתון? אנו זקוקים לעלון הסברה לעניינים היומיומיים, לדוגמה, כר לנו יודעים, כי יש שביתה בבית-החרוץ שת "אתא". צא וברוק; מהו מספר הימאים, היודעים מה הן דרישות הפועלים ועל מה הם שובתים?

2. בחירות לועד צוות — באם תודמן פעם לאסיפת צוות לבחירת ועד באניה, תיווכח, כי הבעיה הראשונה היא: איך עורכים את הבחירות. צפות הצעות שונות ורבות הטובעות בים הויכוחים. לבסוף מבוצעות הבחירות לפי אחת ההצעות. עם סיוכם הבחירות, לאחר שנבחרו הנציגים, מתחילות טענות נגד השיטה, שבה בוצעו הבחירות. נשמעות דרישות, כי על מוסדות איגוד הימאים לקבוע שיטה, המתאימה לעריכת בחירות לועד צוות בים, לפרסם תקנון ולחייב ביצוע בחירות בהתאם לתקנון ובה נמנע תקלות מהעוסקים בבחירות והיו פחות תלונות נגד הנציגים הנבחרים.

אליהו חצרוני

מים גנובים ימתקו

זהו מקרה חשמלי, הנמצא בחדר האוכל של צוות א.מ. "יהודה". אחד התאים נראה סגור על מנעול. הסיבה לכך: במשך שבוע ימים מיום ההפלגה



אכלו אנשי הצוות את ארוחתם של אנשי משמרת 4—12. למרות בקשות והפצרות מצד אנשי המשמרת, שנשארו רעבים והלכו לישון בקיבה ריקה, לא הפסיקו אנשי הצוות את "הזליחה". המנעול פתח את הבעיות. מה מצערת העובדה, שנאלצנו להגיע למצב שכזה!...

החתול השחור

מי אינו מכיר את הלוחית הארוכה הזאת, המאיימת על הימאים המסכנים, קובעת את גורל חייהם ומלמדת אותם לחיות לפי השעון!



נדמה, אין שום עצם באניה, שספג כל כך הרבה קללות וגידופים, ולפעמים יריקות, כלוחית זו. פשעיה, שגרמו לביטול פגישות, ניתוק ימאים מנערו-תיהם ושינוי תכניות, לא ייסלחו לעולם. ולאחר שעת האפס — "הכושי עשה את שלו, הכושי יכול ללכת". נורק הלוח השנוא לפינה נידחת ועומד מכלם וחיוור עד... הנמל הבא, שבו הוא מתעורר לתחיה

ובאותיות קורעות לב הוא מזהיר שנית, כאילו כל הקללות והגידופים לא הועילו! א.א.

ימאי ישראלי מצא את הוריו

בהגיע האניה "ישראל" לנמל בני-יורק, נקרא איש הצוות בנימין מלבסקי לשיחה טלפונית דחופה ממונטריאל אשר בקצה נאדה.

— כאן מדבר הנציג הראשי של הצלב האדום בקאנאדה. האם אתה בנימין מלבסקי? כן — היתה תשובתו של הימאי. — האם יש כסא בקרבתך, אזי שב והקשב לחדשה הגדולה, אשר עלי להודיעך. על ידי עומדים אמך ואביך ואחותך. דבר עם אמא שלך!

מהצד השני נשמעו קולות הבכי של המשפחה כולה. מאז גמר מלחמת-העולם האחרונה חיפשו ההורים את הבן באמצעות הצלב האדום הבינלאומי ומוסדות אחרים. וכך נפגשו חברנו הימאי עם הוריו, אשר לא ידעו כי עודם בחיים... א.א.

הספינה הגלמודה

הצגה בשם "הספינה הגלמודה", שעוררה ויכוחים ערים, נערכה לא מכבר בניו-יורק. בשלוש מערכות מגובשות מגוללת היא דרמה אנושית מזועזעת על ספינה, הנודדת באוקיינוס האטלנטי כשעל סיפונה 400 פליטים, הנמלטים מידי הנאצים.

כל העת עוקבת אחרי הספינה צוללת גרמנית, המתגלה ונעלמת חליפות, עד שלבסוף משדרים הנאצים הודעה, כי ידוע להם, שבין גוסעי האניה מצוי "פושע בינלאומי" (ויקטור שליטל) ואם לא יוסגר לידיהם עד שעה מסוימת, תטובע האניה כולה. הפליטים יודעים, כי גורלם נחרץ ובצל המוות גוברים חשדותיהם איש כלפי רעהו. הם מתגלים בחולשותיהם או במידותיהם התרומיות עד שאחד הנוסעים מסגיר את עצמו, או מתברר, כי "ויקטור שליטל" זה לא היה ולא נברא וכי הנאצים חמדו להם לצון... כפי שכותב פינחס פלאי, סופר "מעריב" בניו-יורק, הוצע המחזה להצגה גם בארץ.

פעולות ותפקידים למועדון

לפני 3 חדשים נפתח מועדון הימאים בחיפה, שנבנה וצוייד ברובו מכספי הימאים (ממס האיגוד).

עד כה קיימנו במועדון בצורה קבועה פעולות חברתיות ופעולות תרבות ובידור. בלילות-שבת נערך ערב ריקודים ובמוצאי ימי שלישי הוצג סרט קולנועי. לקראת חדשי החורף עלינו לפתח את הפעולה התרבותית והחברתית כדי לה-



ר/ח ו. דלמן מודה לקונסול ארצות-הבית בחיפה, מר ל. ר. קולס ורעייתו בעד הספרים, שנתרמו למועדון הימאים על ידי שירות ההסברה של אה"י בחיפה

פוך את המועדון למקום פגישה ובילוי חברתי לימאים ולבני משפחתם.

כן יש ברצון מזכירות האיגוד הארצי לימאים להכניס אורחים והמדובר במיוחד בימאים זרים, המבקרים בעיר הנמל שלנו. כשם שאנו, הימאים הישראליים, מבקרים במועדוניהם ובבתי יורדי-ים בחוף-לארץ, רצוי שנגמול להם בהכנסת אורחים זו. יהיה כזה גם כדי למנוע ניצול הימאי הזר לרעה כפי שיקרה לעתים. מלבד זה הרי ערי הנמל שלנו ידועות בעולם בין יורדי-הים כמקומות "משעממים", שאין משתוקקים לבוא אליהם. במצב זה דרוש שינוי יסודי והמועדון יכול להפוך לאכסניה נעימה ואף למכשיר תעמולתי חשוב. עמים

יחשבו על כך המעוניינים ויטו שכם!

יוסף ג.

רואה את הצי מבעד לנקב הצינור...

כל העסק התחיל כשטוביה, החשמלאי הנצחי ב"אתרוג", ירד לחופשה. מועד ההפלגה הלך והתקרב ועדיין לא היה ברור מי יהיה החשמלאי החדש.

עד שביום גשום אחד הופיע טיפוס גבות בעל זקן, שדמה יותר לחוקר בעיות תולעי האדמה באפריקה מאשר לחשמלאי. הוא נשא מוודה גבדה וכולו אומר חשיי-בות. שמו היה פאביאן. בא מאנגליה כעולה חדש לפני חודש וזו היתה אניתו הראשונה בצי הישראלי.

מה יש לומר, הוא היה טיפוס משונה ומזר, אך מעניין. הוא היה מסתובב כל היום בוגג מגפיים ומעיל-גשם והיה מפליט כלאחר-יד אמרות-כנף רבות כגון: "הרוחות והגלים הם תמיד לצד הנוטים המוכשרים", או "האופי דומה לאקדת. אי-אפשר לירות בו יותר מגבול יכולתו". התיידדנו. היינו יושבים מדי יום ביומו ומחליפים רשמים. בין סיפוריו שמצאו חן בעיני, היו בעיקר הרפתקות על אניות אנגליות בקו הודו.

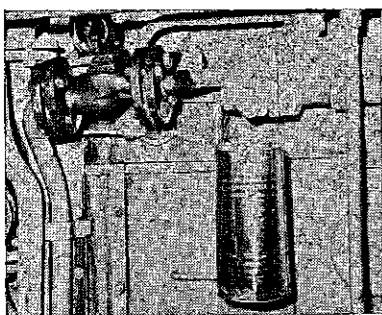
ההפלגה הגיעה לקצה. נמל חיפה גר-אה מרחוק "החברה" עמדו במצב הכן ליד "הגינג ויי" והיו מוכנים לירידה, מצאתי את פאביאן בחרטום כשהוא מצלם.

— באתי לומר שלום!

— זהו, כן. שלום, כל טוב!

— אמור, פאביאן, רציתי לדעת מה דעתך והתרשמותך מהצי הישראלי.

פניו נעשו רציניים, קרב אלי ולחש לי באוזן:



— מה שמאפיין את הצי הישראלי הוא זה: מקום שמוצאים בו נזילה לעולם אין מתקנים אותו אלא שמים פחית תחתיו.

מה יש לומר, הוא קצת צדק...

א.א.

מאת מקס צימבליסט

אחת התופעות המוזרות ביותר באניותינו היא, שהימאים אינם אוכלים מאכלי דגים. נודה, כי לא תמיד יודעים אנו להכין אותם כראוי. אבל מצד שני הרי דגים הם כמעט מאכל מסרתי לימי-אים. איפה שמענו, שימאי לא יחבב מאכלי-ים?

דגי-הים הטריים הם בעלי ערך תזונתי גבוה: הם מכילים חלבונים ומינרלים, ויטאמינים ושומנים באחוז גבוה יותר מכל מזון אחר.

החלבונים בונים את רקמות עצמות האדם ואת שיניו. דגי ים מכילים מגנזיום, זרחן, ברזל ונחושת. כמות היוד שבהם עולה על המצוי במזונות האחרים.

ויטאמינים דרושים לקיום תהליכי החיים באדם, לבריאותו ולהתפתחות גופו. כל הכמות היומית הדרושה של ויטאמין ד' וכעשירית הכמות של ויטמין א' מצויות במנה אחת של דגיים. דגים אלה מכילים כמויות ניכרות של חמרים חיריים אחרים כגון טיאמין, ריבופלביאסין.

אפשרויות הכנת הדגים הן רבות כהכנת הבשר. אפשר אפילו להכין את האומצה (סטייק) הידועה מדגיים גדולי-ים כגון דקר ענק וסלומון טרי. דרוש שינוי וגיוון בתפריט היומיומי השיגרתי. הטבה רוצה להתעניין וללמוד אפשרויות בישול דגים בצורה טעימה. לפעמים משי-תדלים מנהלי המשק באניותינו לקנות דגיים טריים ויקרים ביותר, אולם אנשי הצוות אינם נמשכים אחריהם. מבקשים הם: — תן לי "במקום"! יהיה זה הדג הטעים ביותר, אנשי צוות יקימו תמיד צעקות ויסרבו לאכלו...

ערכם התזונתי של דגי ים
כדאי לשמוע על ערכם התזונתי של דגי הים.

המקור הטוב ביותר לחלבון מן החי, הדרוש לתזונתו של אדם, הוא דגיים. כדאי לך לדעת: חלבון הדג מכיל חומצות אמוניות חיוניות לתזונתו של האדם והן נחשבות כקלות ביותר לעיכול. מספר הקלוריות, הדרושות לתזונתו-

התקינה של האדם:
לעובד עבודה גופנית קלה 3000 קל
לעובד עבודה גופנית בינונית 3500 " "
לעובד עבודה גופנית קשה 4500 " "

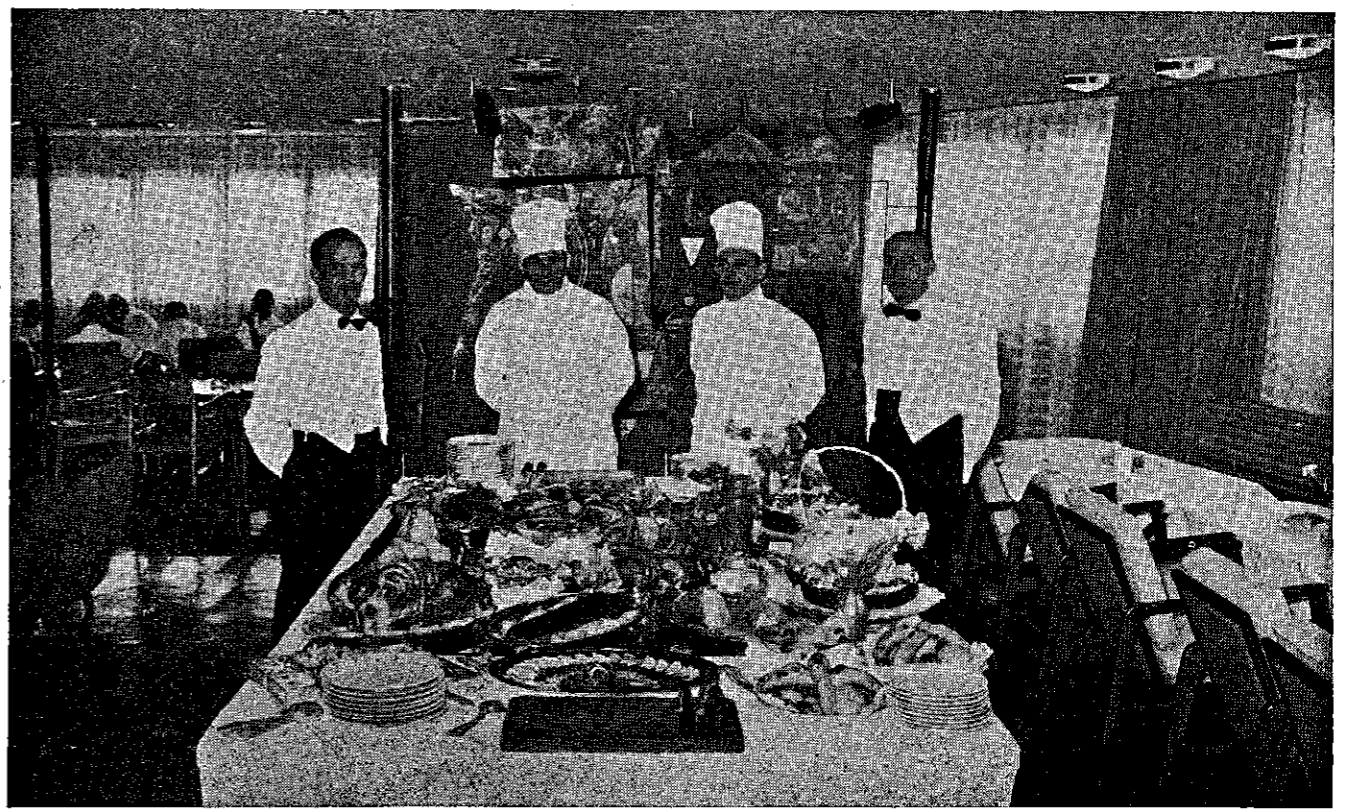
תפריט מזונתו של האדם ליום אחד צריך להכיל:
500 גרם פחמימות = 2050 קל
100 גרם שומנים = 930 " "
100 גרם חלבונים = 410 " "

ערכם התזונתי של מזונות חלבוניים שונים (באחוזים):

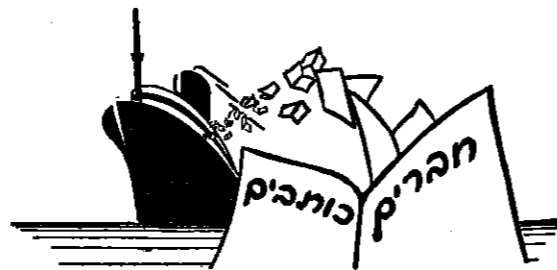
מיים	68.6	69.0	66.0	74.0
חלבון	20.0	19.6	20.2	12.4
שומן	10.0	10.0	12.6	11.7
פחמימות	0.0	0.0	0.0	0.0
אפר	1.4	1.0	1.0	1.0
קלוריות	176	174	200	63

הדגים טובים לבריאות

כבר אמרו חז"ל (מסכת ברכות, דף מ'): הרגיל בדגים קטנים אינו בא לידי חלי מעיים, ולא עוד אלא שדגים מפרין ומרביץ ומברין גופו של אדם... ורופאים וחוקרים ידועים-שם בימינו קבעו אף הם:



מבחר גדול — גם ויטאמינים, גם קלוריות. אולם העיקר — הטעם...



האחריות לתוכן הדברים — על כותביהם בלבד

האיגוד מתנגד להטלת קנס קיבוצי על כל הצוות

לכבוד איגוד הימאים שלום!

ב-26.3.57 (יום שלישי בלילה) הגענו לגמל דונקרק. למחרת בבוקר (27.3.57) נערך חיפוש בכל האניה ע"י שלטונות המכס ולא נמצא בה מאומה.

לאחר הפרוצדורה הרגילה החלה העבודה באניה ע"י הפועלים. באותו יום אתח"צ (27.3.57) בשעה 15.00 באו שוטרי המכס, ניגשו ישר למסדרון המקורים והוציאו 12 קרטונים סיגריות, שהיו בתוך שק על ארון וכמו כן 8 קופסות סיגריות מתוך המקלחת.

ב-29.3.57 נקרא ועד האניה, ע"י ר/ח, לאסיפה ובה הודיע, כי הוטל קנס כספי על האניה בסך 70.000 פרנק על מכירת סיגריות, ובמקרה שהאנשים, אשר מכרו סיגריות, לא יהיו מוכנים לשלם את הקנס, הוא יחלקו בין כל אנשי הצוות.

בו במקום נערכה אסיפה כללית ונתקבלה ההחלטה, כי כל הצוות מתנגד לשלם או להשיג תתף בקנס.

החלטה זו הביא הועד לפני ר/ח והציע לו להשאיר את העניין פתוח עד שנחזור לחיפה. תשובת ר/ח היתה, שהוא כופף להוראות החברה ועליו לנכות את הקנס הג"ל.

אי לכך דורשים מכם לבא במי"מ מידי עם התורה כדי שיוור לר/ח לא לנכות את הקנס הג"ל מהצוות ולהשאיר את הכיבוד לזמן שנגיע לחיפה. כמו כן הננו דורשים לדון בנידון ברוח ההחלטה, שנתקבלה באסיפת הצוות. הננו מחכים לתשובה מהירה מכם כדי למנוע אי נעימויות.

בברכת חברים, תתומים כל אנשי הצוות

האיגוד: בירור כשהאניה תחזור

לכבוד הנהלת "שהם" כ א נ א ג.

רצ"ב העתק מכתב, שקיבלנו מועד צוות א.מ. "שומרון" בחתימותיהם של כל אנשי הצוות קלי יוצא מן הכלל, לרבות הקצינים הבכירים.

מכילי להיכנס בשלב זה לעצם המקרה, ובקשכם להודיע בראשוראשונה במברק לר/ח

האניה, שלא יטיל שום קנסות עד שהאניה תחזור ארצה.

בהודמנות זו נזכיר לכם, כי בזמנו, ביולי 1954, הוטל קנס קיבוצי על אניה "תמר" ובהתאם לחוות דעת של עו"ד בר-רב-האי מיום 18.8.54, שהעתקו הועבר אליכם במכתבנו מיום 28.8.54, מסי' יז-54/1923/2, ביטלתם בעקבות המסקנות את הקנס.

אבקשכם לאשר קבלת מכתבכם ולהמציא לנו העתק ממברקכם לר/ח א.מ. "שומרון".

בכבוד רב, ר/ח ולטר דלמן מוכיר מרכו

החברה: יש הסכם ג'נרלמני.

לכבוד האיגוד הארצי לימאים חיפה א ג.

הנידון: קנס קיבוצי א.מ. "שומרון" בחו"ל מכתבכם מ'11.4.57' מסי' לג' 57/950/1

הננו לאשר קבלת מכתבכם הנ"ל והעתק מכתב צוות א.מ. "שומרון". במכתב זה הנכם מבקשים להעביר לכם העתק מברקנו לר/ח א.מ. "שומרון". העתק זה לא העברנו לכם, כי לא שלחנו מברק כזה לר/ח.

נכון הדבר, כפי שאתם כותבים במכתבכם, כי ביולי 1954 הוטל קנס קיבוצי על א.מ. "תמר" ואתם גם הגשתם לנו תווית דעת של עו"ד בנידון, אבל ב-1956, בזמן הדיונים על חתימת חוזה העבודה, הסכימו שני הצדדים, שבכל מקרה של מציאת סחורות במגורי הצוות יוטל עונש קיבוצי על כל הצוות.

נציגי האיגוד ביקשו דק מאתנו לראות את העניין כהסכם ג'נרלמני ולא להכניסו לחוזה

הסכמנו לזה משום שאנו בדעה, כי עד עכשיו עמדה מזכירות האיגוד בהסכמים גם אם לא הוכנס הדבר שחור-על-גבילבן בחוזה. לא נשאר לכם אלא לברר את אמיתות הדברים אצל אותם החברים, שניהלו את המי"מ וגם עם ה' ברש, שהיה נוכח בנידון.

בברכה, "שהם" שרותי הים בע"מ ב. עברי המזכיר הכללי

לכבוד המחלקה לאיגוד מקצועי ת.ד. 303 תל-אביב ח.ג.

הנידון: קנס קיבוצי א.מ. "שומרון" רצ"ב העתק מכתבנו אל חברת "שהם" בקשר לקנס קיבוצי, שהוטל על אניה זו. את העתק תשובתה של הנהלת החברה קיבלתם במכתבנו מסי' ה' 7332-7332/2-5/א מיום 23.4.57.

מזכירות האיגוד לא קיבלה את נימוקיה של החברה ומבקשים את המחלקה לאיגוד מקצועי להכריע. נודה לכם אם הכרעתכם תבוא בהקדם וכמו בן נבקשכם להודיע להנהלת "שהם", שתבריק לר/ח האניה "שומרון", כי הכיבוד בקשר לקנס יתקיים בארץ ועד או לא יטילו שום קנסות על הצוות.

בברכת חברים, ר/ח ולטר דלמן

הודעה לצוות

לכבוד ועד צוות א.מ. "שומרון" ת.ג.

מכתבכם מיום 30.3.57 קיבלנו ומצרפיים את העתק מכתבנו אל חברת "שהם" בקשר לכך. במידה שיחולו שינויים בניגוד לרוח מכי-תבנו עם חברת "שהם", נבקשכם להודיענו על כך מיד.

דרך צלחה, בברכת חברים, ר/ח ולטר דלמן מוכיר מרכו

עוד פניה לחברה

לכבוד הנהלת "שהם" הנידון: קנס קיבוצי א.מ. "שומרון" במכתבנו מסי' לג' 57/950/1 מיום 11.4.57.

ביקשנו, שהחברה תבריק לאניה, כי הכיבוד בקשר לקנס ייעשה בארץ ורבי-חובל האניה לא יטיל קנס עד שהאניה תחזור לגמל הבית. קיבלנו את תשובתכם מסי' ה' 7332-7332/2-5/א מיום 23.4.57, כי לא הברקתם לאניה. הננו תוירים על פניתנו הראשונה לשגר את המברק

לאניה. באותה מידה שקיימים חילוקי דעות בין הצוות ורבי החובל מתקיימים הברורים כארץ והאיגוד בכל מקרה ומקרה מודיע לצורך תות במברקים, שהבירורים יתקיימו בארץ. אנו מחכים להעתק מברקם לאניה "שומ" רון" בהתאם.

בכבוד רב,
ר/ח ולטר דלמן
מוזכיר מרכז

הועד"ם מתערב

לכבוד
הח"ב עברי,
הנהלת "שהם"
חיפה
ח.ג.

הנידון: העתק מכתב איגוד הימאים מיום 30.4.57 מס' 7332/א-2/5 קונס קיבוצי א/מ, שומרון בחו"ל.

בין כל העתקי המכתבים, שהמטרת עלי בתשובה על מכתבים של איגוד הימאים בחדשים

האחרונים, נראה לי העתק המכתב הנ"ל חמור בניסוחו ותכנונו וגם אינו מתאים לסיכום בנידון.
אמנם, בעת הדיון על חוזה העבודה ב-1956 תבעת, כי בכל מקרה שתימצאנה סחורות במי גורי הצוות ויוטל קנס על האניה, ישולם הקנס ע"י הצוות אם לא יימצא האשם, ולכן התנגדו נציגי האיגוד. סוכם בהשתתפותי, כי אין להכניס בחוזה העבודה סעיף כולל כזה, המטיל ענשים קיבוציים ללא בירור, אלא יש לדון בכל מקרה לחוד, במסיבות והתנאים, ובהתאם לכך לפסוק מי ישא בקנס.

פרטי המקרה הקונקרטי באניה "שומרון" לא ידועים לי. לכן, לא אוכל לחוות דעה, אולם, זכותו של האיגוד לתבוע בירור העניין ואם לא תגיעו לידי הסכם, יוכרעו חילוקי הדעות בבירות.

עם התביעה לבירור יש לעכב את הסלת הקנס, עד להסקת המסקנות.

בברכת חברים,
ז. ברש

שינויים בבחינות למלחים כשירים

במקום 24 חדשים ל-36 חדשים (מצורף כזה העתק המכתב).

כעת אנו עומדים לפני מחסור חמור של מלחים כשירים. יש להזור ולאפשר למלחים להיבחן לתעודת סמיכות של מלח כשיר כעבור 24 חדשים כפי שנה היה עד 1954.

כמו כן עובדים כעת באניות כמה עשרות בחורים, שזמן נסיעתם בים הוא בין 24-36 חדשי עבודה בים.

לפני ימים הופנו מספר מלחים, בעלי ותק של 30 חדשים, לבחינות והמפקח הימי סירב לאפשר להם להיבחן לפני 36 חדשי הפלגה.

הננו פונים אליכם ומבקשים את התערבותכם המתאימה במשרד התחבורה על-מנת לאפשר למלחים להיבחן לתעודת סמיכות

מדינת ישראל
משרד התחבורה, מחלקת הספנות
לשכת הרישום לימאים

החלטת מאז

לכבוד
איגוד הימאים
"שהם"
חברת "אליים"
חברת "עתידי"
א.ג.

הנידון: בחינות לסמיכות למלח כשיר הרינו להביא לתשומת-לבכם את ההחלטה דלהלן של המועצה הבוחנת לימאים בישיבתה ביום 8.11.53:

"הוחלט, כי כל המועמדים לבחינות לסמיכות מלח כשיר, אשר צברו 21 חדשי נסיון בים עד יום 31.12.53, יורשו להיבחן לאחר קבלת 3 חדשי נסיון נוסף בים, בתנאי כי ייבחנו לא יאוחר מאשר ביום 30.6.54. החל מיום 1.7.54 יהיו חייבים המועמדים לבחינות למלח כשיר לצבור נסיון בים במשך 3 שנים על-מנת לקבל רשות להיבחן, לסיפולכם.

בכבוד רב,
מנהל לשכת הרישום לימאים

האיגוד דורש

האיגוד הארצי לימאים
לכבוד
הועד הפועל
המחלקה לאיגוד מקצועי
ח.ג.

כידוע, עד 1.7.54 יכול היה מלח סיפון להיבחן לתעודת סמיכות של מלח כשיר לאחר 24 חדשי עבודה בים.

מועצת הבחינים החליטה ב-8.11.53 לשנות

כעבור 24 חדשי עבודה בים כפי שנה היה עד 1954.
בהודמנות זו ברצוננו גם לציין שבחזרה העבודה, שיחתם בקרוב, ייחשב הוותק לעובד כעבור 24 חדשי עבודה בים וזאת אך ורק בדרגת סמיכות של מלח כשיר.

להתערבותכם המהירה.
בברכת חברים,
יהודה שרף
מוזכיר מחלקת הסיפון

הועד"ם תומך

הועד הפועל של ההסתדרות
המחלקה לאיגוד מקצועי
לכבוד
מנהל אגף הספנות והנמלים
משרד התחבורה
ירושלים

א.ג.
הנידון: תעודת סמיכות מלח כשיר

בריונים המרובים, שאנו מקיימים יחד קרוב לשנתיים על המחסור ההולך וגדל של מלחים כשירים עקב הגיוול המהיר של צי הסוחר, קיימת אחריות דעות, כי יש לתזור למצב, שהיה קיים לפני שנת 1954, שמלח כשיר יוכל לגשת לבחינות ולקבל תעודת סמיכות לאחר 24 חדשי עבודה בים.

משום מה לא שונתה ההוראה עד כה. אנו פונים אליך ומציינים לך בזאת העתק מכתב מזכירות איגוד הימאים אלינו, וכן העתק ההודעה של משרד התחבורה על השינויים, שחלו החל מיום 1.7.54. נבקשך להורות מיד על השינוי המבוקש, כי תעודת סמיכות למלח כשיר תינתן לאחר בחינה, עם תום 24 חדשי עבודה בים.

אנו תקווה, כי בהתאם לשיחתנו האחרונה תינתן ההוראה המבוקשת בהקדם.
בכבוד רב,
ז. ברש

דורשים תשלום במקרה צוות חסר

לכבוד
אליהו קורנפלד
א.מ. "רימון"
לאלי, שלום רב!

את מכתבך מקפריסין קיבלתי והנני להשיב לך מיד. אנו יודעים בדיוק מה שקרה אצלכם והאשמה היא בכמה גורמים כגון לשכת הרישום לימאים, מחלקת הצוות ובמידת מה הלשכה שלנו. הסיבה העיקרית היא האחרון בהזמנה מטעם מחלקת הצוות ולאחר שנמצאו כבר האנשים, גם "דק בוי", הרי עד שנמרו את הפורמליות והגיעו למשרד הרישום, היה המשרד סגור והאנשים לא הספיקו להגיע אליכם. בקשר לצוות חסר מגיע לכם והעניין יוסדר מיד בהגיעכם ארצה. תצטידו רק באישור מתאים מטעם החובל הראשון.

דרך צלחה ושלום לכולכם,
יהודה שרף (ג'קסון)
מוזכיר מחלקת הסיפון

מעיר אותם משנתם ודורש לקפוץ מן המיטה...

לבקסון וסייק, רב שלומות!
כפי שזכור לכם יום הפלגתנו שוחחנו אז על מספר דברים וביניהם על השיחה, שניהלנו עם אליהו על סידור או הקמת משמרות הים בביקורת החדרים. עד כמה שמסרתם לי הרי שכל העניין סודר ולא יהיו שום צרות אתנו בנוון ובמקרה שיהיו יש להודיעכם במכתב.

בביקורת החדרים, שנערכה ב-1 במאי, העיר רבי החובל את משמרות 4-12-8-4 ודרש מהם לקפוץ מן המיטה ולהתייצב לידן. אחר כמה דקות טרם הספיקו האנשים להתעורר כהוגן, דרש מהם להופיע ליד חדרו. להסברתם, כי הם אנשי משמרות ועובדים כלילה וזכותם לנוח או לישון בזמנם החפשי, ענה להם, כי הוא ישליט סדר ומשמעת צבאית. באמרם, שכאן לא צבא ענה להם, כי הוא גם יקבע כמה שעות כל אחד ישן ומתי הוא ישן.

אחרי כמה ימים נישתי אליו וביקשתי ממנו בשם כל המשמרות שלא יעיר אותם לביקורת הבאה. תשובתו היתה, כי הוא יקבע כאן מתי יש צורך להתייצב. למותר לציין, כי כל הרצאותיו בעניין משמעת צבאית היו מיותרות מכיוון שכל הצוות מתנהג בסדר גמור ועל דברים קטנים, שקורים פה ושם מדי פעם בפעם, שיש צורך להתלונן, אנו מוותרים למען השקט באניה, הרצוי לכלנו וכמובן גם לי. לכן כל הטון וההתנגדות שלו נראים תמוהים מאד, כי אם רצונו להוכיח, אני מקווה שנה עבור עצמו, שהוא שליט כול-יכול על האניה, אינו אין חולק על זה. כל הצוות מכבדו באשר הוא רבי החובל.

אני מתאר לי, כי גם אתם מבינים, כי מיותר לחלוטין להפריע את מנוחת המשמרות כדבר שגם מפריע למשמרת עצמה ולהתנגדות בצורה מזלזלת ללא כל סיבה באנשים. תשובתו הניצחת לאנשים וגם כפניתי אליו היא, כי אם משהו אינו מרוצה מהתנהגותו ומשיטתו, יכול הוא להזדרז הביאה על-תשבון עצמו. האנשים כאן לא הפליגו על-מנת לתזור בתור פסד/דים.

רצוננו הוא להמשיך לעבוד בשקט ולא מעוניינים בשום ויכוחים מיותרים או צרות. בינתים אנחנו מבלגנים על הכול, אבל יש

לכבד
חברי הועד א.ק. ת. הרצל
ח.ג.

הערב, אחר גמר עבודת 15 שעות, עליתי לסיפון שהוקצה לצוות. להפתעתי היה הסיפון מלא משא. צריך להיות אקרובאט כדי להגיע למקום, שאין בו הבלים ומשא. — אין לדבר על כסא, שאין מקום להעמידו. חושבני, אתר עבודה במשך שעות רבות, בתנאי תא בלי אוויר, המותר לנושם במקצת אוויר צח? האם אין די בכך, שצוות האניה

קיבל סיפון קדמי, שכמעט תמיד נושבת בו רוח ושורר חושך מוחלט והנה הפעם הוא גם מלא משא.
נשאלת השאלה: האם התעניין הועד לדעת אם הסיפון מתאים? חושבני שלא. רצוי היה לשקול את הדבר הנ"ל בכובד ראש ולהוציא מסקנות.
אבקש סליחתכם שאני מטריד אתכם. אולם מצאתי לנחוץ להביא את הדבר לתשומת לבכם.
בברכת חברים
יהושע פל

יהודה שרף
מוזכיר מחלקת הסיפון
המבורג, 3.7.57

הנוסח העברי של החוזה הוא הקובע

מורנוביה, 13.7.57

בכבוד רב,
הרבה אין לספר. העניינים באניה מתנהלים כסדרם ובינתיים אין כל בעיות רציניות מלבד: (א) ניקיון את מחסני האניה מתחיתה. הע" בודה היתה די קשה. עבדנו במטאטאים. בהתאם לבקשתך לא עוררנו כל בעיות עם רבי החובל, אלא מילאנו את ההוראה שלו. לדעתי, ג'קסון, מגיע כסף בעד עבודה זו. העבודה מוזהמת, האבק במחסנים גדול ובקיצור זה לא שונה הרבה מעפרות ופתם.

(ב) בחוזה העבודה, הכתוב עברית, יש סעיף, שלפיו עלינו לקבל שעות נוספות עבור אימוני סירות הצלה בכל מקרה. לעומת זאת בחוזה, הכתוב אנגלית, צויין, שרק בנמל יש לשלם שעות נוספות עבור התימרון במידה שהוא נעשה על חשבון זמן חפשי. אם כן, איזה הוא החוזה הנכון?

בתקווה לשמוע מכם בקרוב, כל טוב ולהתראות.
ב/ ועד צוות "הר הכרמלי" פלד

לכבוד
ועד הצוות
לידי הח"ר פלד
א.מ. "הר כרמלי"
ח.ג.

את מכתבכם מיום 13.7.57 ממורנוביה קיבלתי שמחתי לקרוא, שענייניכם כסדרם ואשר לשתי הבעיות הנני להשיב לכם: (א) בהתאם להוזה עבודה קיים לא מגיע לכם, אולם אנו בדיון על החברה ונעשה הכול על-מנת שהחברה תפצה אתכם עבור עבודה זו. במי"מ על חוזה העבודה החוש נדרוש הר" חבת המסגרת לתשלום מיוחד עבור ניקוי מחסנים.

(ב) ואשר לפירושים בין חוזה אנגלי ועברי — החוזה העברי הוא המתייב. אי לכך, בהתאם לסעיף 7 משנה ד', מגיע לכם תשלום שעות נוספות רגילות במידה שהועסקתם מחוץ לשעות העבודה הרגילות. במידה שרבי החובל יעמוד בסירובו, כתבו מיד.

אנחנו מנהלים מ"מ על חוזה עבודה חדש, תחילה עם חברת "שהם" ואח"כ עם שאר חברות הספנות.
לא נאחר להודיעכם את התוצאות וההישגים החדשים בחוזה.
שלחו מכל נמל לפחות גלויה ועמרו אתנו בקשר. כתבו מהנעשה ומהמסע.
שלום לכל החברה,

בברכת דרך צלחה,
יהודה שרף (ג'קסון)
מוזכיר מחלקת הסיפון
המבורג, 3.7.57

"אינני אקרובאט!"

השבועונים אינם מגיעים ובגדי-סערה אינם ניתנים

לביקסון, שלום רב!
 הייתי רוצה להבהיר לך כמה עניינים מהמתרחש במשך הזמן כאן באניה, ושדרוש סיפול מצדך ותשובה מידית איך לטפל במצב. העתונים מגיעים באופן חלש מאד, בייחוד החוברות והשבועונים הנשלחים באים לרב החובל והוא לוקחם ואחרי זמן הוא מעבירם אלינו. אין לו כל זכות לקחת את השבועונים של הצוות אליו. מלבד זה — 2 שבועונים אינם מספיקים לצוות של 40 איש.

העניין השני הוא עם בגדי הסערה, שרכי החובל אינה רוצה לתת לנו. היא טוען, שבכלל לא מגיע לנו ושכל מה שמסרת לי בחיפה זה לא נכון; החברה לא התחייבה לקנות כל בגדי סערה. היו כבר כמה התנגשויות בין הצוות לבין בנידון זה. נמסר לי, כי אתם כתבתם לי שכל מכתב שאני שולח אליכם אני צריך להעבירו באמצעות רביהחובל על-מנת לקבל אישורו. אני רוצה את תשובתכם המיידית לדבר.

אנחנו מקבלים משכורת לפי חוזה "אליים", אשר לפי שווה דרגת OS למלח רגיל. בחוזה "שהם" הרגיל יש שתי דרגות: מלח מתחיל ומלח רגיל. בחוזה "שהם" שווה CS למלח מתחיל, אבל לא כך בחוזה "אליים", אשר לפיו אנחנו מקבלים את המשכורת. אנו צריכים לקבל בתור CS — 20 ל"ש ומקבלים רק 19. תעניין בחוזה "אליים" ותיווכח, כי כל האגשים באניה, שעבדו בחברות "אליים" וסמחו וספנות בעבר, קיבלו משכורת של CS — 19 ל"ש וכאן עלינו לקבל 20 ל"ש (1 ל"ש כחוספת מיכלית). מקרה זה הוא גם תקדים, היות וב"שהם" לא היו עושים עכשיו אניות טרמפ לפי חוזה מגיע לנו סך 20 ל"ש (OS) ולא 19 ל"ש. נא לברר זאת.

הנדלי הגדרות בין מלח מתחיל למלח רגיל

אני מקווה, שהפעם תבין אותי כראוי ותפעל בהתאם.
 בברכת חברים,
אמנון מלמוד

קיבלתי את מכתבך, אולם לצערי הגדול לא הבינתי אותו ולכן גם תשובתך לא היתה לעניין. לא ביקשתי לדעת מהי דרגת CS? אם תקרא שנית את מכתבי, תראה זאת.
 אולי לא הסברתי במכתבי הקודם באופן ברור את הכוונה שלי. אנסה כעת שנית. הבעיה היא לא רק שלי, אלא של כל אנשי הסיפון בעלי דרגת CS.

אנחנו מקבלים משכורת לפי חוזה "אליים", אשר לפי שווה דרגת OS למלח רגיל. בחוזה "שהם" הרגיל יש שתי דרגות: מלח מתחיל ומלח רגיל. בחוזה "שהם" שווה CS למלח מתחיל, אבל לא כך בחוזה "אליים", אשר לפיו אנחנו מקבלים את המשכורת. אנו צריכים לקבל בתור CS — 20 ל"ש ומקבלים רק 19. תעניין בחוזה "אליים" ותיווכח, כי כל האגשים באניה, שעבדו בחברות "אליים" וסמחו וספנות בעבר, קיבלו משכורת של CS — 19 ל"ש וכאן עלינו לקבל 20 ל"ש (1 ל"ש כחוספת מיכלית). מקרה זה הוא גם תקדים, היות וב"שהם" לא היו עושים עכשיו אניות טרמפ לפי חוזה מגיע לנו סך 20 ל"ש (OS) ולא 19 ל"ש. נא לברר זאת.

הרבה רשמים אין. אנחנו בגרמניה כבר 14 יום וכמוכן "תפרנסים" בעוד יומיים נפליג לקוראסו. בינתיים בקשר התיקונים נקווה שכים המול יסתדר.

העניין השני הוא עם בגדי הסערה, שרכי החובל אינה רוצה לתת לנו. היא טוען, שבכלל לא מגיע לנו ושכל מה שמסרת לי בחיפה זה לא נכון; החברה לא התחייבה לקנות כל בגדי סערה. היו כבר כמה התנגשויות בין הצוות לבין בנידון זה. נמסר לי, כי אתם כתבתם לי שכל מכתב שאני שולח אליכם אני צריך להעבירו באמצעות רביהחובל על-מנת לקבל אישורו. אני רוצה את תשובתכם המיידית לדבר.

ועד סיפון
חיים מזרחי
 א.ק. תל-אביב

העניין הוסדר
 לכבוד ועד הצוות לדידי ח' מזרחי חיים א.ק. תל-אביב ת.י.
 את מכתבך בקשר לעתונים, פתיפון ובגדי סערה קיבלתי והנני להודיעך את תוצאות הת' ערכותי בהנהלת החברה.
 (1) נשלחו הוראות על-ידי החברה לפיקוד האניה למסור את חבילות העתונים לכל הצוות עם קבלתם.
 (2) הרדיו-פתיפון יתוקן בהזדמנות הרא' שונה בהתאם להוראות, שנשלחו לרבי-החובל. התאורו בסבלנות וייתכן, שהפתיפון יוחלף לחדש במקום רכישתו.
 (3) ואשר לבגדי סערה כתבתי לך במכתבי הקודם ואני מקווה, שלא רק את המכתב קיבלתם אלא שהעניין הוסדר לשביעות רצונכם.

אין מקום למיטה רביעית

המיטה הרביעית, היות ודבר זה יגדיל את הצפיפות, הקיימת ממילא.
 למותר לציין, כי מאמץ מיוחד נדרש מעובדי המשק במיוחד באניה זו ועל-ידי הוספת המיטה תישלל מהם "המנוחה" הקצרה, שלפ' צמים היא לשעות ספורות לאחר 18 שעות עבודה ביממה.

אגב, מר צבי יחיאלי בפגישתנו העלה את המאמץ הרב, שנדרש מעובדי המשק, כפי שתזה בעצמו בהפלגת הבכורה.
 הוספת המיטה היא גם בניגוד לחוק כפי שנקבע ע"י התקנות, היות והשטח אינו מספיק.
 בכבוד רב,
 ר/ח ולטר דלמן
 מזכיר מרכז

הנידון: מגורי צוות הסמסן א.ק. "תיאודור הרצל".
 הצעתכם לפתור את בעיית מגורי צוות המשק באניה זו על-ידי הוספת של מיטה רביעית בתאים בני 3 מיטות אינה באה בחשבון.
 לאחר בדיקה נוספת על-ידי נציגינו בוועדת המגורים ובשיחה עם הצוות, הנוגע בדבר, הוכרר ללא ספק, כי הוספת מיטה רביעית לא תיתכן ודבר זה הוא בניגוד לכל יחסי אנוש. אי לכך מתנגדת מזכירות האיגוד להוספת

התאים זקוקים למיזוג אוויר

א.ק. ישראל
 בלב ים, 13.6.57
 אל: רב החובל האניה "ישראל"
 העתק: איגוד הימאים
 מאת: תת-קצינים א.ק. "ישראל"
 הנידון: תאיי-מגורים
 אנו החתומים משה גרים בתאים, הסמוכים למכונה.
 כבר בהפלגה הראשונה של האניה נתברר, כי תאים אלה הנם התאים החמים ביותר בין תאי הצוות והסרים אוורור מתאים. החברה הכירה בכך וניסתה בעזרת מנוע קטן עם מאורר, המחובר ל-10 תאים, לשפר את האוורור. דור, כמובן שמנוע עם סינור כגון זה ל-10 תאים לא פעל ולא תימן את המצב.

בחודש מאי אשתקד קיבלנו בצרפת 7 יחידות מינרב-אווריר והוכנסו לנו, כי בבואנו ארצה יחברו אותם לתאינו. כך נסענו, עם היחידות הארוזות בארגונים, שלוש הפלגות לארה"ב וחזרה ובסוף הקיץ הורידו אותם בחיפה. בינתיים בא תחורף והתום לא הורגש. לפני שתי הפלגות הובטח לנו, כי העניין יסודר. יום לפני ההפלגה חיברו לנו את צינור

האווריר עם תחנת מיזוג-אווריר של חדר אוכל הנוסעים וקבעו שזה מספיק. אנו נוכחנו, כי אין כל תועלת בסינור זה. להיפך, כשהצינור היה מחובר לתחנת מיזוג-אווריר, נעשה עוד יותר מחנק וחם מאשר באוורור הרגיל. הקיץ מתחיל עתה. אנו כולנו בעלי מקצוע, העובדים ביום ורוצים לפתוח אחרי יום-עבודה, שלעיתים קרובות הוא נמשך יותר משמונה שעות, לנוח ולישון בלילה בתאינו. אנו מבקשים שים את החברה לסדר את התאים שיהיו ראויים למגורים כמו שהבטיחו לנו במשך שנתיים. אנו מקווים, כי בהגיענו ארצה הפעם, יסודר האוורור. רור ויתוקן סופית ובוה יימנעו שרדות וחיסוכים לחברה, לאיגוד, ובעיקר לנו הסובלים מכך.

יעקב סירני, רבי-מלחים
אריה טפר, רבי-משמנים
עמרם לוי, נגר
מוריכי בן-יעריא, שרברב
אברהם רוזניק, חשמלאי
יעקב גולדברג, חשמלאי
יואל איילנברג, מסגר
שלום עצינוני, מכונן

האיגוד דורש מהחברה

לכבוד הנהלת חברת "שהם" כ א י א.ג.
 הנידון: אוורור לתאי צוות א.ק. "ציון" א.ק. "ישראל"
 במכתבנו מס' 57/880/1 מיום 5.4.57 הודענו לכם על הצורך בהתקנת מערכת אוורור מתאימה באותם התאים שאיננה עדיין. למכתבנו החשיב הזה לא נענינו למרות התזכורות, ששלחנו לכם. לעומת זאת מצאתם לנו סוף סוף להשיב לנו למכתבים בנושא אחר מהודש פברואר, להערים על אסיפה כללית של קופת התגמולים וכו'.

במכתבנו מס' 57/935/3 מיום 10.4.57 הודענו לכם על נציגינו בוועדה פריטטית למגורי דים בהתאם לחוזה עבודה, סעיף מס' 23. למרות תוכרתנו לא השבתם לנו ולא הודעתם גם על נציגים בוועדה. כמו כן הודענו לכם במכתבנו מס' 57/106/3 מיום 26.4.57 על זימון ישיבת הוועדה למגורים מתוך תקווה שתמנו את נציגים ויופיעו לישיבה בהתחשב בסעיף החשוב בסדר היום: אוורור לתאי צוות באניות "ציון" ו"ישראל".

נציגינו בוועדת המגורים בהרכב איננו ד"ר פיינגולד, מ/ר אביטל קרביצקי, ר/מלחים אריה דיסקין, חובל ראשון משה אלון והחתום משה ביקרו ביום 7.5.57 (תאריך שנקבע לישיבת הוועדה) באניה "ציון" ומצאה את כל תאי הצוות, הסובבים את חדר המכונה והנמצאים מעל חדר הווידים, כתאים הזקוקים למיזוג

למנוע סבל והתמרמרות

לכבוד הנהלת "שהם" כ א י א.ג.
 הנידון: אוורור באניות א.ק. "ציון" — א.ק. "ישראל"
 כדי למנוע סבל והתמרמרות מוצדקת לצור תות האניות הנ"ל נבקשכם לבצע את התקנת מערכת האוורור לאיתם התאים של הצוות כפי שהוסכם כיננו בהשתתפות הח' זאב ברש אשתקד, ולמען להזכיר לכם אנו מצרפים כאן העתק מכתבנו אליכם ותזכורתנו.
 כמו כן מצורף כאן העתק הוראתכם לאניה "ציון" בקשר לכך.

למותר לציין, כי חודשי הקיץ הולכים וקררים וטרם ביצעתם את מה שהבטחתם. מזכירות האיגוד החליטה לפנות אליכם בדרישה לבצע את המוסכם והמובטח בהפלגה הקרובה ביותר של כל אניה ואניה.
 תבינו איפוא, כי המצב באניות הנ"ל הגיע בקיץ שעבר לקצה גבולו של סבל לצוות, אשר הסכים להמשיך להפליג אך ורק על סמך הבטחותיכם.

מצאנו לנוכח להודיע לכם בעוד מיעד, כי מזכירות האיגוד לא תוכל למנוע השנה את הירידה הכללית של חלק מהצוותות במידה שלא תבצעו את השיפורים באוורור.

בכבוד רב,
 ר/ח ולטר דלמן
 מזכיר מרכז



מהי מירת החום?

לכבוד ועד צוות א.ק. "ישראל" ח.ג.
 בהמשך לטיפולנו בהתקנת מערכת אוורור ומיזוג אוויר בתאיכם, עליכם למדוד את מידות החום בתאיכם על המיטות החל מנאפולי ועד הגיעכם ארצה. המדידות תיעשנה בכל התאים, הסיכונים את חדר המכונות או הנמצאים מעל לחדר הווידים.
 רשמו את מעלות החום בגיליון באישורו של קצין מוסמך והמציאו לידי נציגי המד כירות בהגיעכם.

בברכת חברים,
 ר/ח ולטר דלמן
 מזכיר מרכז



תנאים משופרים לצוות „גריפסהולם“

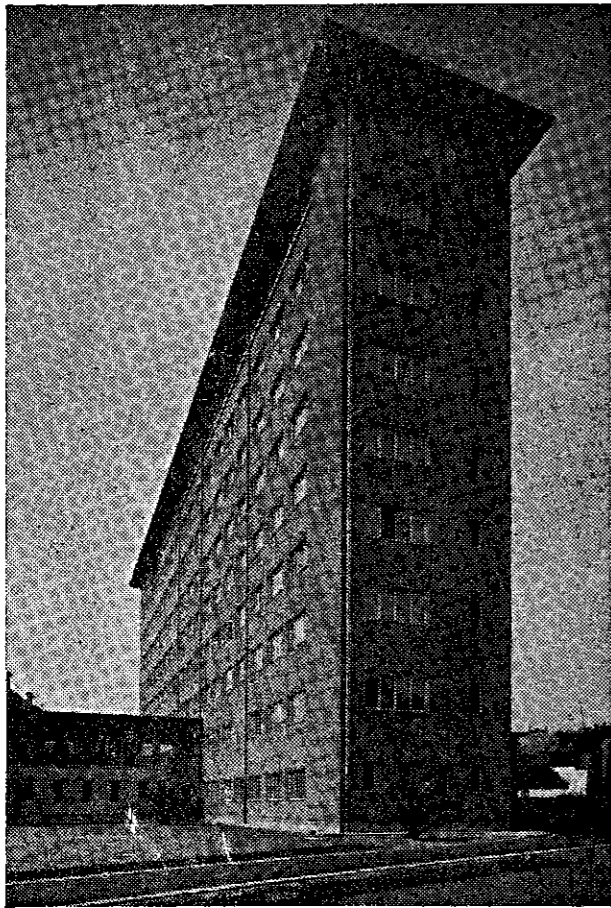
הקירות יש בהם כדי להשרות אווירה ביתית. על סיפון הגשר יש שני חדרי-נופש לקצינים — אחד לקציני הסיפון והמכונה והשני לקציני המשק. להעברה, שעל קדמת הסיפון העליון.

התוספת האחרונה לצי החברה השב" דית „סוונסקה אמריקן ליין“ היא אנית הנוסעים „גריפסהולם“, שתוכננה לאכסן 842 נוסעים למסעות בצפון האוקיינוס האטלנטי ו-450 נוסעים למסעות-טיול. במסעות הטיול יוגדל הצוות מ-350 עובדים בתקן רגיל ל-450 איש.

תחרות לזיהוי תצלומים

מי מכיר, מי יודע?

בית „סולל בונה“? ... הבורסה בלאגוס? ... בית-המטבחים בלונדון? ...



חבר, ימאי! לפניך תצלום בית. אם הצלחת לזהותו, שלח את התשובה אל המערכת ותזכה בפרס: זכות צריכה במחמה שבמועדון בסך 10 ל"י.

מגורי הצוות

שלושה חדרי-האוכל של הצוות מרוכזים כולם בסיפון ג' ומקבלים שירות מן המטבח, שנועד להם בלבד. מטבח זה מצויד כולו במתקני-חשמל ובמכשירי פלדה בלתי מחלידה.

חדר האוכל לקצינים, שקירותיו מצופים עץ אגוז, מכיל 25 מקומות. חדר האוכל לרבי-המלחים, הנגר ובעלי הדרי-גות המקבילות מכיל 30 מקומות וקירור-תיו מצופים עץ-אשור. חדר האוכל לשאר אנשי הצוות מכיל 165 מקומות והוא הראשון במינו באניה שבדית. שול-הגות מצופים פלאסטיק, שלידם ארבעה-ששה כסאות-עץ מרופדים בחומר-פלאסטיק. בצירוף וילאות בהירי-גוון לאשנבים, תמונות על הכתלים ונגינה רכת-צליל — כל אלה מעניקים מישנה-רווחה לאווירה הנוחה שבמגורי הצוות.

חידוש אחר, שנתקבל בברכה, הוא השירות האדיב לאנשי הצוות על-ידי... ארבע מגישות צעירות לבושות-מדים, העושות מלאכתן מאחורי דלפק מזון „ההגשה העצמית“.

תארי-העובדים וחדרי הנופש והבידור שלהם הם נעימים ומושכים באותה מידה כחדרי האוכל. רוב התאים מרוהטים ומצוידים במיטות דר-מצעיות, בארון שבו ארבע מגרות, בכסא ובספה מצופה עור פלאסטי, בשני ארונות בנויים בקיר לבגדים, בכיור רחצה ובמדף ספרים, בתיבה לתרופות ובראי-קיר. וילאות בהיר-רים בסגנון איטלקי וכיסויי מצעים, שטיחים פרושים על הרצפה וציורים על

האניה הפליגה ור/ח מלאכי טרם השיב וגם לא דאג להחזרת העובד התשיעי לאניה. מזכירות האיגוד רואה במקרה זה הפרת סטאטוס קוו, שהיה קיים שנים באניה זו והחזיר לירוש את התורת העובד ובמשך הפלגה זו ישולם לצוות הסיפון תשלום תקן חסר בהתאם לחווה העבודה, סעיף מס' 16. כמו כן רשמה לפניה המזכירות את המקרה, שאינו מוסף ליחסים תקינים בינינו לבין מחלקת הצוות וכדי למנוע מקרים כאלה בעתיד, נבקשכם להגרות למחלקת הצוות, שעליה לשמור על יחסים ולא לנהוג במקרים של תקן אך ורק לפי ראות עיניה.

לתישבתכם ואישורכם נכחה. בכבוד רב, מזכיר מחלקת הסיפון יהודה שרף 5.4.57

שינויים בתכנית אניה לצורך תאי הצוות

שנשיג גם עניין זה. בקשר לתאים לנגר ולמסגר שותחתי עם מר רקנטי וקיבלנו הבטחה, שהעניין יוסדר, ייתכן שעוד בתקונים הנוכחיים ולא במשך ההפלגות הבאות (באניה החדשה „הר כנען“ נעשתה ההפרדה של התאים).

אתמול נפגשנו עם רקנטי על סיפון אניה „הר גלבוץ“, שהגיעה לראשונה לחיפה וסימנו לו באניה מקומות יכולה הבעיה להיפתר. חברת „אליים“ תבדוק את התכניות ותודיע לנו על השינוי.

ואשר לתווה — אנתנו עומדים לפני סיום המו"מ עם „שהם“ בהתאם לקווים הכלליים, שהסברתי לכם בהיותכם בחיפה. מיד עם הסיום ב„שהם“ נישג למיזם עם החברות האחרות. מה שנשיג ב„שהם“ אין ספק שנצליח להעביר ביתר החברות.

במעטפה נפרדת אני שולח חומר לבחינת מלח כשיר (באנגלית ובעברית) ובקשה לי אליכם לשובתכם, שכל עובד סיפון, שצבר 24 חדשי הפלגה, יתכונן לבחינת ויש כל הסיכויים, שיוכל לגשת להיבחן כדי לקבל תעודת סמיכות של מלח כשיר. דבר זה חשוב לכל אחד היות ובחווה החדש ייחשב הותק כעבור שנתיים. המדובר הוא בוותק במטבע-חוץ בסך 1.50 ל"י לכל שנת ותק. אותם AB, שברשותם תעודות סמיכות, ייחשב להם הותק כעבור 24 חדשי הפלגה בים בלי שהדבר יהיה קשור לתאריך הבחינה. לדוגמה — OS הפלגו 5 שנים בים בלי תעודת סמיכות ונבחן לפני ימים או חודש. לצורך הותק ייחשב הרבר מ"ד 24 חדשי הפלגה ועד תאריך הבחינה והלאה.

אני מסיים הפעם. כתבו מהנעשה ולפחות בגלויה, אם אין עניינים או בעיות, דרך צלחה לכולכם בשם המזכירות ובשמלי אני.

יהודה שרף (ג'קמן) מזכיר מחלקת הסיפון

לכבוד הנהלת „שהם“ כ א ז א.ג.

הנידון: צוות סיפון א.מ. „ריסון“ בהפלגה מס' 37 הורד עובד סיפון אחר באניה הג'יל ובמקום תשעה אנשים, כפי שזה היה במשך כל השנים, הפליגו במחלקה זו רק שמונה עובדים. התחום מסה פנה למחלקת הצוות ודרש את החזרת העובד התשיעי באניה זו ושאל לסיבת צמצום התקן.

ברצוננו לציין, כי באניה „תמר“, שהיא אניה-אחות, עובדים תשעה אנשים בסיפון, ור/ח מלאכי אפרת השיב, כי יכרר את המקרה ויודיע למזכירות האיגוד את התוצאות.

ג'קסון, שלום! המבורג, 17.8.57 קיבלתי את תשובתך למכתבי ולדאבתי עלי לציין, שהיא לא סיפקה אותנו באופן מיוחד וזאת בגלל העסק של המחסנים. דחילק, ג'קסון, תעשו פעם אחת סוף עם זה. אני בטוח, שאפשר לסדר עם החברה תשלום.

בדרך כלל הכול כסדרו. קיבלנו „זקן“ חדש באניה — בחורציק קאנאדי נוצרי. הוא בסדר גמור. עכשיו נעבור את התיקונים בגרמניה, אני מבקש אותך, ג'קסון, לתלחץ שנית בחברה בעניין התאים בשביל הנגר והמסגר.

שלום ולהתראות, פלד, ועד סיפון „הר כרמל“

לכבוד ועד צוות א.מ. „הר כרמל“ לידו הח' חיים פלד ה.י.

קיבלתי מכתבכם מהמבורג מיום 17.8.57 והנני להשיב לכם לפי הסדר. אשר לניקוי מחסנים טיפולתי ועשיתי כמיטב יכולתי. אולם אנו כפופים עדיין לחווה הקודם, המחייב אותנו ואתכם באותה מידה. בחווה החדש, שייחתם בקרוב, אנו תקווה

דורשים חופשה בחו"ל לבלוי חופשה בחו"ל אינה מובנת לנו ובפרט לגביכם, העובדים בספנות נודדת. כיצד ייתכן, שכל הזמן אתם נמצאים בחו"ל וגם חופשה אתם דורשים בלבנות בחו"ל? לכן הצעתכם אינה במקומה.

שמחננו לקרוא, שענייניכם השוטפים מס' תדרים.

כתבו מרשמי מסע ודרך צלחה, מ"מ מרכז המזכירות דוד נתן

לכבוד הנהלת „שהם“ כ א ז א.ג.

הנידון: אורורר חדר-אוכל צוות א.מ. „אתרוג“ בעמך ענינת האניה בנמל הבית לרגל התי-קונים הממושכים צויינה ברשימת התיקונים גם התקנת מאורר לחדר-האוכל של הצוות. הכוונה לקביעת המקום המיועד לכך ומשום מה לא בוצע הדבר.

אני מניח, כי החברה אינה יודעת את התנאים, שבו נמצא חדר-האוכל הג'יל בשעת הפלגה בים. תוספת המאורר הג'יל היה גורם לפתרון חלקי.

אבקשכם להורות לרבי-המלח להרכיב את המאורר הג'יל בנמל באירופה ולמנוע סבל מיותר מאנשי הצוות.

בכבוד רב, מלצור ראובן מזכיר מחלקת המכונה

תיקון בתאי הקצינים

לכבוד הנהלת „שהם“ כ א ז א.ג.

הנידון: מגורי הקצינים א.מ. „תיאודור הרצל“ ועדת המגורים הפריטיטית בהפלגת הבכורה סיכמה על שינויים בחלק מתאי הקצונה באניה זו.

נציגים הבטיחה, שהשינויים ייעשו בהקדם, אולם צר לנו להודיעכם, כי רק חלק מהב-שחתכם בוצע.

נבקשכם להורות לנועעים בדבר להשלים התיקון בהתאם למוסכם ולמובטח.

בכבוד רב, ר/ח ולטר דלמן מזכיר מרכז

עובדים בספנות נודדת

לכבוד ועד צוות א.מ. „הר כרמל“ ת.ג.

מאשרים בתודה מכתבכם מיום 17.2.57 — הצעותיכם לשינויים בחווה החדש. מועצת הי"מ אים מתכנסת כ"ב 11.3.57 והעברנו את הצעותיכם לועדה בראשותו של ר/ח ולטר דלמן, המכינה את הצעות לשינויים בחווה בדיוני המועצה. יחד עם זאת עלינו לומר, כי הצעתכם

ערמונים קלויים

מאת יוסף בר

יצאו משער הנמל והלכו כרחוב הקטן, שבנייני מחסנים אפורים משני צדיו. אחד היה רחב גרם ונמוך קומה, בעל ראש עגול, ששערותיו מתחילות לנשור ועינים קטנות ירוקות. נראה כבן עשרים ושמונה. חברו היה צעיר כבן עשרים ואחת. ראשו מוארך ומחודד בקצהו, שפתיו עבות ואדומות, עיניו שקדיות חומות והילוכו רך וקל.

היתה שעת אחרי הצהריים ושמים בהירים לגמרי. במעלה השמים, מאחוריהם, עמדה שמש הזוכה וחמירות שנבעה ממנה, מעורבת בצינת האוויר הצח. הם הסתכלו בצלליהם, ההולכים לפניהם ומשכו אחריהם צעד אחרי צעד באמצעיותו של הכביש הצר. מכונית קטנה הגיעה מאחוריהם וצפרה באזניהם והם סטו הצידה והניחה לעבור ועקבו בעינים שקטות אחרי הבחורה הנאה שישבה במושב הקדמי על יד הנהג. ראו אחרי המכונית וחזרו אל אמצעיותו של הכביש והמשיכו ללכת עד שהגיעו אל שדרת העצים הרחבה שעל יד חוף הים.

מיד כשנכנסו לשדרה עלה בנחיריהם ריח ערמונים קלויים. היתה זו רחבה נאה ביותר, שילוב של רציף ים ושדרת עצים. מים כחולים ליקקו בנדים קטנים את חומת הרציף, העשויה בטון ועצים, שעמדו בתוך ערימות עפר עגולות, עגולי גזע בשורה ארוכה, בזה אחר זה, כפופים לעבר היבשה ועליהם מרוטים וסחופים כנגד הים ורוחותיו ושופעים וירוקים כנגד היבשה. מול טור זה עמד טור שני של עצים במרחק עשרים מטרים, אלה עגולים ושלמים יותר ושקט מיוחד של צמיחה כאילו בסוך בהם, בניגוד לעצים הסמוכים למים, שעמדו במעין מאבק עם רוחות הים. ספסלים עמדו מתחת לעצים, נשים ישבו עליהם, ילדים שיחקו לרגליהם, גברים נשענו אל מסעדיהם וסיגריות בין אצבעותיהם. ונערות ישבו עליהם ועיניהן פקוחות אל עוברים ושבים. הכול היה מלא צבע, שמלות כחולות וירוקות ואדומות, חליפות גברים אפורות, מלבושי ילדים, מצרכי גלנטריה צבעוניים על דוכני הרוכלים, גגות אדומים של בתים בעלי שתי קומות שעל יד שדרת העצים הפנימית. מעל כל זה נחה עננה של אור שקוף וצה, המערבב בתוכו צבע ים כחול בצבע שמש צהובה, נעוץ עם רוח באה מן הים, ומלא כולו ריחות ים מלוחים, ריחות בושם, ריחו של פח אשפה גדול שלא הורק, וריחם של ערמונים קלויים. הכול היה כמדורה גדולה, רוחש ונע, במין ארשת של שלמות טובה ושופעת. הם עמדו עדיין על מקומם בקצה השדרה והביטו לפנים ולצדדים, הצעיר הרים עיניו אל חברו וחיוך של רצון ועליזות בהן.

"יופי של מקום. כשירדנו מן האניה לא ידענו שיהיה ככה. מקום קטן ויפה. בחיי". המבוגר לא אמר דבר, רק

הביט נבחו. הם ראו שלוש נערות מפטפות וקרבות אליהם. אלא שאלו לא הגיעו עדיהם, התיישבו על ספסל אחד והמשיכו לפטפט. הם עקבו אחרי ילד אחד, שהרדיף במוט-ברזל חישוק של גלגל, ראהו רץ ושמעוהו צועק עד שנחלף לפתע באבן והשתטח על הארץ ופרץ בבכי. ראו איש זקן הולך לאטו כנגד הרוח, ומעשן מקטרת ארוכה והעשן עולה מפיו ונפרש מאחוריו כשמלה של מלכות.

"בוא, נלך הלאה", אמר הצעיר. "בחורות נחמדות ואיזה ריח של ערמונים. נאכל מהם".

"חכה, תן להסתכל", קולו של המבוגר צרוד קצת, פגום כביכול מרוכ שימוש. הם עמדו במקומם עוד שני רגעים ואחר כך, כאילו הסכימו ביניהם לרגע מסויים, שלחו צעד לפנים והחלו מהלכים בין העצים. אנשים דיברו בשפה זרה להם, נערות צחקו וגם הן זרות להם. אותו ילד, שהרדיף הגלגל, קרב במרוצה אליהם, לא הביט לפניו, והגלגל מתגלגל והוא עולה עליהם, הפליט קריאת הפתעה, המבוגר הזעים פניו כנגדו.

"אתה לא יכול להיזהר?" אמר הצעיר. הילד הביט בשניהם במבוכה, אינו מבין דבר והמשיך לגלגל למקום שלו. ראו אז עשן עולה ממקום אחד ואתו ריח טוב מאד. היה זה דוכן קרוב למקום שבתו של הזקן מעשן המקטרת ורגע אחד השתומם הצעיר לדעת אם אין העשן הרב עולה ממקטרתו, אלא שמיד ראו הדוכן הקטן, שעליו נקלים הערמונים.

הדוכן עמד מתחת לעץ אחד רחב וענפים וסלסולי עשן עולים ממנו יחד עם תנועות אוויר סמיך כזוכית נוחלת. שתי נערות עמדו על יד הדוכן, אחת לבושה חצאית כחולה וחולצה לבנה ושקופה וקצרת שרוולים והשניה לבושה שמלה ורודה, בעלת מחשוף משולש גדול על חזה. הערמונים נחו על גבי לוח פח חרירי ונשען על גחלים אדומות לוחשות. המוכר, בעל פנים קטנים, הפך באצבעות ארוכות וזקות את הערמונים מצד אל צד. פצפוף הקליפות נשמע וריח הריכה עלה. הריח היה נפלא, ריח של שריפה, ריח של ירקות צומחת. הוא חדר לנחיריהם והיה מתוק ומריר כאחד, כשוקולד עשוי אדמת. היה כמשק בתוך נחיריהם, כמרעיד אותם, והצעיר החל מחייך לפתע ומסתכל אל הנערות יפות הפנים. אלו הביטו אל הערמונים, והוא ראה עורה הבהיר של אחת מתחת לחולצה שקופה ותחילת שקע החזה של השניה, הנראה בקצה מחשוף השמלה. הן הביטו אל הערמונים. שערותיהן היו חומות ומסולסלות, נחות על ערפים לבנים. המוכר החל אז אוסף הערמונים הקלויים מעל הפח המלוהט, אצבעות זרירות היו לו והן טרפו הערמונים בכפותיהן והטילום אל תוך שקיקי נייר. הנערות הביטו אל אצבעותיו והצעיר רצה

לחייך אליהן, ישר אל תוך עיניהן, ולא ידע כיצד יעשה זאת. הביט אל הערמונים שבשקיק ואלה עדיין חיים וקלי-פותיהם רוחשות ולפעמים אף מתבקעות בפיצוץ. הן הושיטו ידיהן ומטבעות בתוכן, זרועות עגולות להן ונטלו שקיקי הנייר. המוכר מסר גם להם שקיקים והם שילמו לו הכסף. הנערות עמדו על יד העץ ופיצחו בידיהן הקליפות החומות, והכניסו מערומי הפירות אל תוך פיותיהן ולעסו אותם ואחר כך החלו פוסעות לאטן מתחת לעצים.

"נחמדות, נכון, איציק?" אמר הצעיר. עדיין לא יכול היה להיפרד מן הערפים ומתלתי השיער.

"עכשיו שתוק ותאכל את מה שיש לך" — ענה לו ותקע ערמון אל בין שיניו הגדולות; אלא שאת עיניו תקע בדמויור תיהן של השתים, במתניהן הצרים, המתרחקים לאט לאט. בשר הערמונים היה לבן וטוב והם וצורב עור פיותיהם, ריחו היה עדין ומלטף. הם היו עסוקים באכילה ובפיצוח הקליפות, בנשימת רוחות קרירות מנשבות ונושאות עמן ריחות טובים של אדמה ושל קליה ושל אנשים הולכים ושל בשמי נשים ושל ים. היו כנכנסים עם כל אלו להווייה הצבעונית הזאת. החלו לטייל בין העצים, משליכים מאחוריהם הקליפות. במקום אחד שיחקו ילדים בלואים בכדור, זרקו אותו מיד אל יד משולהבים, צועקים. עולם שלם מרובו בכדור קטן.

"בחיי, שנה כמו שהיה אצלנו בשכונה, אותו דבר", אמר הצעיר.

"אתה מרגיש טוב, ראובן, אני רואה, בעצם, למה לא?" "בחיי חבוב, זה מוכיר לי פתאום את המשחקים שלי, כל הריחות האלה, העצים פה, כאילו לא נמל זר וקטן באיזה חור רחוק. הייתי מפטפט עם הנערות ההן".

"אל תדבר שטויות, אנחנו הולכים עוד מעט לשם, נחפש אותך, ודאי בפנים העיר, במקומות לא כל כך יפים".

"עווב את זה בינתיים. הרבה זמן לא פגשתי מקום כזה, בוא נשב פה על הספסל".

הבתים שמולם היו מצוייצי חזית, כרכובים מפוסלים מעל החלונות, ועל האדנים עומדים פה ושם עציצים מצמיחי ירק. כתמים של ירק עולים מתוך עציצים קטנים, מגיעים עד לגובה מסויים ומשם מצניחים פארות למטה, ירידתם עודפת בהרכבה על עליהם. על ספסל לידם ישבה אשה כבת שלושים והאכילה תינוקה מתוך בקבוק בעל פיית גומי. התינוק לא אבה לאכול והיה מסיט ראשו לצדדים כל פעם שפי הבקבוק קרב אל פיו והאם רודפת אותו בבקבוקה כמין קלע, המתאוה לקלוע כדור למטרה.

"יש לי אח קטן, חמוד נורא, בן שלוש וחצי". אמר ראובן.

איציק לא ענה לו.

"בדיוק אותן הצרות כמו עם הילד הזה, אותו דבר". הפסיק והמשיך: "אני רוצה עוד ערמונים, אתה יודע? זה היה כיף, מה אתה שותק כמו חבית סגורה? תמיד מדבר וכעת שותק".

"בוא, אנחנו צריכים להיכנס פנימה לחפש אותך" — אמר בשקט.

"עווב שטויות, לא נאחר שום דבר, נשב פה. אצלנו בארץ אין כמעט ערמונים. לפני המלחמה היו, אני גרתי בשכונה ליד העיר הערבית, ואלה היו מביאים המון ערמון נים, צולים אותם, מבשלים אותם, טעמים מאוד". היה כמחייך בשעת דיבורו.

"פעם סחבנו עשרים ערמונים והלכנו לשדה וצלינו אותם על מדורה ואחר כך עישנו סיגריות".

אשה עברה לפנייהם ודחפה עגלת ילדים, שתי בחורות טופפו על עקבים גבוהים. ילד צעק, אותה חבורה של ילדים לבושי בלואים משחקים בכדור המשיכה להעלות שאונה הגדול.

"אנחנו צריכים לעשות פה מה שעושים בכל נמל אחר" — אמר איציק והוציא סיגרית והדליקה.

"כן אני יודע, בסדר. אתה יודע שכבר התרגלתי, שנה ביים. אבל תן, נשב עוד קצת. ריח זה, בחיי". אף הוא הוציא סיגרית מכיסו והדליקה ושניהם היו מעשנים.

הרוח הקרירה נשבה על פני השדרה, באה ממערב לאורך חוף הים ונשאה עמה ריחים מלוח וריח עצים והיתה רעננה מאד. הם ישבו על הספסל כחצי שעה, איציק לא אמר דבר על עזיבה, ראובן לא דיבר על ילדותו. הם ישבו שותקים ומסתכלים לכל עבר ואנשים עוברים על פניהם, ואותן פארות של צמחי העציצים זעים קצת כמלאכים קטנים. היו כנכבשים בכל היותם לרחש ולחיות שסביבם, כנתונים בכל גופם לראיה ולדמדם חולמני ביצורים שהם רואים, בתנועות שהם חשים בהן, בפטפוט הלועז הנשמע מכל עבר, בצחוק ובצעקות העולים מפה ומשם. כל זה קרוב לפתע ונדמה שהם מבינים את השפה כשם שמבינים שפת מראה וצחוק.

עד שראו אותה אשה כבת שלושים וחמש, צבועה מאד ועומדת על עקבים גבוהים מאד. היא נשענה אל עמוד חשמל אחד מרחק עשרים מטרים מהם, עישנה סיגרית והביטה בעינים מחפשות לכל עבר. איציק היה ראשון שראה אותה. הוא לא אמר דבר, רק קבע מבטיו בגופה הנמוך, הנשען אל העמוד, הוציא סיגרית מכיסו ובלא להתיק מבטיו ממנה, הדליקה ועישנה. ראובן הסתכל אותה שעה בשתי נערות, שישבו על ספסל והביטו לפנים אל חוף המים, רצה לראות במה הן מתבוננות והפנה ראשו לאחור וראה במרחק את אניתם האפורת, הנקיה, עומדת במים הכחולים. חיוך של רצון עלה בו. הן מסתכלות באניה והן חמודות פנים נאות מהן לבושה חולצה ירוקה יפה. הן היו אותו רגע כידידות לו, כנערות שהוא יכול להושיט ידו ולנגוע בזרועו. תיהן או בשערותיהן, כנערות שהוא צוחק עמן בקול גדול, הרגיש עצמו שופע ולא יכול היה לכבוש עצמו יותר. אמר:

"איציק, הבט, הן מסתכלות על האניה שלנו, יפה נרא מפה. חושבות, שזה הדבר הטוב בעולם להיות על אניה כזאת. חושבות שהמלחים שלה ודאי יפים כל כך, חיים רחוק, בודדים באמצע הים, אני חושב, שהן הכי יפות בעולם. אילו ידעו, שאנחנו כאן קרובים מן האניה הרחוקה ההיא". הוא הפנה מבטיו לראות אם איציק מסתכל בו וראה רק לסתו הכבדה.

על מה אתה מסתכל שם, איציק?
תראה, זאת שעל יד העמוד.

ראובן ראה את האשה הנשענת אל העמוד.
זונה, בטח — אמר בשקט ואז הפנה מבטיו לרגע והביט בשתי הנערות, המסתכלות אל האניה הרחוקה.

אותה אשה לא הרגישה בהם עדיין. היא הביטה לכל עבר ועיניה סיגריה שלה בתנועות ידים מודגשות. מדי פעם היה מישו עובר על פני השדרה ואחר כך היא נגלית מחדש בדמותה הנמוכה.

אנחנו נלך אליה עוד מעט אמר איציק. לא נצטרך לחפש הרבה.

ראובן לא ענה לו. היו אותו רגע שוב כמלחים, היורדים בכל נמל שהוא. בודדים, מחפשי פורקן לעצמם ומחפשי פורקן לגופם. הולכים אל אותן נשים נמכרות, מתוך שיגרה מסוימת, מהם מתוך חיפוש אהבה ומהם מתוך מועקה גופנית בלבד. הסתכלו בה משך כמה רגעים עד שהרגישה במבטיהם, הנחזים עליה והפנתה פניה אליהם. מציצה בהם רגע אחד ואחר כך מחייכת ומניעה מתניה. אותו רגע קול צחוק עולה מן הספסל כנגדם, הנערות פערו פיותיהן והטילו ראשן לאחור וצחקו בצלילי פעמונים רכים וצהלתיניים. ראובן נרעד, ואיציק הפנה ראשו ותקע בהן מבטים זועמים ומולל אצבעותיו אלו באלו. האשה עובה את העמוד והחלה מתקרבת אליהם ואילו הם הציצו עדיין בנערות. אלו כמו משכו אותם אליהן בתנועות הצחוק, בפרפורי הצוא-רים ובהירי, הרכים. עיניהם היו תקועות בראשים הצעירים עד שאלו הרגישו בהם והפסיקו צחוקן בבת-אחת כנבהלות.

הפחדנו אותן — אמר ראובן נרעד. מסתכלים כמו חיות.

ראינו את ההיא, הבט, היא באה הנה.

היא התקרבה אליהם, הלכה לא בקו ישר, אלא במין עיגול של קשת. הנערות הביטו בהם בסקרנות ובמשהו יראה והם לא יכלו לשאת המבטים האלה והביטו אל האשה הקרבה אליהם. היא חייכה לעברם. הסיגריה שבידה כלתה והיא השליכה הבדל הצדה. הלכה בצעדים טופפים והגיעה מתניה. היתה קרובה אליהם ולא ניגשה אליהם מיד, אלא טיילה לאטה הלך וחזור מתחת לענפי העצים נכחם. ראו אז, שהיא כוגרת מכפי שחשבו תחילה. מקרוב נראתה כבת ארבעים, בעלת פנים קטנים, שקויהם מחודדים ועיניה גדולות שלא כרגיל. הם הביטו בה והיא טופפה ברגליה על העקבים הגבוהים. היתה נמוכה ורחבה וחצאית שלה מהדקת הירכיים עד להתפקע. טובה כן משך ארבע פעמים עד שקרבה אל הספסל שלהם מחייכת.

אולי יש לכם סיגריה? — דיברה אנגלית משובשת. ידעה כנראה שהם זרים, ובלי להוסיף מלה ישבה ביניהם על הספסל. הם נבוכו.

יש לי — אמר ראובן, אלא שאיציק הקדימו והגיש לה הקופסה שלו והסיגריה הבולטת מתוכה. היא עישנה ודיברה בשפתה הקלוקלת. קולה היה דוחה ביותר; היה כצורח גם כשדיברה בשקט. הם הסתכלו בשל כך לכל עבר לראות אם אין מקשיבים להם. אמרה, שמזג האוויר יפה, שודאי היו

להם סערות בדרך. הם לא דיברו כלל. רק הביטו מולם, מקום שאנשים ונשים היו עוברים בו ועצים עומדים שם ירוקים. הרגישו לא טוב בישיבתם עמה, היתה לא יפה ומחייכת יותר מדי ומניעה הרבה היד, המחזיקה הסיגריה בקצות אצבעותיה. הנערות הסתכלו בשלושתם ממושכות והחלו להסתודד.

תקעה כנגדם פנים קטנים ושאלה שוב:

אתם אוהבים את המקום הזה, נכון? יפה מאד.

שוב לא ענו לה והפסיקה לדבר אליהם. הנערות המשיכו להסתכל אליהם וראובן החל מתבייש מפניהן ואיציק הפנה מבטיו מהן. שמש ירדה בינתיים מערבה ואוויר הפך רך כבשר תרנגולת, שהתבשל הרבה. עלי העצים לחשו עם הרוח הקרירה הנושבת והיתה צלילות מיוחדת בקול לחישתם. כאילו היא בראית לעין. האוויר כולו הפך צה ונקי כתינוק שעלה מאמבטיה הפה שלו, רוחשני כמותו. מתנועע בעיגולים של רוחות, ברגלים ובידיים של מראה ים ושל מראה הרים במרחק ושל מראה בתים מצועצעי כרכובים ושל מראה עצים עגולים עומדים על גזעים דקים, אוויר מתחייך ובוכה כאחת בתנועות האנשים ההולכים בתוכו, ילדים משחקים וצחקים ומייבכים בתוכו. צללי העצים נתמשכו וצלילי אדם נתארכו. אנשים החלו להסתכל בהם, בשלישייה מזורה זו של שני גברים צעירים ואשה מפודרת וצבועה ביותר בת ארבעים. הם הרגישו בכך ולא טוב להם. היו זרים למקום, לא העיזו ללוות בעיניהם עוברים ושבים ולא ידעו מה יעשו. האשה הרחיקתם מן האוויר, שנמצאו בה לפני כן. היא ישרה מעשנת סיגריה, דומה היא נהנית מן המבטים, המשתלחים בה מכל עבר. ידעו, שלא יוכלו להמשיך ולשבת כך הרבה זמן. ראובן שמע את איציק.

בוא, נוזו ונלך אתה. אני לא רוצה יותר.

כן, גם אני לא. היינו צריכים למצוא אותה בסמטאות ולא שתבוא הנה. מסתכלות כל הזמן, היתה הורג אותן, קמות ללכת.

שתי הנערות קמו ממקומותיהן ויישרו שמלותיהן, שהת-רוממו מעל ברכיהן המעוגלות והורידו שוליהן מטה, הביטו אחריהן וראובן אמר אינו מתיק מבטיו מן השתים:

בואי, נלך אליך.

יופי, חבובים — אמרה. בואו אלי, יהיה לכם מצויין אתי. קומו כבר, בואו אתי, היא חייכה אליהם מלוא רוחב פיה וגילתה שיניים קטנות ולבנות. הם קמו והלכו והדרך הובילה בעקבות השתים המתרחקות. הסתכלו אחריהן כל הזמן ושערותיהן רכות, מבהיקות באור השמש היורדת. הם עישנו סיגריות ושכחו להגיש לה הקופסה. הנערות עזבו את הרציף והם הלכו באותה דרך וכבר היתה מעין תקווה בלבם ומעין הרגשה, שהם הולכים אחרי הנערות ולא אחרי מישו אחרת או משהו אחר. אלא שהאשה הזכירה להם קיומה מדי רגע והעלתה חרונם בפטפנותה היתרה. הנערות פנו הצידה לרחוב קטן אחד והם הלכו ישר משום שהאשה אמרה להם:

הנה שמה, עוד שמה, ישר אני גרה, יהיה לכם יופי. אתם חבובים.

דוכני ערמונים ניצבו בהרבה פינות של הרחוב הראשי; גחלים היו לוחשות מתחת לפחי ברזל חרוטים ועל פחי

הברזל נחו ערמונים. קול פצפוף ופיצוץ היה נשמע ורחש של נשימה כשל מוות ושל מאבק לחיים. הערמונים היו זעים כמתפתלים בעיניהם. עורם חום וזהבתי ומין נוגה מיוחד של האש הבושרת עומד עליהם בהבהוב. ריחם עולה כקריאות של שירה או של כאב והיה פושט על פני הרחובות כולם.

עיר משונה — אמר ראובן, מלאה ערמונים.

היו דוכנים, שאנשים או איש אחד או ילדים עומדים עליהם והיו כאלה שרק המוכר נצב מעליהם והוא משיט מבטיו לכל עבר, מחכה לקונים. הם לא ניגשו אל שום דוכן למרות שהריחות דגדגו והרעידו נחיריהם. כשהיו עוברים על יד דוכן, יש והיו מסתכלים זה בזה ובתוך כך רואים דמותה של האשה, ההולכת ביניהם, כאילו יש קשר בין אי-רצונם לקנות ערמונים ובין מציאותה של זו. החישו צעדיהם ועדיין נמצאו ברחוב הראשי, הנויות וחלונות ראוה מכל צד ושלל מצרכים וצבעים, פושטי-יד על מדרכות, עוורים וגמדים וקיטעים וילדים מלוכלכים יושבים אל שפות הרחוב. ובצד אלה — אנשים לבושי חליפות ונשים בלבוש אלגנטי וילדות של בית-ספר בלבוש אחיד של בד משובץ כחול ולבן, צוחקות ברגלים ובפיות. ראו אז את בית הדואר הגדול ונעצרו.

צריך לשלוח מכתבים הביתה — אמר ראובן, מסתכל אל האשה חסרת הסבלנות.

לא עכשיר — אמר איציק, אחר כך.

אנחנו מפליגים כבר הלילה, תכתוב לאמך. גם בנמל הקודם לא כתבת.

לא עניין שלך — נראה כעוס. הביט סביבו וראה את האשה רוקעת ברגליה. טוב, נעשה את זה דווקא.

אמרו לה, שתחכה להם למטה והיא החלה מדברת וצועקת ומתריסה כנגדם והם לא הקשיבו לה ועלו אל בית הדואר במדרגות הרחבות. המובילות אל פתחו. האולם היה גדול ואפלולי והם קנו גלויות וניצבו כל אחד בפיתו וכתבו בשתיקה ואחר-כך לא אמרו דבר זה לזה והטילו האיגרות בתיבת המכתבים ויצאו החוצה. היא חיכתה להם והם המשיכו ללכת.

פנו לרחוב צדדי, הבתים נעשו קטנים יותר וגגותיהם האדומים קרובים יותר לעין. חלונות מוארכים בסורגי ברזל, מדרגות מובילות אל ספי הבתים ונשות הבית יושבות עליהן וילדיהן מכרכרים ומתגוללים על מרצפות הרחוב, מגעגעים בקול גדול. שלוליות של בוך בפניות שונות ובאחת המן עמדה ילדה קטנה דקת צמות ובוססה ברגליה ברפש וכפותיה יחפות. ואחרות גפרו בילדיהן או שישבו על מקומותיהן אדי-שות, ואחרות פטפו בקולות צרחניים והעיפו מבטים דהויים לעבר השלושה. הם נכנסו לסמטה צרה אחת. חמור הלך כנגדם, על גבו הרבה פחים ריקים שמצטלצלים וקן צולע אחריה. פניו היו מעוים והוא צועק מדי פעם בפיו ומקיש במקל בידו. לא היה הרבה מקום לפגיעות המקל בגופו של החמור. הזקן לא השכיל לקלוץ, המקל היה מכה בפחים ושלושם, עולה עמום כקריאת כאב.

מתי מגיעים כבר? — שאל ראובן את האשה.

עוד מעט, אל תפחדו. אני יודעת טוב איך לעשות את זה. נראה שנתקפה ברוח משובה והביטה לכל עבר. נמצאו אותו רגע במעבר קטן בין שתי סמטות ולא היה שם איש.

הרימה שמלתה בבת-אחת וגילתה להם ריכתה. יהיה לכם טוב. סלדו מפניה אותו רגע ולא ידעו למה והמשיכו ללכת. בצדי הסמטות היו חצרות ובהם בתים קטנים ומכים ועצים שאור שמש יורד נתלה עליהם כתינוק על צוואר אם והם ראו את עצי הערמונים והם עומדים בשלכת של סתיו. עוד מעט — היא אמרה. ראו דוכן עומד בפנית סימטות אחת וערמונים נקלים עליו. שני בתים לפני הדוכן עצרה האשה ואמרה להם ללכת אחריה. הם נכנסו לחצר אחת ומשם עברו על פני גדר אל חצר שניה ועמדו מול פתח דלת חומה. היא טיפלה בפתחת הדלת והם הביטו לכל צד וראובן אמר:

איזה הבדל עצום, פשוט קשה לרגע להאמין, שזה אותו מקום, כאן והשדרה. איציק הגיע בראשו לאות אישור.

החצר היה מרווח למדי. היו בו רק שני ספסלים ארוכים לאורך שני קירות, וכמה כסאות על יד שני הקירות האחרים. מן החצר הובילה דלת רחבה אל חדר שני. הדלת היתה פתוחה והם ראו מיטה רחבה בלתי מוצעת וכסא על ידה ועל הכסא קערת מים. חלון היה קבוע באחד הקירות והיה סגור בתריס עד שהיא באה ופתחה אותו והם ראו דרכו בתים קטנים אחדים ועץ אורן גדול וקטע מתוך הסמטה שעברו בה ובקצה עמד הדוכן לקלית ערמונים. נו, מי הולך ראשון? היתה מכווערת וצבע לא היה עוד על פניה, משום שהורידה אותו והקמטים על פניה גלויים לעין והיא כזקנה, המשחקת תפקיד ילדה מנוולת.

הם הביטו בהומיד הביטו החוצה. שני ילדים עמדו על יד הדוכן ונערה אחת קרבה אליהם. וצמה ארוכה לה על ערפה. הריח טפסף על נחיריהם והנערה עמדה וגבה אליהם. אחריהם באו אל הדוכן אשה וילד עמה ואיש זקן נשען על מקל.

שתסגור את החלון הזה — אמר ראובן לאיציק. נמאס לי, אני לא יכול לסבול את זה. בוא נגמור אתה כבר.

היא נמצאה אותו יום במצב רוח טוב ונראה שלא היו לה לקוחות רבים. הם ישבו עדיין על הספסל והביטו בה והביטו החוצה חליפות, והריח בא אליהם ורוח קלה נושבת בחוף ומניעה ענפיו של האורן הגדול. היא נכנסה לרגע אל החצר השני ויצאה הימנו. קרבה אליהם, חושפת שיניה הקט-נות. עמדה לחוצה אל ברכיהם וליטפה בידה ראשיהם מחייכת. נו, מי הולך ראשון? אתם נחמדים שניכם, באמת. אתם אוהבים אותי? היא עמדה קרובה אליהם וליטפה ראשו של ראובן והוא לא הרגיש עצמו בטוב והיה סולד כולו. הסתירה בגופה החלון הפתוח והם היו כנתונים במועקה. היא ביקשה רוך ושעשועים והמשיכה ללטף ראשו של ראובן. לא יכול לשאת זאת יותר וקרא אליה:

תעזבי אותי והמשיך: בואי, אני הולך ראשון.

למה אתה כזה? אמרה בפנים כעוסים. אני רוצה קצת לשחק אתך. אני יכולה להיות אמא שלך.

את לא יכולה ואל תזכירי את האמת שלי — צעק. נתן לך כסף זה הכול.

אתה רע, אתם רעים — אמרה. פנתה מהם וקרבה אל החלון ועמדה שם, גבה אליהם.

בוא, נלך מפה, אמר ראובן לאיציק.

תשעה שחרור

שסובבו ודאגו וטפלו ואנו תשעה אנשי חתירה בודדים בלי אמא או אבא.

משם יצאנו בסירות מנוע למקום הסימון להתחלת התחרות בו מקבלים את הסירות. שם הגיעה אכזבתי לשיאה כשלאורך החוף וכן על כל מיני עשרות סירות מנוע התנופפו לצידם של הדגלים הלאומיים של המשתתפים גם דגלי החברה ואצלנו היה דגל לאומי אחד על סירתנו הקטנה ואחד בחוף ליד שאר הדגלים לעיני עשרות אלפים צופים. מה שמצער ששאר התברות ידעו לנצל פרסומת בהזדמנות זו ואנו לא. בכל אופן להתחרות צריכים היינו. המורל היה די גבוה, שום ערוד ושום טיפול. ירדנו לסירה שלנו והתחברות החלה וכמו שגענו אחרונים, על-כל-פנים, במקרה זה חשוב היה, שנש-תתף ונגיע למטרה בחתירה יפה וזה עשינו בהתחשב שלא היה לנו שום אמון משותף, כשלאר הקבוצות היה אמון של כשלושה עד ארבעה חדשים וזאת ביררתי ממאמני הקבוצות. עצם העובדה שעשינו את זה עודדה אותנו ולי היה ספק עצום מזה. אלא כשהגענו בחזרה לבסיס חזרה התמונה הקודמת. כל מיני מלווים סובבים את שאר הקבוצות, מספקים להם מזון ומשקאות קרים ואנו שום דבר, לבד לגמרי, 9 אנשים. ואז החלטתי לגשת לאחד ממאמני הקבוצות מאניה נורבגית והוא הזמין אותנו למרק חם. בקיצור היינו עלובים. חזרנו בערב לאניה אחרי יום קשה ולא היה בן אדם מהחברה שיתעניין במאורע. כל המאורע הזה צולם לצרכי קולנוע וטלביזיה ולדעתי זו היתה יכולה להיות פרסומת עצומה לחברה שלנו.

לדעתי ההשתתפות בתחרות מסורתית זו היא תעמולה לאומית יוצאת מהכלל ואני מציע לעשות את הכל בכדי שצוות אניה המגיע לתאריך זה לניו-יורק ישתתף. נחוץ ארגון ואמון מאנשי החברה ביחוד בצד האמריקאי.

יעקב פ.



החותרים קדימה

כבכל שנה בניו-יורק, בערכה גם השנה התחרות בחתירה בסירות הצלה. בתחרות זו משתתפים נציגי המדינות אשר אניותיהן עוגנות בנמל. ר/ח של א.ק. "ציון" קבל הזמנה ממארגני תחרות זו להשתתף וליצג את צי הסוחר הישראלי.

לאחר שהזמנה זו באה רק בהגיע א.ק. "ציון" לנמל ניו-יורק, ימים מספר לפני התחלת התחרות, נטל לידי החובל הראשי יעקב פינקלשטיין את ההכנות הדרושות להרכבת צוות חותרים מתאים ואמונם.

אנו מביאים את ספורו של החובל הראשי על הכנת צוות החותרים, התחרות והמסקנות.

זמן רב לאימונים לא היה בגלל הפלגתנו לבלטימור וכל מה שהספקנו היו שני אמונים. בכל אופן בהגיע יום התחרות מסיבות שונות הצוות שהתאמן טרב להשתתף ונאלצתי להרכיב תוך שעה צוות אחר, שיתאים איך שהוא. לאכזבתי איש מבין 150 אנשי הצוות לא היה מוכן לזה ובאין ברירה החלטתי לערוך קבוצה שבה השתתפו שלשה קציני ספון יחד אתי, 2 קדטים, רב מלחים ושלשה מלחים. באותו יום שהיינו צריכים לצאת למפגש הקבוצות מ-14 אניות לא הראה אף אדם מאנשי החברה שום התענינות וכמו כן לא הגיע אף אחד ללוות אותנו ולהדריכנו למרות שידוע היה בחברה על תחרות זו ובחסכתמה נדחתה ההפלגה לשעה יותר מאוחרת בגלל זה. לקחתי על עצמי תפקיד זה. יצאתי לרציף בכדי להזמין מכוניות להעבירנו למקום המפגש. שם אמנם קבלונו המארגנים יפה מאד. אולם ראינו, כי לכל שאר הקבוצות נלוו נציגים שונים של החברה שלהם וכן נציגים של השגרירויות שלהם. במלים אחרות, היה מי שיטפל בהם. אחר המפגש יצאנו לרכוה הסירות בנהר שבו התחרות צריכה להתקיים. גם שם היתה אותה תמונה. כל הקבוצות מלוות ע"י נציגים שונים

"מה היא אומרת?" — שאל ראובן מקום שבתו.

"יש להם ריח טוב", אמרה.

ראובן קם ממקומו וקרב אל השנים, הוא הישיר הבט אל עיניו של איציק ואלו היו ניבטות אל האשה. היתה כנבהלת מפניהם והחלה ממלמלת משהו.

"אתה תביא לה?" — שאל ראובן. הוא הציץ רגע בפניו של איציק ואחר כך הביט החוצה. הרוח נשבה בענפיו של האורן הגדול ואלה המו והמולתם כנגינה. העשן עלה ופרח מן הדוכן כיונה. העולה משוכך ולה גוף שאין לו סוף. עיני האשה פקוחות בסקרנות ובמין פחד לא ברור.

איציק לא אמר דבר. הפנה פניו לחלון. הביט שם רק רגע. הם הלכו.

(מן הספר "שפתיים מלוחות")

חוף מבטחים

רבים היו שתויים... נתגלו דברים רבים ונפתחה הדרך לרגשות מעוררים. בים... הצוות שכח במהרה את האתמול המסוכן ודאג אך מעט למחר...

תוך עשרה ימי בילוי בלתי-נשכחים לא רק במלון המפואר, כי-אם גם בוילות ההדרות ובבתים הפרטיים הנחיים, אשר בהם נשברו לבבות רבים, הכירו הימאים את בנות מאדירה היפות, שכינו את המיכלית "בארקו נגרו". הימאים הישראליים המסכנים" השמיעו באזניהן את התקליט בשם זה.

לבסוף הרימה האניה את עוגניה; בעצב צפרה את צפירתה הצרודה והחלה מתקדמת לאטה לעבר הפתוח כשהיא מכסה את הכול בעשן כבד הנפלט מארובתה.

אותה שעה קפאו כל אנשי הצוות על עמדם ויכול היה כל אדם להאזין להלמותן החדגונית של המכונית, המסיעות הביתה באי-ביטחה 10 אלפי טונות דלק. אז הפריע את הדממה המלח הכ" שיר גל ופנה לחובל הראשי ניקולאי בביץ': "אדוני, מה תאמר אתה על פונ" צ'אל ועל כל אותן נערות יפות, שהשארנו מאחורינו?"

"יש הרבה לומר" — היתה התשובה. בה. אך לעת-עתה מוטב לנו לשמור על התצפית ועל כיוון האניה. ביום מן הימים נחזור. אל דאגה!"

הרחק מאד מכאן. שלווה נצח ירדה עליהם כיפה שבאיים הוולקניים, ברוכסי הריו הגבוהים, שטיחי הדשא הירוקים שבו בפרחיו רבי-הגוונים, שיחיו הע" בותים, אילנותיו המיתמרים ופלגיו הזורמים... גם צפרים לא נעדרו. קיץ נצחי, ריחני ובשום...

ולא אירעה כל תקלה במכונית. קיטור לא פרץ מבעד לצנורות החלון. דים, לא נשמעו קללות ולא גידופים — רק נשיקות והיבוקים...



ימאי, גטחון" במסיבה לכבודם בפונציאל, מאדירה

יום אחרון בנמל אפריקאי

מזה שלושה ימים עגנה האניה באחד הנמלים הקטנים שבמושבות הצרפתיות באפריקה. היה זה יומה האחרון באותו נמל. בועז, שעתידי היה לסיים משמרתו בעוד 10 דקות, החליט החלטה נחושה, שהפעם רצוי קצת לסייר בעיר ואולי גם לנשום אוויר צח.

בעודו מצפה לחברו שיבוא להחליפו, החל להרהר בעברו הימי, אשר אף-על-פי שהיה קצר, הרי הודות לכשרונו והתימצאותו עלה לדרגה, שנמצא בה כיום. הוא ממלא את עבודתו לשביעות רצון כל הממונים עליו, ובעצם הוא בסדר גמור. מלא בטחון עצמי, החל לעלות במדרגות כשמחליפו מתיידחיוך רבי-משמעות לאות הבנה הדדית.

התנערות קלה החזירה אותו למציאות האפריקאית. הוא לבש בגדיה, החל לפשפש בכל כיסיו, שבהם נשארו עוד כמה פרוטות שנשכחו. לאחר חשבון הנפש והכיס יצא לכיוון העיר, כשמצלמתו נגרת לו בצדה. בצעדים מהירים יצא מהנמל, אולם מכיוון שהמרחק היה רב, האיט מהלכו והסתכל לצדדים, "מאין יבוא עזרו". העזר היה בדמות מכונת צרפתית קטנה, שנעצרה על-ידו. הבעת תודה, היכרות, ובעז כבד נתקשר בשיחה עם צרפתי, שפיו לא פסק מלעבוד — בין אם היה זה מציצת טבק, עישון סיגריות או סתם דיבור.

— מאין אתה?

— מישראל.

— אתה, ישראל. אבל אני מקווה, כי אתה לא יהודי. — מה פירוש, ברור שאני יהודי, זה אותו הדבר. — לא, לא, לא ירדתי — הרעים הצרפתי בקולו והעווה בבתיאחת את פרצופו, ספק מתיידח ספק מהרהר, בהיותו בטוח, כי בועז מנסה לתנוות אותו.

— אתה אל תספר לי מה זה אותו הדבר. חייתי בין יהודים וכמו כן הספקתי להכיר בשנים האחרונות גם יש-ראלים.

— למה אתה מתכוון בדיוק? — שאל, כשמבע תמימות על פניו.

— אסביר לך: ישראלים — אלה בחורים כארזים, מת-מצאים בכל דבר, אלגנטיים, דמויות המזכירות כל אדם נורמלי אחר. אולם יהודים אלה אנשים, שכל מחשבתם נתונה רק למסחר, מזדגבים ברחוב, מהלכים בלויי סחבות, בקיצור טיפוסים אנטיפטיים.

— אדוני, אתה טועה. אין לך מושג על מה אתה מדבר. תואיל בטיובך להוריד אותי פה, — הוסיף ואמר, בראותו כי הגיעו אל המרכז המסחרי.

המכונת כבר התרחקה. בועז קפא על מקומו כמה דקות כשטעם מר ומזרז בפיו. הוא ייחס אותו ללחם האפריקאי ופשוט לא רצה להתעמק בבעיה. לא היה זה המקום המתאים. שתה בירה קרה, חזר למצב-רוחו הרגיל, צילם מספר תמונות. הוא קנה גלויות וזבילים, כתב לאילנה חברתו. גם הביתה ולאחבריו. אחר-כך עיכב ברחוב כושי, לבוש די נאה ושאל אותו מספר שאלות. הכושי ענה לו בצרפתית, לשון בלתי מובנת לו ואחר ששניהם לא מצאו אפשרות להבנה, עשה כל

אחד מהם תנועה שיגרית בידיו לאות "חבל" ופנו לדרכס. לבסוף נמצא איזה כושי יחפן, שתנועות ידים היו נהירות לו יותר מקודמיו והסביר לבעוז את דרכו. תמורת 5 סיגריות שלח אותו לנפשו, בפלטו דברי תודה. מטרתו היתה — מגורי הכושים. הוא החליט להכיר מקרוב את חייהם.

המרחק לא היה קצר. הוא גמא אותו במהירות, אם-כי מדי פעם בפעם נעצר לצלם תמונות נוף אופייניות לאפריקה. מרחוק כבר נראו בקתות הילידיים. הוא התקרב כשעל פניו אותה הבעת תמיהה, המשתפכת על פניו של זר, שהגיע למקום שלא חשב להגיע אליו אפילו בחלומותיו הרעים ביותר.

הכול היה כאן אפל ושחור. ריח חריף נישא באויר. פה ושם נראו תמרות עשן — סימן לבישול. הוא חילק גומי לעיסה לילדים כושים, שהסתובבו ערומים ונפוחי-בטן — סימן לביהרציה — וניגש לאחד הבתים. התבונן במזונה של המשפחה ונזכר לדעת, כי הוא מורכב בעיקר מדייסות. אחר סיור מקיף חזר לכביש הראשי, כשעשרות כושים מציעים לו את שירותם — דברי הסברה על המקום, מכירת מזכרות וכו'. לכולם ענה באדיבות, כי אינו זקוק למאנמה. ניגש למקום היחיד, שנראה לו, כי נמכרים פה משקאות קלים והזמין בירה. התישב על כסא-קש קרוע והחל לגום מן הנזול הצונן.

במרחק כמה כסאות ישבו שני מלחים, אמריקאים לכל הדעות, מבוססים במקצת — כשמסביבם מסובבים ילדים ונערים, המושיטים ידם למתנת "האדונים הלבנים". עד שקרא אחד מהשניים לילדה כבת שבע, שתורה כולה והסביר לה — כשכל פעם הוא מפסיק עם התפרצות צחוק — כי אם היא תרוץ עד הצריף (מרחק 100 מ') וחזרה, תקבל את קופסת הסיגריות. לאחר שחבריה הסבירו לה את הדבר, רצה חזרה נושפת ונושמת, כשכל הזאטוטים מצטופפים לראות. ברטט-קודש הושיטה ידה לקחת את הקופסה הלבנה. מיד הרצינו פניה, הישירה את עיניה השחורות ובחושה הילדותי הרגישה כי רומתה. פתחה את הקופסה — בתוכה היו סיגריות מעוכות ואפר, כששני האמריקאים כמעט מתגלגלים מכסאותיהם מרוב צחוק. שתי דמעות ניגרו מעיניה.

מכיוון שמועד "סוף חופשת חוץ" התקרב לסיומו, הוציא בועז את פרוטתו האחרונה על מוגית, שהביאה אותו למפתח האניה.

האניה הפליגה היתה זו שעת בין הערבים. בועז נשען על הדופן, הסתכל בקצף גלי הים, כשחברו לתא ג'ו, ימאי מזה 7 שנים, קורא לו:

— הי, בועז, מה אתך, לכל הרוחות? בוא לשתות קצת. יש שתיה היום. "אחולמניוקי", בוא.

— לא, ג'ו, אתה יודע, שאיני שותה. בוא נשוחח קצת. האם חשבת פעם על בעית הכושים והבעיה הגועית בכללותה? — שיעת את הסבתא שלי, עווב שטויות. כושי זה כושי ולכן זה לבן ואין לערבב אותם יחד, אתה מבין ואל תפוצץ לך את הראש.

— אבל אחרי הכול נדמה לי, כי הכושים, אף-על-פי שהם שחורים ומוכי גזרל, אילו חונכו כראוי ובילו בתנאים אנושיים, כי אז היו בני-אדם נורמליים כמנונו.

— כל העבר והעתיד והחינוך — מה זה איכפת לי ומה לך? שמע, אני מציע לך, הירשם לאיזה קורס, המסתיים ב...לוגיה. בכלל אני לא מבין מה אחד כמוך עושה בים, לא מעשן, לא שותה, לא משחק ש-ש-בש, לא יוצא עם בחורות, לך לעזאזל. אתה לא ימאי.

ג'ו סיים דבריו וזו מהמקום, כשהוא חושב: חבל, בועז בחור טוב, אבל קצת "טרללי".

תנועותיו המגושמות הובילו אותו לירכתיים. בשמעו קול צחוק ושאות, הופיע בפתח אחד התאים, כשעשן דחוס מחפה על אדי הויסקי.

— הי, ג'ו, היכנס, ספר לנו קצת על אלטה ליבה ועל התיא, החתיכה שלך!

ג'ו סגר את הדלת, התיישב בין חבריו, שפינו לו מקום. הרגיש את עצמו בבית. הוא היה בממלכה, שהבקבוקים, הסיגריות וה"פלככות" הם בה האבזורים החיוניים.

בועז המשיך להרהר ושאל את עצמו שאלות ללא מענה. נזכר לפתע באיזה ספר על ההפליה הגועית. מיהר לתא, חיפש וחיפש את הספר. כבר אמר נואש ולפתע מצא אותו מתגולל בין נעלי העבודה של שכנו-לתא. הרימו והחל לדפדף במ-

הירות. פניו הלבנו: 30 הדפים הראשונים מהספר נתלשו. חמתו בערה בו. כמובן ידע מעשיו של מי זה. "נבזות! הוזה היחס לערך תרבותי? שפלות! יקח אותו בכור שטן! אפילו כושי לא היה מעיז לעשות כדבר הזה!" התרומם, ניגש לתא, שבו ישב ג'ו, פתח את הדלת ואמר: — סלחו לי על הפרעתני, ג'ו, האם אתה תלשת את הדפים הללו?

— תתתה... שמע... מה אנני אשם אם אין נייר בבית-השימוש? תתתה...

— בכלל, סגור את הדלת, יא גפרור, מה אתה מחפש פה תמיד אתה עם ספרים?

— שמע, אתה כל כך רזה, שאם תסגור עין אחת, תהיה דומה למחט.

בועז סגר לאטו את הדלת. יותר לא יכול היה לשמוע. התיישב בתא, גשם גשימות עמוקות כשעיניו תקועות בחלל ללא הבעה. כדי לנחם את עצמו הוציא את מכתבה של אילנה, חברתו הנחמדה והחל קורא במכתב אולי בפעם השלושים.

"אני מקווה, שאתה נהנה מהנטיעה. הכושים והכושיות בגלויות ששלחת הם נורא נחמדים. איך החברא? אני מקווה, שחברא טובים, ואתה מסתדר אתם..."

המכתב נשמט מהיד. לא היתה לו כל משמעות... אמר לעצמו: — רב המרחק ביני ובין אילנה. בכל אופן ברגע זה... א.א.

ליכטנברג

משירי - ים

א

בנצנין זקב הים נוגה
במצולת-הקבלת המועמת;
שפת-נמל דמוקה, גדה שוקמת,
זל בך זלשף בסיני ינצ.

ג

במקרה ספרש בפתח-הים
ובחלקת-השש יחרט צל-קמטו,
בת-שקפים בלבנונית-פך-הקט
קנה בפתל-אור רוגע.

קפה גדולה ורדת-שוליים
אט אל חיק ים ירק שוקעת,
בצילי-מפכת בצצלפים
בך קצף-ההגומה צכי.

יבלו ורמי-שני לשחק
זקב נגר יועם בפנים.

שקטים ינהו נהי הנצח
של יצורים לא-ננאלו.

אין עוד נהשול, ישאף פנאים,
אין זל עוד, יפתח, ישם,
ואין נמל, מקלט לי ינהי.

ואין קעון,
רק רב הנחם, רב הנאהי,
נששף רב נחמי גאון.

נהש אמן בנים?
ואן ישאו גלים דבכים?
המרד בים, קושרים הם קשר?
מה נפץ אדירים בנשורי?
נה, מי יגיד, ידע הנשורי?

מתוך "הפועל הצעיר"



פניני ים

דעת חרשתן מארגנטינה:

רושם חזק עשו עלי עובדי הצי הישראלי באניה, שבה נסעתי ארצה. ראיתי לתמהוני יהודים עובדים ממש, כמו גויים, יהודים ולהם "ידי עשיו", ושלא כנוהג העולם ראיתי את יורדי הים הישראליים עוסקים אחר העבודה לא בקלי-פים ובשיכרות, אלא בספר ובמוזיקה, בשיחה בענייני ציבור וכו'. ובנמל חיפה ראיתי כיצד כל העבודה מהסבלות ועד פקידות גבוהה נעשית ע"י יהודים, זו היתה חוויה.



ספינה זו לחוף נהריה ואז חובר שיר לרגל מאורע זה — "מסנטה מריה עד נהריה, הי, קפיטן".



שקיעת השמש במפרץ. רוח צפונית קלילה מלטפת את פניו, ממקטרתו נפלט עשן דליל, המתפלל אל-על ומפיץ את ריחו החרוף. ריח ים, אוויר מלוח סביב.

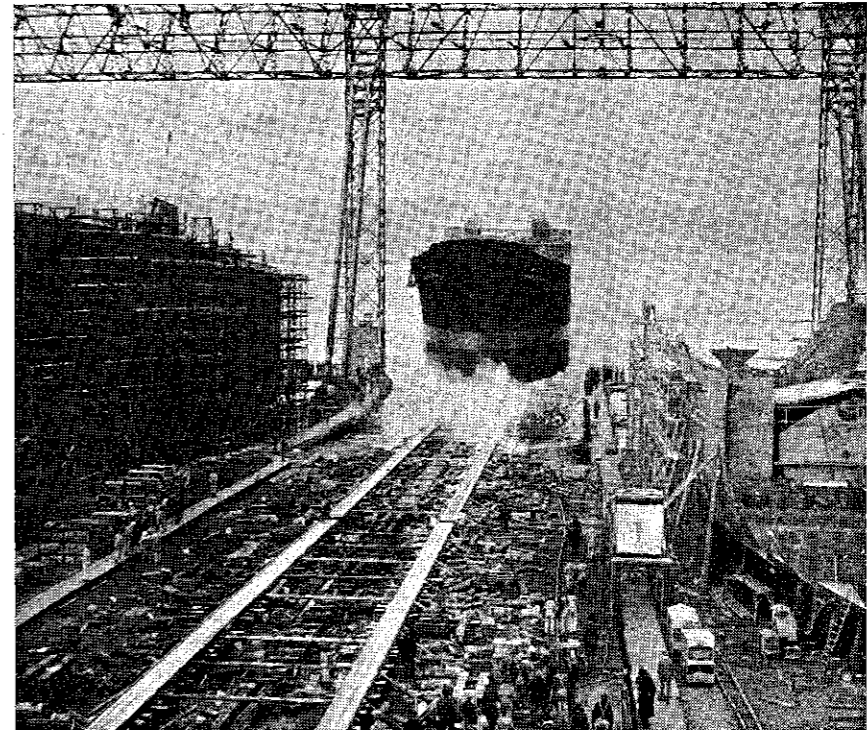
הנמל הומה אניות לרוב, אנשים נח-פזים, אצילים-רצים — מי למרתפי-היין הקרובים, מי לספינות-הדייג הרומנטיות, התולמות על שלל דגה, אשר תחזורנה עם שחר למעגן הקבוע ורוח צפונית תטלטל אותן אט-אט...

כאן עומד רב-חובל זקן, כולו שקוע בהרהורים, מפליג במחשבות אל העבר ומנסה להיזכר איך זה היה לפני תשע שנים, כאשר הפליג עם ספינתו הקטנה, שהיתה נתונה לחסדי הגלים, כיצד הת-נפצו אליה נחשולים עזים ובה 400 יהודים פליטי חרב, הצמאים לגאולה ולחוף מבטחים.

ימים חלפו מאז וכיום עוגנת כאן אניית הדגל הנושאת את שמו של חוזה מדינת ישראל, של חוזה התקומה היה-

הוא נזכר כיצד לאחר ימי סערה קשים וטלטולים בתנאי מצור ימי, הביא

תוספת כוח לצי המסחר



"הר גלבוע" גולשת אל הים...

מסביבנו

כמדור זה נגיש לקוראינו ידיעות מן המתרחש בארץ מסביבנו. מטרת המדור היא לפייע בידי הימאי, המנתק זמן רב מהארץ, להכיר את האירועים וההתפתחויות. הפעם אנו מפרסמים את פרטי הסכם העבודה החדש ב"אתא", שנחתם לאחר השביתה הממושכת בכתי החרושת.

הסכם העבודה החדש ב"אתא"

(א) קרן פנסיה
 (1) תוקם קרן פנסיה לשם הבטחת פנסיה נאותה לעובדים, הפורשים מן העבודה בגיל הויקנה, כמקובל.
 (2) אשר לתקנון הקרן, גובה הפנסיה, איחוד קרן הפיצויים המיועדת ל-פנסיה עם קופת התגמולי, הבטחת ערך המטבע וצירוף קרן הפנסיה של המפעל אל אחת הקרנות הגדולות (על יסוד ההפרשות במסגרות הקיימות) — מוטל על ב"כ שני הצדדים לנהל מו"מ ולבוא לידי הסכם תוך שלושה חדשים מיום חתימת ההסכם.

(3) והיה אם ב"כ שני הצדדים לא יגיעו לידי הסכם מלא במועד הנ"ל, יועברו חילוקי-הדעות ביניהם להכרעתו של בורר יחיד — ד"ר י. פרדר — המוסכם על-ידי שני הצדדים, החל-טתו של הבורר תהא סופית ותחייב את שני הצדדים.

(4) במקרה שיוזמן כנ"ל הבורר להכריע, הוא יתבקש לשמוע את ב"כ שני הצדדים, להחליט ולפרסם את מס-קנותיו תוך חודש ימים.

ענייני שכר

(1) בשנת 1957 תשלם ההנהלה לעובדים סכום חד-פעמי בסך 110.000 ל"י על-חשבון שנת הסכם-העבודה 1956/57.

(2) החל מ-1 באפריל 1957 יועלה שכרם של העובדים בשיעור 4% על השכר היסודי, התוספת המקצועית ותוספת היוקרה, החלה על הנ"ל ל-1 באפריל 1957.

(א) כל המעין בסעיפי ההסכם החדש, שנחתם ביום 18.8.57 בין נציגי הוועד-פ של ההסתדרות להנהלת "אתא", נוכח לדעת, כי בשאלות עקרוניות נתמלאו כל תביעות הפועלים, נעשתה פשרה בעניינים כלכליים וייתורים חלקיים בעניינים ממדרגה שניה.
 — פועלי אתא לא יהיו נתונים ל"פיטורי ייעול" שרירותיים;
 — עתידם יהא מובטח לעת זקנה ע"י קרן פנסיה;
 — הם לא יהיו מופלים לרעה מיתר העובדים במדינה ויקבלו תוספת נאותה לשכרם;
 — הם ישתתפו במועצת ייצור של המפעל;
 — הם יוסיפו לקבל את המענק, ש-קיבלוהו עד כה.

(ב) תוספת השכר שהושגה — 4%, בהשוואה להסכם עם התאחדות בעלי התעשייה, היא למעשה תוספת של יותר מ-4% מאחר שהיא מבוססת לא רק על שכר יסוד ותוספת יוקר (כמו בהסכם עם ה.ב.ת.), אלא גם על תוספת מקצועית ופרמיות.

(ג) זוהי פעם ראשונה בארץ, שעניין ה-מענק נכלל בהסכם עבודה כלשהו.
 (ד) עניין דמי השביתה יימסר לבוררות.
 (ה) הטיפול בסכסוך נמסר לידי הוועד-פ של ההסתדרות עד לחיסול השביתה וכינון יחסי עבודה תקינים בין ה-צדדים.

ואלה סעיפי ההסכם:

(א) מועצת ייצור
 תוקם מועצת-ייצור משותפת של נציגי ההנהלה והעובדים במפעל, שתהא בעלת סמכות מיעצת. התקנון וסדרי-הפעולה של מועצת-הייצור ייקבעו ע"י ב"כ שני הצדדים תוך חדשים מיום חתימת ההסכם.

1) בשנת 1957 תשלם ההנהלה מענק לעובדים לשנת 1956 בסך 200.000 ל"י לפי הכללים דאשתקד.

2) בשנת 1958 תשלם ההנהלה לעובדים מענק לשנת 1957 בסך 150.000 ל"י לפי הכללים דאשתקד.

3) אשר למענק לשנת 1958 ואילך — הציעו באי כוח ההנהלה, שהמענק צריך להיות צמוד לרווחי החברה. באי-כוח הועד הפועל הסכימו לעקרון זה של הצמדה לרווחים.

מאחר ששני הצדדים לא הגיעו עדיין לידי הסכם על השיטה, שלפיה יש להפעיל את העקרון הזה — הוסכם, שגובה המענק לשנת 1958 ייקבע במו"מ בין הצדדים לאחר עריכת המאזן של שנת 1958.

ה) שיטת הפיטורין

1) הצדדים הגיעו לידי הסכמה, שצרכי המשק הכלליים, הצורך בהגברת הייצור והיצוא, קליטת מובטלים וער לים חדשים בתעשייה, מחייבים יציאת אווירה ומשטר של עבודה מסודרת ותקינה תוך משמעת בעבודה ומאמץ של כל הגורמים לשיפורו.

2) הצדדים מכירים בחשיבות הרבה של הרגשת היציבות של העובד במ"קום עבודתו, אשר תירכש על-ידי קידום המפעל וייעולו, המושפעת משקיפתם ומסירותם של העובדים לעבודתם ולתפקידם ומהנהלת המפעל בצורה יעילה וחסכונית.

טדרי פיטורין

3) הצדדים הסכימו, שיש למנוע כל שרירות-לב ביחס לפיטורי עובדים.

4) א. במקרה שלדעת ההנהלה יש צורך בצמצום בעבודה — תודיע ההנהלה לועד העובדים על מספר הפועלים, שלדעתה יש לפטרם. המונח "צמצום בעבודה" כולל את המקרים של עודף פועלים, שיתהווה כתוצאה מן התמורות הטכנולוגיות וייעול העבודה. הודעת ההנהלה כנ"ל משמשת כ"הודעה מוקדמת.

ב. שמות המפוטרים ייקבעו בהסכמת הצדדים, אשר יקחו בחשבון את צרכי המפעל, הותק של העובד במקום ומצבו הסוציאלי.

ג. כצרכי המפעל יש לראות בין היתר את העבודות, המצריכות לימוד והתמחות תקופה מסויימת ואפשרות התאמתו של העובד לתפקידים הדרושים במפעל ולמהלך התקין של הייצור. אם תוך שבועיים לא יגיעו הצדדים להסכמה הודית בדבר שמות המפוטרים — יועבר הענין לטיפול כמוגדר בסעיף 8.

5) א. במקרה שפועל מתרשל בעבודה או מפריע למהלך התקין של הייצור, הוא יוחר על ידי ההנהלה ותניתן לו שהות ואפשרות לתקן את עצמו; העתק האזהרה יישלח לועד העובדים והועד זכאי לערער על כך. לא ערער ועד העובדים על מתן האזהרה ובזמן המתקבל על הדעת לא תיקן הפועל את עצמו, יהיה צפוי לפיטורין.

ב. במקרה שיתגלעו חילוקי דעות בין הצדדים ביחס לאזהרה, שניתנה לפועל בקשר לרשלנותו אם היתה מוצדקת או לא, או ביחס לעובדה אם הפועל תיקן את עצמו או לא, יובא הענין לטיפול כמוגדר בסעיף 8.

מקרים מיוחדים

6) פועל, אשר למרות רצונו איננו יכול ואיננו מסוגל להמשיך בעבודתו ה"רגילה, ייעשה מאמץ ונסיון לסדרו בעבודה אחרת או במחלקה אחרת. במקרים שועד הפועלים מערער על העובדות הנ"ל או לא ימצא פתרון כנ"ל אי פתרון אחר מוסכם על הצדדים, תובא השאלה ותובאנה התביעות ההדדיות לטיפול כמוגדר בסעיף 8.

7) פועל, אשר הנהלת המפעל תטען, כי הוא נחשל בעבודה וקיימים חילוקי דעות בין הנהלת המפעל לבין ועד הפועלים ביחס לעובדות הנ"ל, יועבר הענין של נחשלותו או מידת נחשלותו לטיפול כמוגדר בסעיף 8.

8) כל העניינים, הנזכרים בסעיפים הנ"ל, שלא ימצאו את פתרונם תוך שבועיים במו"מ בין ההנהלה לועד העובדים, יועברו למו"מ בין ההנהלה לבין הועד הפועל. אם תוך שבועיים נוספים לא יגיעו שני הצדדים האלה לידי הסכם, יובאו העניינים להכרעה לידי הבורר שייקבע למטרה זו בהתאם לסעיף 9 דלהלן. האמור לעיל לא ימנע מאת ההנהלה וועד העובדים להביא במקרים מסויימים, בהסכמה הדדית, עניין השנוי במחלוקת ישר לפני הבורר להכרעה.

9) בהמשך לסעיף 8 דלעיל — הוסכם ע"י ב"כ שני הצדדים, כי תוך שבו"עיים ימים מיום חידוש העבודה ייקבע הבורר המכריע ע"י ה"ה פ. ספיר, שר המסחר והתעשייה ופ. רוזן, שר המשפטים. במקרה שהבורר המכריע, שנקבע ע"י הנ"ל, מאיזו סיבות שהן ובאיזו תקופה שהיא, לא יוכל או לא ירצה למלא את תפקידו — ייקבע בורר מכריע אחר במקומו ע"י השניים הנ"ל.

דמי שביתה

1) שאלה זו עוברת לוועדת-בוררות בת שלושה: אחד שיוצע ע"י הועד הפועל, אחד שיוצע ע"י ההנהלה, ואילו כבורר שלישי, מוסכם על-ידי שני הצדדים, ישמש שר המסחר והתעשייה פ. ספיר.

הסכם העבודה הנוכחי

2) הסכם העבודה הנוכחי — באותם העניינים, שאינם כלולים בהסכם שנחתם היום — נשאר בתוקפו ל"שנתיים, החל מ"1 באפריל 1957 וגמור ב"31 במרס 1959.

על החתום

הועד הפועל של ההסתדרות
הנהלת "אתא/כרדאנה"
(-) פ. לבון
(-) א. בקר
(-) י. משל
(-) א. ארד

תל-אביב, 18.8.1957

לנשיא המדינה / לממשלת ישראל / לצבא ההגנה לישראל
לחברינו המפליגים על פני שבעת הימים
ולכל הימאים באשר הם שם ולמשפחותיהם

שלוחה ברכתנו לשנה החדשה

תהא שנה זו שנת כטחון ופיתוח למדינתנו
שנת שגשוג ופריחה לספנותנו
שנת ליכוד וכיצור לאיגודנו

האיגוד הארצי לימאים
"הימאי הישראלי"



לימאינו המפליגים במים רבים

להם ולמשפחותיהם

שנה טובה ומבורכת

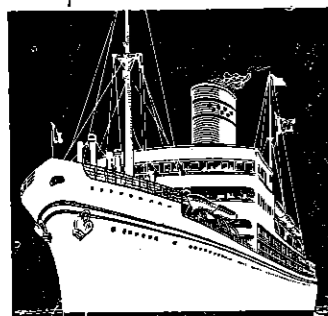
הנהלת צים - שהם



ברכת אניות משא "אליים"

שלוחה בזה לכל הימאים באשר הם

ערה"ש תשי"ח



שרות
נוסעים
ומשאות
לארבעה חלקי תבל



שהם שרותי הים בע"מ

חלוצי הסחר הימי הנודד

אניות משא "אליים" בע"מ

א/ק "תליאביב"	בת 10.800 טון
א/מ "יב"סוף"	בת 13.000 טון
א/מ "הר כרמל"	בת 14.965 טון
א/מ "הר גלבוע"	בת 14.695 טון
א/מ "הר כנען"	בת 14.695 טון

הובלות בצובר לארץ ומהארץ לכל חלקי תבל

משרדים:

תליאביב, רח' פינסקר 2, טלפונים: 24158'9
חיפה, רח' הנאמנים 2, מרכז מסחרי חדש
טלפונים: 68356'7

אהרן רוזנבלד

סוכן אניות

עומד לרשות הקהל המסחרי
בכל עניני הובלה ימית

חיפה
ת.ד. 74
טל. 4241'2

תל-אביב
ת.ד. 305
טלפון 66879

ירושלים
ת.ד. 1357
טלפון 3457

חברת "לים" בע"מ

הספקה לאניות

מחסני ערובה בשטח נמל חיפה
סוכנים יחידים של:
מובילאויל לישראל לשמני סיכה ימיים

משרד ראשי:
חיפה, רחוב כלאט מס. 1
טלפון 67907/8 — 2255

סניף:
תליאביביפו
רחוב כינ' יורדי הטירה מס. 5

רוזנבלום
ROSENBLUM


חיפה HAIFA

יצרני אופנת גברות וגברים
Creators of Ladies and Gents Fashion

רחוב הרצל 44 • טלפון 4760 •
44, Herzl St. •

יורד הים הישראלי!

הנך מוזמן בזה לבקר בבית מסחרנו,
בו תהנה משרות אדיב —
ביצוע מהיר ויוזם מיוחד.
בקר ותיווכח!



עתיד חברה לשרות ימי בע"מ
עתיד קוים התיכון (1955) בע"מ

מברכת את יורדי הים הישראליים
בשנה טובה ומבורכת

הסוכנים הכלליים:
אחים ברנט את בורכרד בע"מ
חיפה — תליאביב — ירושלים

קפה המלכים
(קינגסבר)

מברך את ציבור הימאים
ומבקרי הקבועים

בשנה טובה ומבורכת!